

اللغة كينيارواندا

kinyarwanda

Ibisobanuro by'ibintu bitatu by'ingenzi

الأصول الثلاثة

Cyasobanuwe na:
DR:HAYTHAM SARHAAN

NTIBYEMEWE KUKIGURISHA

IGICE CYA: 1

شرح الأصول الثلاثة

“IBISOBANURO BY’IMISINGI ITATU YA NGOMBWA”

Cyanditswe na

IMAMU MUHAMMAD MWENE ABDUL-WAHHAB

Imana imugirire impuhwe

(1115-1206AH/1703-1792CE)

Cyasobanuwe na:

SHEIKH HAYTHAM MWENE MUHAMMAD SARHAN

**Uwahoze ari umwarimu mu ishuri ry’isumbuye mu Musigiti w’intumwa,
akaba n’umuyobozi wa website: attaseel - alelmi**

Cyasemuwe mu Kinyarwanda na:

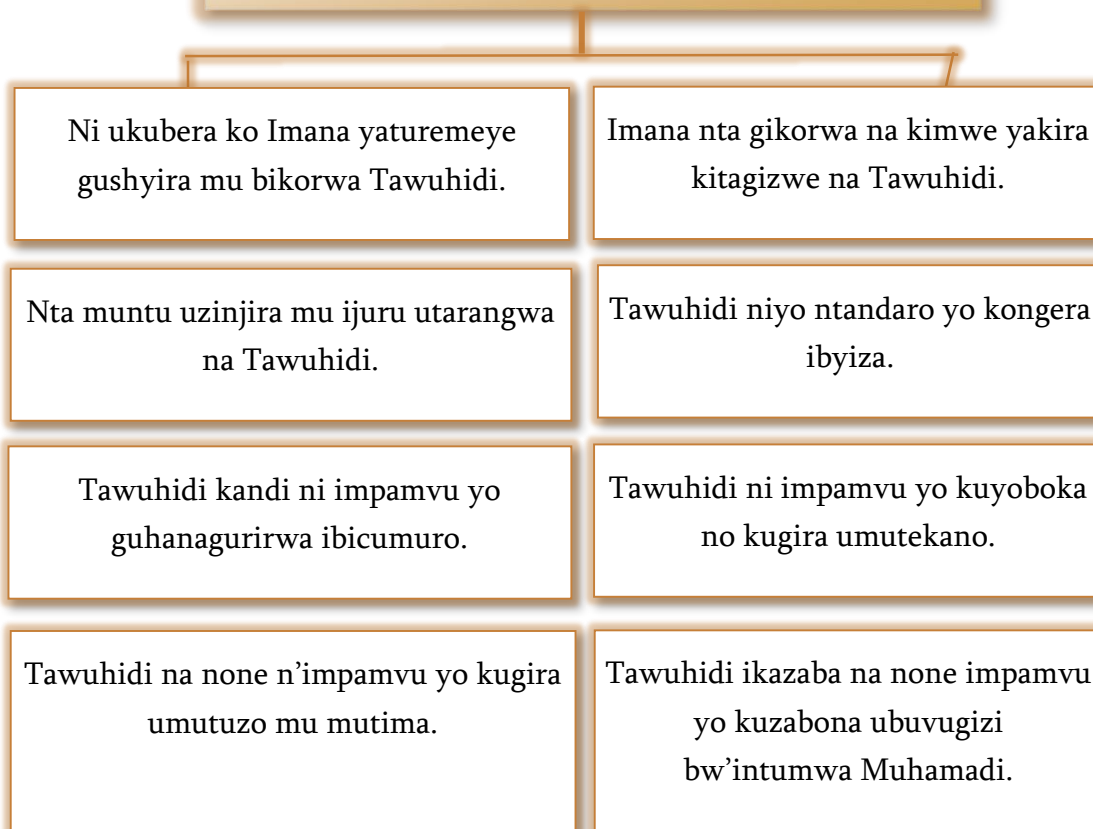
Sheikh TWAGIRAMUNGU Mudathir

Ishimwe n'ikuzo bikwiriye Imana yonyine niyo dushimira ni nayo twiyambaza tunayisaba imbabazi z'ibyaha byacu, tukaba tuyikingaho ngo iturinde ibibi by'imitima yacu n'ingaruka z'ibikorwa byacu bibi, uwahisemo kuyoboka Imana ikamutera inkunga ntawamuyobya n'uwayobejwe n'irari rye ntawamuyobora, ndahamya ko nta yindi Mana ibaho ikwiye gusengwa mukuri usibye Allah wenyine utagira uwo abangikanye nawe nkanahamya ko Muhamadi ari umugaragu w'Imana akaba n'intumwa yayo, nyuma y'ibyo:

Umwanditsi w'iki gitabo

Ni Sheikhul Islami akaba na Mujadid w'ivugabutumwa rya Tawuhidi, Imamu: Muhamadi mwene Abdul Wahabi mwene Sulaimani Atamimiy, witwaga Abul Husein. Yavukiye Uyayinat mu mwaka wa (1115H) apfira Diriiyat mu mwaka wa (1206H).

Ni kuki tugomba kwiga Tawuhidi?

Impamvu yo guhitamo iyi nyandiko ngo umunyeshuri abe ariyo aheraho mu kwiga

Ni ukubera ko abatubanjirije mu kwemera ndetse n'abamenyi bacu bitaye cyane kuri iyi nyandiko y'akamaro kubera inyungu zihambaye zirimo, ibyo bikaba aribyo bituma iyi nyandiko igomba kuba umusingi w'ibanze umunyeshuri agomba guhaguruk menyi muri iyi gahunda, nkuko nanone abandi bantu badasobanukiwe nabo basabwa kwiga iyi nyandiko n'imisingi iyigize ya ngombwa kandi bakayemera mu buryo buhamye nta gushidikanya uko ariko kose. iraho, akaba ari nawo ashingiraho ubumenyi bwe bw'idini kuko twebwewe dukurikiza abamenyi.

Iyi nyandiko ndetse n'ibitabo bya Sheikh Muhamadi mwene Abdul Wahabi bifite umwihariko ukurikira:

Kuba byoroshye kandi bisobanutse.

Kuba bivuga ibintu bishingiye kuri za gihamya.

Kuba byegeranya ibibazo bikabitondekanya bikavuga umubare wabyo, hanyuma bigatangira kubisobanura.

Kuba bigwiriyemo gusabira umusomyi ndetse n'uwumva wese ibitabo bye.

Imisingi itatu ya ngombwa muri make: Ni ibibazo bitatu byo mu mva

Nyagasani wawe ni inde nde?

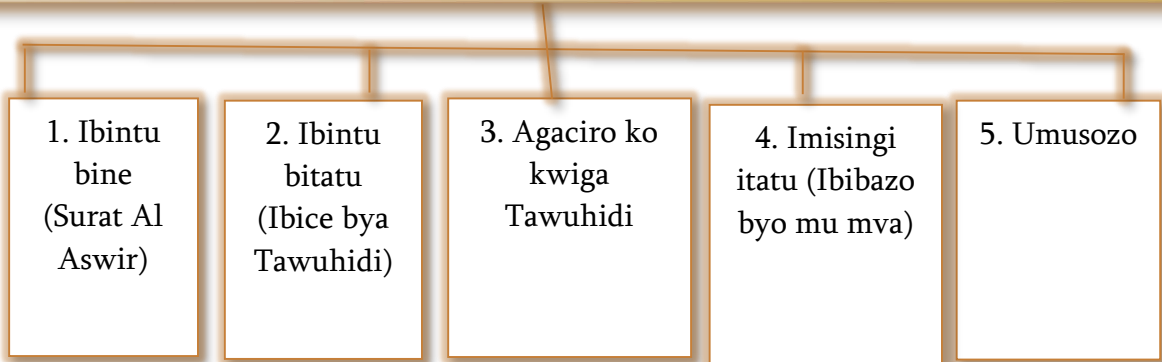
Idini ryawe ni irihe?

Intumwa yawe ni iyihe?

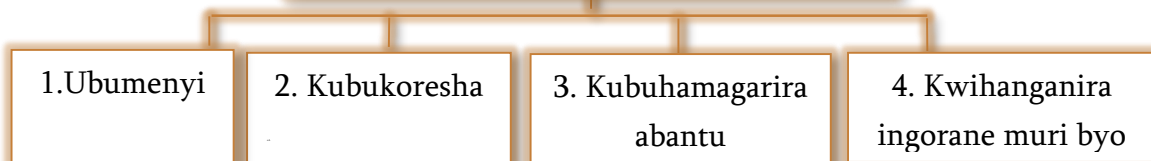
Ni izihe nyungu wakunguka wize imisingi itatu ya ngombwa?

Uramutse wize imisingi itatu ya ngombwa, warangiza ukayishyira mu bikorwa ndetse ukanayihamagarira n'abandi, ukihanganira kuyiga, kuyishyira mu bikorwa no kuyihamagarira abandi, -k'ubushobozi bw'Imana- uzaba usubije ibibazo byo mu mva.

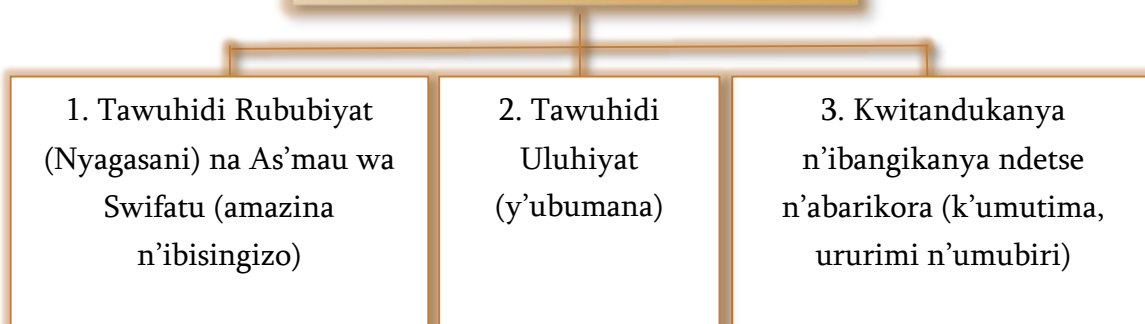
Ibikubiye mu nyandiko y'imisingi itatu ya ngombwa

Ibintu bine Shingiro

2. Ibintu bitatu Shingiro

3. Agaciro ko kwiga Tawuhidi

Ni igisubizo cy'ikibazo: Kuki twiga Tawuhidi?

4. Imisingi itatu

Imisingi itatu muri make: Ni ibibazo byo mu mva bitatu

Ni nde Nyagasani

Idini ryawe ni irihe?

Intumwa yawe ni iyihe?

5. Umusozo

Guhera ku ijamba ry'umwanditsi (Imana imugirire impuhwe) rigira riti “N’abantu iyo bapfuye bazazurwa” kugeza ku mpera y’inyandiko.

Icyamba mbere: Ibintu bine Shingiro

"Ku izina ry'Imana Nyirimpuhwe Nyirimbabazi"

(1) Imana ikugirire impuhwe menya ko

(2) Ari ngombwa kuri twe kwiga ibintu bine.

Icyamba mbere: Kugira ubumenyi.

Aribwo kumenya Imana no kumenya intumwa yayo no kumenya idini ya Islamu ushingiye kuri za gihamba.

Icyamba kabiri: Kubishyira mu bikorwa (3)".

1. Impamvu umwanditsi yatangiye izina ry'Imana

1. Kubera gukurikiza ibyaje muri Qor'an n'ibyakozwe n'intumwa zose (Imana izihe amahoro)

2. No kwigana abamenyi bamubanjirije byari mu migenzo yabo gutangiza ibitabo byabo izina ry'Imana

3. Na none ni mu rwego rwo gushakira umugisha ku izina ry'Imana

(2) Nk'uko twabivuze mu ntangiriro, ko mu migenzi y'umwanditsi w'iki gitabo atangira asabira abanyeshuri anabifuriza impuhwe z'Imana, ibi bigaragaza ko:

Impuhwe z'abamenyi b'idini ku banyeshuri babo.

Byerekana ko idini ya Islam ishingiyeye ku impuhwe bwa mbere.

Ubumenyi: aribwo kumenya ukuri ushingiyeye kuri gihamya, icyinyuranyo cyabwo kikaba ari ubujiji.

(3) Mukugaragaza ihuriro hagati y'ubumenyi no kubushyira mu bikorwa, ubumenyi buhamagara ibikorwa iyo bibwitabye biba byiza bitabwitaba bukigendera, nta nyungu y'ubumenyi butari kumwe n'ibikorwa, umuntu iyo yize aba agomba gushyira mu bikorwa, bitabaye ibyo aba ameze nk'abayahudi, kuko bafite ubumenyi ariko ntibabushyira mu bikorwa. Imana iti **"Baramuzi (Muhamadi) nkuko bazi abana babo"** Kandi umuntu wa mbere muri batatu bazacanirwaho umuriro ni uwize ubumenyi maze ntabukoreshe. tu wa mbere azokeshwa umuriro ni umumenyi wize maze ntabukoreshe.

Icyamba Gatatu:

Kubuhamagarira Abantu

Kugira ngo uhamagarire abantu inzira y'Imana hari ibyo ugomba kuba wujuje muri byo:

1. Uko guhamagarira abantu kugombo kuba gushingiye ku Mana Nyagasani

2. Uko guhamagara kandi kugomba kuba gushingiye ku bumenyi bw'idini

3. Uko guhamagara kugomba kuba gukoranye ubugenge no kwihangana

4. Kugomba kujyana n'uko ababwirwa bameze

Gihamya ishimangira ibi:

Imana yaravuze iti **"Vuga (yewe Muhamadi) uti 'Iyi ni yo nzira yanjye, mpamagarira (abantu) kugana Allah nshingiyeye ku bumenyi buhamye, njye n'abankurikiye. Ubutagatifu ni ubwa Allah. Kandi njye ntabwo ndi umwe mu babangikanyamana"**.

Ibisobanuro: **"Vuga (yewe Muhamadi) uti 'Iyi ni yo nzira yanjye"** ikivugwa hano ni amategeko intumwa Muhamadi yazanye.

"Mpamagarira (abantu) kugana Allah" uhamagarira abantu kugana Imana ni umuntu udafite ikindi agamiye usibye kugeza abantu ku Mana gusa.

"Nshingiyeye ku bumenyi buhamye" ubumenyi bukaba bukubiyemo ibi bikurikira:

1. Ubumenyi bw'Idini

2. Uko ubwirwa ameze

3. Inzira ikugeza ku kigamijwe.

Ni nkaho umwanditsi w'igitabo (Imana imugirire impuhwe) arimo kuvuga ati “Nuramuka wize ubumenyi hanyuma ukabukoresha, ni ngombwa ko ugendera kubyo intumwa Muhamadi n’abasangirangendo be bariho, ndetse n’abatubanjirije mu kwemera, k’uburyo Imana yavuze iti **“Vuga (yewe Muhamadi) uti 'Iyi ni yo nzira yanyje, mpamagarira (abantu) kugana Allah nshingiye ku bumenyi buhamye, nje n’abankurikiye”** bityo rero ni ngombwa guhamagarira abantu inzira y’Imana.

Icyi Kane: Kwihanganira ibigeragezo byose uzahura nabyo muri iyo nzira. **Gihamya ni ijambo ry’Imana rigira riti “Ndahiriye ku gihe, Mu by’ukuri, umuntu ari mu gihombo, Uretse abemeye bagakora ibikorwa byiza, bakagirana inama z’ukuri kandi bakanagirana inama zo kwihangana”**

(1) Umwanditsi (Imana imugirire impuhwe) nyuma yo kuvuga kubyerekeye guhamagarira abantu inzira y’Imana: Yavuze ukwihangana, nkaho avuga ati: Mu by’ukuri umuntu ufata iyi nzira, ahura n’ibintu byinshi nk’ibyo intumwa n’abahanuzi (amahoro y’Imana ababeho) bahuye nabyo, bityo rero bisaba kwihangana.

Kwihangana

Mu rw’icyarabu rurimi ni: Ukwifata.

Mu mategeko y’idini ni: Ni ugufata umutima wawe, ukawemeza bimwe, ukanawubuza ibindi.

Imamu Ibunil Qayim (Imana imugirire impuhwe) yagabanyije ukwihangana mo ibice bitatu:

1. Kwihanganira kumvira Imana k’uburyo ubikora.

2. Kwihanganira kureka ibyaha kugeza ubwo ubireka.

3. Kwihanganira amageno y’Imana akarishy

Umwanditsi nyuma yo kuvuga kubyerekeye ibintu bine, yabitangiye gihamya muri Qor'an, ariyo Surat Al Aswir, n'uyu mwanditsi buri gihe avuga ikintu avuga ikintu kikagendana na gihamya, ni ukubera iki?

Ni ukugira ngo atoze umunyeshuri gukurikira bitari ukwigana.

Ni ukugira ngo na none umunyeshuri agire gihamya zifatika ashobora gutsindisha uwo bahanganye.

Ni ukugira ngo na none umunyeshuri agire ubushobozi bwo gukura amategeko muri za gihamya ku misingi.

(1) Imamu Shaffi (Imana imugirire impuhwe) yaravuze ati "Iyo Imana itaza kumanura izindi gihamya ku biremwa byayo usibye iyi Surat (Al Aswir) yari kuba ibahagije"

Na Bukhariy (Imana imugirire impuhwe) yaravuze ati "Isomo ryo kugira ubumenyi mbere yo kugira icyo uvuga n'icyo ukora"

Na gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Bityo, (yewe Muhamadi) menya ko nta yindi mana ikwiye gusengwa by'ukuri uretse Allah, unasabe imbabazi z'ibyaha byawe, ndetse (n'ibyaha) by'abemeramana n'abemeramanakazi.

(2) Atangirira ku bumenyi mbere y'amagambo n'ibikorwa.

(1) Icyo Imamu Shaffi (Imana imugirire impuhwe) yari agamiye, ni uko iyi Surat yonyine ubwayo ihagije kuba gihamya ku biremwa ngo bige, banakore, bahamagarire abantu inzira y'Imana kandi bihangane.

(2) Imam Bukhariy umuyobozi w'abemera muri Hadith yashyize mu gitabo cye (Swahihul Bukhariy) isomo rigira riti "Isomo: ryo kugira ubumenyi mbere yo kugira icyo uvuga ndetse n'icyo ukora" azana gihamya, ni ngombwa rero mbere na mbere kugira ubumenyi mbere yo kugira icyo uvuga n'icyo ukora. Ntabwo byemewe ko umuntu agira icyo akora nta bumenyi abifitiye, ubikoze aba ameze nk'abakirisitu.

Icyamba kabiri: Ibintu bitatu bya ngombwa

Imana ikugirire impuhwe menya ko: ari ngombwa kuri buri Muyisilamu n'umuyislamukazi kwiga no kumenya ibintu bitatu ndetse no kubishyira mu bikorwa (1):

(1) Umwanditsi w'igitabo mu gutangira iki gice mu iki gitabo yahereye ku busabe asabira umunyeshuri.

Kandi umwanditsi mu misingi itatu na none yasabiye umunyeshuri, ahantu hatatu hose: Mu gutangira ibintu bine, na none hano mu bintu bitatu, aha gatatu ni ahagira hati (Imana ikuyobore ku kuyumvira, menya ko Hanafiyat ariyo nzira ya Ibrahim).

Itangiriro mbere yo gusobanura ibintu bitatu bya ngombwa

Tawuhidi (Iyobokamana)

Mu rurimi rw'icyarabu: Ni igicumbi cy'inshinga Wahada, yuwahidu, Tawuhida, Iyo ugize ikintu kuba kimwe rukumbi

Mu mategeko y'idini: Ni uguharira Imana ibyo yihariye mu kuba Nyagasani, n'Ubumana ndetse n'amazi n'ibisingizo byayo.

Tawuhidi igabanyijwe mo ibice bitatu:

Tawuhidi Rububiyat: Guharira Imana Nyagasani ibikorwa byayo. Cyangwa guharira Imana Nyagasani ukurema, ubwami no kugenda byose.

Tawuhidi Al Uluhiyat: Guharira Imana Nyagasani amasengesho yose.

Tawuhidi Al Asimau wa Swifatu: Guharira Imana Nyagasani amazina yiyise n'ibisingizo yisingije mu gitabo cyayo cyangwa se ku rurimi rw'intumwa yayo, ibyo ukabikora uhamya ibyo Imana ubwo yihamyaho, ukanahakana ibyo Imana ubwayo yihakanaho, nta guhindura ibisobanuro, gupfobya, cyangwa gusanisha no kugereranya.

Icyamba mbere: Nuko Imana mu by'ukuri ariyo yaturemye ikaduha amafunguro, kandi ntiyaturekeye gutyo gusa ahubwo yatwoherereje intumwa, bityo uzayumvira azinjira mu ijuru naho uzacisha ukubiri nayo azinjira mu muriro.

Gihamya y'ibyo: ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Mu by'ukuri, twabohereje Intumwa (Muhamadi) ngo ibabere umuhamya nk'uko twohereje Farawo Intumwa (Musa). Ariko Farawo yigometse ku ntumwa (Musa), nuko turamufata tumuhanisha ibihano bikomeye"**

***Amazina y'Imana n'ibisingizo byayo, byose byavuye ku Mana, tugomba kugendera gusa muri urwo rwego kubyaje muri Qor'an na Hadith, mu buryo bukurikira:**

- Tugomba guhamya ibyo Imana Nyagasani yihamirije ubwayo kuri yo, biturutse mu gitabo cyayo cyangwa se ibyahamijwe kuri yo n'intumwa yayo Muhamadi.

- Tukanahakana ibyo Imana Nyagasani yihakanaho ubwayo, mu gitabo cyayo, cyangwa ibyo intumwa Muhamadi yahakanye ku Mana, urugero: Imana yaravuze iti **"Ntafatwa no guhunyiza ndetse n'ibitotsi"**. Na none Imana iti **"Kandi ntitwagize umunaniro"**.

Ibyo tukabikora tudahinduye ibisobanuro byayo, tutayapfobeje nta no kuyagereranya n'ayi biremwa.

Incamake ku bintu bitatu bya ngombwa

Ikintu cya mbere:
Tawuhidu Rububiyat na Tawuhidul Asimai wa Swifati.

Ikintu cya Kabiri:
Tawuhidu Al Uluhiyat.

Ikintu cya Gatatu:
Kwitandukanya n'ibangikanya ndetse n'abarikora.

(1) Ikintu cya mbere: Nuko umwanditsi w'igitabo yahamije Tawuhidu Rububiyat (Guharira Imana ibikorwa byayo), akanahamya Tawuhidul As'mau wa Swifatu agira ati (Mu by'ukuri Imana niyo yaturemye) niyo Muremyi, inaduha amafunguro (Utanga amafunguro), kandi ntiyaturekeye aho ngo twibereho nk'inyamaswa nta mategeko (ahubwo yatwoherereje intumwa).

Impamvu Imana yohereje intumwa:

Ni ukugirango ibiremwa bitazagira urwitwazo: Imana yaravuze iti **"Kandi ntitwagira uwo duhana, tutabanje kohereza intumwa"**

Ni ukuba impuhwe: Imana yaravuze iti **"Kandi nta kindi twakohereje usibye kuba umugisha ku bantu bose"**.

Icyo Kabiri: Nuko Imana itishimira ko yagira icyo ibangikanywa nacyo mu masengesho yayo, yaba Malayika uri hafi yayo cyangwa intumwa yatumwe n’Imana. Imana yaravuze iti **“Kandi ko imisigiti yose ari iya Allah (wenyine). Bityo, ntimukagire undi Musaba mumubangikanyije na Allah”.**

Ikintu cya Kabiri: Harimo guhamya Ubumana ku Mana Nyagasani. Umwanditsi w’igitabo (Imana imugirire impuhwe) yaravuze ati “Mu by’ukuri, Imana ntiyishimira ko yabangikanywa n’uwo ariwe wese” ijambo uwo ariwe wese, ni ijambo rikusanyije buri wese, yaba intumwa, umukunzi w’Imana, ijini, Malayika ndetse n’umukiranutsi, rinakubiyemo ikindi cyose uko cyaba kimeze kose.

Gihamya ni ijambo ry’Imana rigira riti **“Kandi ko imisigiti yose ari iya Allah (wenyine).Bityo, ntimukagire undi Musaba mumubangikanyije na Allah”.**

Mu gisobanuro cy’imisigiti hari imvugo eshatu –ariko biremewe ko twazihuriza hamwe-

Imisigiti yubatswe kugira ngo isengerwemo Imana.

Ibihimba byubamwaho

Isi: “Nagiriwe isi yose kuba aho gusengera”

“Ni iya Allah (wenyine).Bityo, ntimukagire undi Musaba uwo ariwe wese mumubangikanyije na Allah”. Ijambo uwo ariwe wese, ryumvikanisha ko aria bantu bose, niyo mpamvu Imamu (Imana imugirire impuhwe) yavuze mu ntangiriro z’ikintu cya kabiri agira ati (Mu by’ukuri, Imana ntiyishimira kuyibangikanya n’uwo ariwe wese), uko yaba ameze kose, yaba intumwa, umukunzi w’Imana, ijini, Malayika ndetse n’umukiranutsi.

Ikintu cya Gatatu: Umwanditsi yasobanuyemo ko ari ngombwa kwitandukanya n’ibangikanyamana ndetse n’abarikora.

Kwitandukanya n’ibangikanyamana ndetse n’abarikora bikorwa na:

Umutima

Ururimi

Umubiri

Ikintu cya Gatatu: Ni uko uwumviye intumwa maze agasenga Imana imwe, ntibyemewe kuri we kugira inshuti uwanga Imana n'intumwa yayo n'ubwo yaba uwo hafi ye cyane mu muryango. Gihamya ni ijamba ry'Imana rigira riti **"Ntuzigera ubona abantu bemera Allah n'umunsi w'imperuka bagirana ubucuti na babandi baciye ukubiri na Allah n'Intumwa ye, kabone n'ubwo baba ari ababyeyi babo cyangwa abana babo cyangwa abavandimwe babo cyangwa se imiryango yabo. Abantu nk'abo, Allah yanditse ukwemera nyako mu mitima yabo, anabashyigikiza umwuka (inkunga) uturutse iwe, kandi azabinjiza mu busitani butembamo imigezi (Ijuru) bazabamo ubuziraherezo. Allah yarabishimiye na bo baramwishimira. Abo ni bo tsinda rya Allah, kandi mu by'ukuri itsinda rya Allah ni ryo rizatsinda"**.

1- Umutima: ni ukwanga abahakanyi, n'iminsi mikuru yabo cyane cyane ibirimo ibangikanya n'ibihimbano bafite.

2- Ururimi: Imana iravuga iti "Mu by'ukuri, nje nitandukanyije n'ibyo musenga". Na none Imana iti "Vuga (yewe Muhamadi) uti "Yemwe bahakanyi!. Sinsenga ibyo musenga. Kandi na mwe ntimusenga uwo nsenga. Ndetse nanjye sinzigera nsenga ibyo musenga. Kandi namwe ntimuzigera musenga uwo nsenga. Mufite idini ryanyu, nanjye nkagira idini ryanjye".

3- Umubiri: Ubikora utifatanya nabo mu minsi mikuru yabo cyangwa utisanisha nabo mu myambaro cyangwa kutagira icyo wemera mu myemerere yabo.

Icyo Gatatu: Agaciro ko kwiga Tawuhidi

Menya –Imana ikuyobore ku kuyumvira- Ko Al Hanafiyat ariyo nzira ya Ibrahimu: Ugomba gusenga Imana imwe, uyereza idini, kandi ibyo nibyo Imana yategetse abantu bose, icyo ni nacyo yabaremeye, nk’uko Imana yabivuze igira iti “Kandi nta kindi twaremeye amajini n’abantu usibye kunsenga”

(1). Igisobanuro cy’ijambo (bansenge): Ni ukunsenga njyenyine (2). Kandi igihambaye mubyo Imana yategetse ni Tawuhidi ariyo: Guharira Imana amasengesho (3). Ndetse n’igihambaye Imana yabujije ni ibangikanya, aribyo: Gusenga ikindi kintu ukibangikanyije n’Imana.

Al Hanafiyat

Al Hanafiyat: Mu icyarabu ni ijambo riva kuri Hanafu bisobanuye guhengama

Al Hanafiyat: Mu mategeko y’idini bisobanuye: Inzira ihengamiye ku Mana itagira ibangikanya, yerekeza ku kwiyezeza Imana na Tawuhidi no kwemera. Imana yaravuze iti “wicisha bugufi kuri Allah, usenga Allah gusa, kandi ntan’ubwo yigeze aba umwe mu bamubangikanyamana”.

(3) Umwanditsi w’igitabo (Imana imugirire impuhwe) arasobanura hano impamvu tugomba kwiga Tawuhidi, kandi twasobanuye haruguru agaciro kayo.

Igisobanuro cya Tawuhidi – Nk’uko twabivuze mbere mu ntangiriro

Mu rurimi rw’icyarabu: Ni igicumbi cy’inshinga Wahada, yuwahidu, Tawuhida, Iyo ugize ikintu kuba kimwe rukumbi

Mu mategeko y’idini: Ni uguharira Imana ibyo yihariye mu kuba Nyagasani, n’Ubumana ndetse n’amazi n’ibisingizo byayo.

Umwanditsi yaravuze ati: Igisobanuro cy'ijambo (Bansenge ni: bansenge jyeneyine), iyo ikaba ari nayo mvugo ya Ibun Abasi (Imana imwishimire), ubwo yavugaga ati “Mu by’ukuri, buri masengesho yose muri Qor’an, asobanuye Tawuhidi. Imana yaravuze iti **“Kandi musenge Imana”** muyisenge yonyine, na none Imana iti **“Yemwe bantu, nimusenge Nyagasani wanyu”** bisobanuye ngo: Ni mumusenge wenyine.

Icyamba Kane: Imisingi ya ngombwa itatu

Nuramuka ubwiye uti “Imisingi itatu, umuntu agomba kumenya ni iyihe?”

Uzasubize uti “Ni umuntu kumenya Nyagasani we, no kumenya idini ye, no kumenya intumwa ye Muhamadi (Imana imuhe amahoro n’imigisha) (1).

Na none nubwirwa uti “Nyagasani wawe ni inde? Uzasubize uti: Nyagasani wanjye ni Allah we wandeze akanarera ibiremwa byose by’isi k’ubwi inema ze, niwe nsenga nta kindi nsenga kitari we.

Gihamya y’ibyo: ni ijambo ry’Imana rigira riti **“Ishimwe n’ikuzo byuzuye bikwiye Imana Nyagasani w’ibiremwa byose”** (2). Na buri kintu cyase kitari Allah ni ikiremwa nanjye ndi umwe mu biremwa (3).

(1) Umwanditsi w’igitabo (Imana imugirire impuhwe) yatangiye avuga imisingi itatu, igize ibibazo byo mu mva bitatu, abanza gutegura umusonyi cyangwa umukurikiye amubaza ikibazo kandi ubwe akagisubiza.

(2) Umwanditsi kandi yasobanuye umusingi wa mbere agaragaza ko Nyagasani ukwiye gusengwa ko ari Allah wenyine, anatanga gihamya, ariyo ijambo ry’Imana rigira riti **“Ishimwe n’ikuzo byuzuye bikwiye Imana Nyagasani w’ibiremwa byose”** bityo Nyagasani niwe ukwiye gusengwa.

“Ishimwe n’ikuzo byuzuye bikwiye Imana Nyagasani w’ibiremwa byose”
Uyu murongo ukubiyemo ubwoko butatu bwa Tawuhidi:

(Al Hamdu)

Harimo guhamya Tawuhidu y’amazina y’Imana n’ibisingizo byayo.

(Lilahi)

Harimo guhamya Tawuhidi Al Uluhiyat

(Rabu)

Harimo guhamya Tawuhidu Rububiyat

(3) Buri kintu cyose kitari Imana ni ikiremwa, niba rero ndi ikiremwa, ni ngombwa ko nshimira umuremyi, utanga inema akanatanga ibyiza.

Nihagira ukubwira ati: Ni iki cyakumenyesheje Nyagasani wawe? Uzavuge uti: Namubwiwe n'ibimenyetso bye, ndetse n'ibiremwa bye, mu bimenyetso bye harimo ijoro n'amanya, izuba n'ukwezi, no mu biremwa bye harimo ibirere birindwi n'isi zirindwi n'ibibirimo ndetse n'ibiri hagati yabyo.

Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti: “No mu bimenyetso bye (Allah) harimo ijoro n'amanya, ndetse n'izuba n'ukwezi. Bityo, ntimukubamire izuba cyangwa ukwezi, ahubwo mujye mwubamira Allah we wabiremye, niba koko ari we wenyine musenga”. Na none Imana iti **“Mu by'ukuri, Nyagasani wanyu ni Allah waremye ibirere n'isi mu minsi itandatu, hanyuma akaganza ku ntebe y'icyubahiro (Arishi). Atwikiriza ijoro amanywa, (ijoro) rikayakurikira ryihuta; yanaremye izuba, ukwezi n'inyenyeri byubahiriza itegeko rye. Mu by'ukuri, kurema no gutegeka ni ibye. Allah ni Nyirubutagatifu, Nyagasani w'ibiremwa byose” (1).** Ijambo (Rabu) kandi risobanuye usengwa. **Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti “Yemwe bantu! Nimugaragire Nyagasani wanyu wabaremye, mwe n'abababanjirije; kugira ngo mutinye Allah”. “We wabagiriye isi nk'isaso (kugira ngo muyigubweho neza) n'ikirere akagira nk'igisenge, ndetse akanamanura amazi (imvura) mu kirere akayameresha imbuto zikaba amafunguro yanyu. Bityo, ntimukabangikanye Allah n'ibigirwamana kandi mubizi (ko ari we wenyine ukwiriye gusengwa by'ukuri)” (2).** Ibun Kathir yaravuze ati: Uwaremye ibyo byose niwe ukwiye gusengwa (3).

(1) Umwanditsi w'igitabo yatangiye kuvuga bimwe mu bimenyetso by'iremwa ry'ibirere n'isi ndetse n'ibiremwa bigaragaza ukubaho kw'Imana, binahamya ko nta Nyagasani nta Muremyi nta n'ugomba gusengwa mu kuri utari Allah. Ibyo byose akaba yaranabitangiye za gihamya muri Qor'an nkuko zavuzwe mu nyandiko ye.

* Buri kiremwa ni ikimenyetso cyo kubaho kw'Imana Nyagasani, ariko Sheikh Muhamadi mwene Abdul Wahabi yatandukanyije hagati y'ibimenyetso n'ibiremwa kuko ibimenyetso byo birahindagurika nk'amanya n'ijoro, bityo rero ibimenyetso bihindagurika biba ari gihamya zikomeye kurusha ibidahindagurika.

(2) Ibyo bimenyetso biri muri Surat Al Baqarat, bamwe mubamenyi baravuze bati “Mu by'ukuri, muri ibyo bimenyetso harimo uguhamagara kwa mbere muri Qor'an, ariko **“Yemwe bantu”** uko guhamagara kurimo inshinga ya mbere itegeka yaje muri Qor'an, igira iti **“Nimusenge”** nimuyigire imwe. Na none harimo inshinga ya mbere ibuza muri Qor'an, ariyo **“Bityo, ntimukabangikanye Allah n'ibigirwamana kandi mubizi (ko ari we wenyine ukwiriye gusengwa by'ukuri)”** iyi nshinga irabuza ibangikanya.

(3) Bisobanuye ko uwihariye Tawuhidi Rabubiyat (kurema, ubwami...) ni ngombwa ko yiharira na Tawuhidi Uluhiyat (amasengesho).

Kandi ibikorwa by'amasengesho Imana yategetse (1): Urugero ni Islam, Ukwemera na Ih'sani, harimo kandi Ubusabe, Gutinya, Kwizera, Kwiringira, Gukenera, Gukangarana, Guca bugufi, Kwibombarika, Kwicuza, Kwiyambaza, Kwikinga, Kwitabaza, Kubaga, Umuhigo n'ibindi nk'ibyo Imana yategetse, byose bigomba guharirwa Imana Nyagasani.

Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Kandi ko imisigiti yose ari iya Allah (wenyine). Bityo, ntimukagire undi Musaba mumubangikanyije na Allah". Bityo ugize icyo akora muri ibyo akagikorera utari Imana, uwo aba ari umubangikanya mana aba ari n'umuhakanyi.

Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "N'uzabangikanya Allah n'ikindi kintu adafitiye gihamya, rwose ibarura rye rizakorwa na Nyagasani we. Mu by'ukuri, abahakanyi ntibazatsinda".

No muri Hadith, intumwa Muhamadi yaravuze ati "Ubusabe nibwo bwonko bw'amasengesho".

Na gihamya mu ijambo ry'Imana rigira riti "Kandi Nyagasani wanyu yaravuze ati "Nimunsabe, ndabasubiza. Mu by'ukuri, babandi bibona bakanga kunsenga (kunsaba), bazinjira mu muriro basuzuguritse".

Umwanditsi akaba yarasojereje ku ijambo rya Ibun Kathir, avuga bimwe mu bikorwa by'amasengesho byaba iby'umutima ndetse n'iby'umubiri, abizana na gihamya muri Qor'an kuri buri gikorwa, mu buryo bukurikira:

Ubusabe Bugabangijemo ibice:

Ubusabe bw'amasengesho:

Aribwo ubusabe bwo ku rurimi buriho, nk'iswala, igisibo no gukora umutambagiro mutagatifu.

Ubusabe bwo gusaba

bisanzwe: Ni ubusabe ku rurimi bw'amagambo, nko kuvuga uti: Mana mbabarira ibyaha, Mana ngirira impuhwe.

Ibi bikorwa kubikorera utari Imana ni ibangikanyamana rikomeye.

Itegeko ry'iki gikorwa hari ibisobanuro umuntu yatanga, nuko birimo ibice bibiri nkuko turi bubibone.

Ubusabe busanzwe bwo gusaba icyo ukeneye burimo ibice bibiri:

Gusaba ibitashoborwa n'undi utari Imana

Bene ubu busabe biremewe kubukorera utari Imana ariko hujujwe ibi:

Usaba agomba kuba ariho, bivuga ko uwapfuye atarimo.

Usabwa kandi agomba kuba ahari, bivuga ko udahari atasabwa.

Usabwa agomba kuba afite ubushobozi, byumvikana ko udafite ubushobozi bwo gutanga icyo asabwa atarimo.

Usaba agomba kuba yemera ko uwo asaba ntacyo ashoboye ahubwo ko we ari impamvu gusa utanga ari Imana.

Naho iyo usaba yizera ko uwo asaba afite ububasha bwo kugira icyo akora hano ku isi nko kuba yatanga ikiza cyangwa ahakuraho ikibi, icyo gihe biba ari ibangikanya.

Icyitonderwa:

Twebwe icyo dukora nukwiga itegeko ry'igikorwa, naho itegeko ry'uwakoze igikorwa byo bisaba kuba hari gihamya zifatika hakirindwa ibidasobanutse. Kandi abamenyi nibo bonyine batanga itegeko k'uwakoze igikorwa ko ari umwemera cyangwa umuhakanyi.

Abantu kubyerekeye kwemera impamvu barimo ibice bitatu:

Igice cyemera kandi kikagira icyo Imana yagize impamvu kuba ariyo mpamvu.

Ibyo kandi ni ukuri

Igice cyemera ariko ntikigire icyo Imana yagize impamvu kuba ariyo mpamvu.

Ibi ni ibangikanya ritoya.

Igice cyemera impamvu ubwayo ariyo yakoze igikorwa, ko ishobora kuzana ikiza ikanakuraho ikibi.

Ibi bikaba ari ibangikanya rikuru

Impamvu zemewe n'amategeko y'idini

Nko gukora Ruqiyat yemewe. Imana yagize Ruqiyat impamvu yemewe yo kuvura uburwayi.

Impamvu zigaragara zifatika

Nk'imiti, Imana yayigize impamvu yo gukira uburwayi

Hadith igira iti “Ubusabe ni ubwonko bw’amasengesho” iyi Hadith nta ngufu ifite, Hadith y’ukuri muri urwo rwego ni “Ubusabe niyo masengesho”

Ni gute ubusabe bwaba ariyo masengesho?

Ayat ya Qor’an igaragaza ibi “Kandi Nyagasani wanyu yaravuze ati “Nimunsabe, ndabasubiza. Mu by’ukuri, babandi bibona bakanga kunsenga (kunsaba), bazinjira mu muriro basuzuguritse”. Na none Imana iti “Kunsenga” iyo ni gihamya igaragaza ko ubusabe ari masengesho.

Gihamya yo gutinya, ni ijambo ry’Imana rigira riti “Muramenye ntimuzabatinye, ahubwo mutinye nje gusa niba koko muri abemera” (1).

Naho gihamya yo kwizera, ni ijambo ry’Imana rigira riti “N’uzaba yizera kuzahura na Nyagasani we, ajye akora ibikorwa byiza, kandi ntakabangikanye mu masengesho Nyagasani we n’uwo ariwe wese” (2).

(1) Gutinya: Ni ikintu kiza mu muntu, kubera kwikanga ikintu cyamwica cyangwa cyamugirira nabi cyangwa cyamubuza amahoro. Imana Nyagasani yabujije kugirira ubwoba abakunzi ba Shitani, itegeka kuyitinye yonyine.

Gutinya birimo ubwoko butatu:

Gutinya kw’amasengesho no gukuza n’ibanga

Uko ni ugutinya k’uwusenga atinya uwo asenga, kujyana no kwicisha bugufi no kwibombarika k’uwo usenga, bene ubu bwoko bwo gutinya ni ngombwa ko bukorerwa Imana gusa, no kubukorera ikitari Imana ni ibangikanya rikuru.

Gutinya kwa kamere

Nk’umuntu gutinya undi cyangwa umuriro cyangwa umugome, inyamaswa y’inkazi.... Bene ubu bwoba nta kibazo kubugira biremewe.

Gutinya kuziririjwe

Nko gutakaza icyizere ku mpuhwe z’Imana, cyangwa kumvira ikiremwa mugusuzugura uwakiremye.

(2) Kwizera: Ni umuntu kwizera kubona ikintu yibaza ko kiri hafi kuri we, hari n'igihe kiba kiri kure, cyangwa akizera ko mu bihe bya vuba yazamurwa mu nzego.

Kwizera bijyanirana no kwicisha bugufi no kwibombarika, ibyo nta wundi bikorerwa usibye Imana yonyine, no kubikorera utari Imana ni ibangikanya rikuru.

Kwizera kwiza, kuva ku muntu wumvira Imana yizeye ibihembo byayo, cyangwa wicujije ibyaha yizeye kwakirirwa ukwicuza kwe, naho kwizera nta gikorwa wakoze icyo biba ari amacenga no kwizera kutagira umumaro.

Gihamya yo kwiringira: Ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Bityo abemera bajye biringira Allah"**. Ni ijambo ry'Imana na none rigira riti **"N'uziringira Imana izaba imuhagije"** (1).

Naho gihamya yo Kwiringira ibyiza (Raghabat), no gutinya ibihano (Rahabat) na Kwibombarika, ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Mu by'ukuri, bajyaga bihutira gukora ibikorwa byiza, bakadusaba biringiye (impuhwe zacu), bagatinya (ibihano byacu) ndetse banatwibombarikagaho"** (2).

(1) Ibisobanuro byo Kwiringira

Kwiringira mu rurimi rw'icyarabu:

Ni ukwishingikiriza ikintu

Kwiringira mu mategeko y'idini:

Ni ukwishingikiriza Imana mukuri, bijyana no kuyigirira icyizere unashyiraho impamvu zemewe n'amategoko y'idini.

Ni ngombwa ko mu kwiringira habamo ibintu bitatu

Ukuri:

Mu kwiringira Imana Nyagasani

Icyizere:

Ugomba kwizera ko Imana Nyagasani yubahiriza isezerano ryayo.

Gushyiraho impamvu zemewe n'amategoko y'idini

(2) Kwiringira ibyiza (Raghabat): Ni ugukunda kugerwaho n'ikintu cyiza.

Gutinya ibihano (Rahabat): Ni ubwoba butanga guhunga ikiguteye ubwoba, bukaba ari ubwoba bujyanirana no gukora.

Kwibombarika (Al Khashiyat): Ni uguca bugufi k'ubuhambare bw'Imana, k'uburyo umuntu yemera itegeko ryayo ry'ibiremwa ndetse n'iry'idini.

* Ugana ku Mana Nyagasani agomba kuba akusanyije gutinya ibihano no kwiringira ibihembo by'Imana, kimwe ntikirute ikindi kuburyo yagwa, bikajyanirana nk'amababa y'inanyi.

Naho gihamya yo Kwibombarika (Al Khashiyat): ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Bityo ntimuzabatinye (ngo mubibombarike ho) ahubwo muje mutinya nje**” (1).

Naho gihamya yo kugaruka ku Mana no kwicuza (Inabat): ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Kandi nimwicuza kwa Nyagasani wanyu munamwicisheho bugufi**” (2).

Gihamya yo gusaba inkunga (Istianat): ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Ni wowe wenyine dusenga ni nawe wenyine dusaba inkunga**”.

Hadith iragira iti “**Nuramuka ushatse gusaba inkunga jya uyisaba Imana**” (3).

Gihamya yo kwikinga (Istiadha): Ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Vuga (yewe Muhamadi) uti “Nikinze kuri (Allah), Nyagasani w’igitondo” n’ijambo ryayo rigira riti “Vuga (yewe Muhamadi) uti “Nikinze kuri (Allah), Nyagasani w’abantu”** (4).

Gihamya yo Gutabaza (Istighatha): Ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Munibuke) ubwo mwitabazaga Nyagasani wanyu, nuko akabasubiza**” (5).

Gihamya yo kubaga (A Dhabuh): Ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Vuga uti “Mu by’ukuri, amasengesho yanjye, ibitambo byanjye, kubaho kwanjye no gupfa kwanjye bigengwa na Allah, Nyagasani w’ibiremwa byose, ntawe abangikanye nawe**”.

No muri Hadith “**Imana yavumye umuntu ubagira ikindi kitari Imana**” (6).

(1) **Kwibombarika (Al Khashiyat):** Ni ubwoba bushingite k’ukumenya ubahamabare bw’uwo utinya n’ubwami bwe bwuzuye.

(2) **Kugaruka ku Mana no Kwicuza:** Ni ukugaruka ku Mana Nyagasani, uyumvira kandi wirinda kuyikosereza, Imana iti “**Kandi mugaruke**” bisobanuye kugaruka “**Kuri Nyagasani wanyu, munamwicisheho bugufi**” bisobanuye ko ibyawe byose ugomba kubiharira Imana, kuko wowe uri umugaragu wayo, kandi umugaragu ni ngombwa ko aca bugufi kuri shebuja, kandi Shebuja ni Imana, nk’uko intumwa Muhamadi yabivuze igira iti “**Databuja ni Allah**”.

(3) **Gusaba inkunga (Istianat):** Ni ugusaba inkunga Imana iti “**Ni wowe wenyine dusenga, kandi ni nawe wenyine dusaba inkunga**” muri iyi Ayat hari ibyabanje ubusanzwe byari ngombwa ko biza nyuma, bene ubu buryo busobanura (Al Hasuru) ko ikintu cyihariwe n’uwo kivugwaho, bisobanuye ngo ntawe dusenga utari wowe nta nuwo dusaba inkunga utari wowe.

(4) **Kwikinga (Istiadha):** Ni umuntu gusaba kurindwa: aribyo Kurindwa ibintu bibi “**Nikinze**” bisobanuye ngo mpungiyeye kandi nikinze.

(5) **Gusaba ubutabazi (Istighatha):** Ni ugusaba ubutabazi, aribyo gukizwa ibintu bikaze byakurimbura.

(6) **Kubaga (A Dhabuh):** Ni ugukuramo roho y’itungo ukoresheje kumena amaraso yaryo, ariko bigakorwa mu buryo bwagenwe.

***Gusaba inkunga (Istianat), kwikinga (Istiadhat), gutabaza (Istighathat) no gusaba ubuvugizi (Shafaat):** Ibi bintu byose biremewe ko wabisaba ibiremwa ariko mubyo bishoboye, hubahirijwe ibintu bine: 1. Kuba uwo ubisaba ari muzima. 2. Kuba ahari. 3. Kuba abishoboye. 4. Gushyiraho impamvu.

Gihamya y'umuhigo (Nadhir): Ni ijambo ry'Imana rigira riti "(Abo bakiranutsi) ni abesa imihigo (yabo bahigiye Allah), bakanatinya umunsi ikibi cyazakwira hose (umunsi w'imperuka)" (1).

Kubaga bigizwe n'ibice bitatu:

Kubaga kubera Imana

Nko kubaga igitambo n'itungo rya Swadaqat

Kubagira ikitari Imana bishingiye k'urukundo no gukuza

Nko kubagira ijini, abapfuye, ibi ni ibangikanya rikuru.

Kubaga byemewe:

Nko kubaga itungo ryo kurya, kuzimana umushyitsi cyangwa gucuruza.

Icyitonderwa: Ku kibazo cyo kubaga hari ibindi bisobanuro birambuye, bizaza ku gitabo cya Tawuhidi k'ubushobozi bw'Imana.

(1) Igisobanuro cy'umuhigo (Nadhir)

Nadhir mu rurimi rw'icyarabu:

Ni ukwiha isezerano no kwiyeemeza.

Nadhir mu mategeko y'idini:

Ni umuntu urebwa n'amategeko kwiyeemeza ikintu kitari itegeko kuri we.

Icyitonderwa: Umuhigo (Nadhir) irimo ibice, ikagira ibyo igomba kuba yujuje ndetse ikanagira icyiru, ibisobanuro birambuye kuri yo bizaza mu gitabo cya Tawuhid k'ububasha bw'Imana.

Amoko y'umuhigo (Nadhir)

Gukora umugihigo kubera Imana

Gukora umuhigo kubera ikitari Imana

*Umwanditsi w'igitabo, yavuze ibi bikorwa byose by'amasengesho, mu buryo budahetuye, gusa byaje mu buryo bwo gutanga ingero, kuko hari ibindi bikorwa byinshi bitavuzwe, gihamya rero nuko ukoze kimwe muri ibyo bikorwa akagikorera utari Imana aba abangikanyije Imana.

Umusingi wa Kabiri: Ni ukumenya idini ya Islam hashingiwe kuri gihamya.

Aribyo kwicisha bugufi ku Mana, uysisenga yonyine, no kuyumvira ukitandukanya n'ibangikanya iryo ariryo ryose ndetse n'abarikora.

Idini ikaba igizwe n'inzego eshatu: Islam, Ukwemera na Ih'sani. Na buri rwego rufite inkingi.

Urwego rwa mbere ni: Islam (1).

Inkingi za Islam ni eshanu: Guhamya ko nta yindi Mana ibaho ikwiye gusengwa mukuri usibye Allah (2) no gumahamya ko Muhamadi ari intumwa y'Imana, guhozaho amasengesho, gutanga amaturo, gusiba ukwezi kwa Ramadhani no gukora umutambagiro mutagatifu ku inzu y'Imana Ntagatifu.

(1) Umwanditsi yatangiye gusobanura umusingi wa Kabiri, ariwo Umuntu kumenya Idini rye, ahera ku gusobanura Islam, agira ati:

Urwego rwa mbere: Islam

Islam: Bikaba bisobanuye kwicisha bugufi ku Mana, uysisenga yonyine, unayumvira, kandi ukitandukanya n'ibangikanya iryo ariryo ryose ndetse n'abarikora.

Iki gisobanuro cya Islam, gisobanura ko ugomba guharira ibyawe byose Imana kuko uri umugaragu wayo, kandi umugaragu ni ngombwa guca bugufi kuri Shebuja, kandi Shebuja ni Imana, nk'uko intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yabivuze.

Hanyuma agabanya idini mo inzego eshatu:

(2) Inkingi za Islam ni eshanu: Iya mbere muri zo ni: **Ubuhamya**.

Gihamya y'ubuhamya ni ijambo ry'Imana rigira riti “Allah yahamije ko nta yindi mana ikwiye gusengwa by'ukuri uretse we. Abamalayika n'abafite ubumenyi na bo barabihamya; we ugenga ubutabera. Nta yindi mana ikwiriye gusengwa by'ukuri uretse we, Nyirimbaraga zihebuje, Ushishoza”.

Bisobanuye ngo: Nta ugomba gusengwa mu kuri usibye Allah wenyine. (Nta yindi Mana) ni uguhakana ibisengwa byose bitari Imana. (Usibye Allah) ugahamya ko amasengesho yose ari ay'Imana, itagira uwo ibangikanye nawe mu masengesho yayo, nk'uko kandi ntawe ibangikanye nawe mu bwami bwayo.

Igisobanuro kiyisobanura neza, ni ijambo ry'Imana rigira riti “Kandi wibuke ubwo Ibrahimu yabwiraga se ndetse n'abantu be ati “Mu by'ukuri, njye nitandukanyije n'ibyo musenga”. “Usibye uwampanze (ni we nzasenga wenyine), kuko ari we uzanyobora”. Maze iryo jambo (ryo gusenga Allah wenyine) Ibrahimu ariraga abazamukomokaho, kugira ngo bagarukire (Allah) (2).

Umwanditsi yavuze gihamya yo “guhanya ko nta yindi Mana ibaho ikwiye gusengwa mu kuri usibye Allah” asobanura neza igisobanuro cyayo, ko ari: NTAWA UGOMBA GUSENGWA MUKURI USIBYE ALLAH.

Ubuhamya bugomba kuba bukubiyemo ibi:

Guhakana

Kwemeza

Guhakana bigaragarira ku ijambo rigira riti “La Ilaha” bisobanuye ngo “Nta yindi Mana ibaho”

Naho guhamya bikagaragarira mu ijambo rigira riti “Ila llahu” bisobanuye ngo “Itari Allah”.

Iyi mvugo yumvisha guharira no guhamya, kuko iharira kandi ikanahamya ko amasengesho yose ari aya Allah wenyine, ikanayahakana k'uwundi utari Imana.

No kubera iyo mpamvu, umwanditsi w'igitabo yaravuze ati “N'igisobanuro cyibisobanura neza ni ijambo ry'Imana rigira riti “Kandi wibuke ubwo Ibrahimu yabwiraga se ndetse n'abantu be ati “Mu by'ukuri, njye nitandukanyije n'ibyo musenga”. “Usibye uwampanze (ni we nzasenga wenyine)”.

“Mu by'ukuri, njye nitandukanyije n'ibyo musenga” iki ni igisobanuro cy'ijambo (Nta yindi Mana ibaho).

“Usibye uwampanze” iki ni igisobanuro cy'ijambo usibye Allah wenyine.

Ni ijambo ry’Imana rigira riti “Vuga (yewe Muhamadi) uti "Yemwe abahawe igitabo! Nimuze ku ijambo riboneye hagati yacu namwe; ry’uko tutagomba kugira uwo dusenga utari Allah, kandi ntitugire icyo tumubangikanya na cyo, ndetse bamwe muri twe ntibazagire abandi ibigirwamana basenga mu cyimbo cya Allah. Ariko nibabitera umugongo, muvuge muti "Nimuhanye ko twe turi abicisha bugufi (Abayisilamu)".

* Umuntu aramutse uvuze ati: Igisobanuro cyo guhamya ko (Nta yindi Mana ibaho itari Allah), ko bisobanuye ko nta kindi gisengwa usibye Allah?

Turavuga tuti aya magambo ntabwo ari ukuri, kuko dukurikije aya magambo byaba bivuze ko ibindi bisengwa bitari Imana nabyo ari ukuri, ariko wongeyeho ijambo rigira riti “mu kuri” icyi kiba ari gihamya yuko uhakanye byose bisengwa bitari Imana, ukemeza ko nta kigomba gusengwa mu kuri usibye Allah.

Umuntu aramutse avuze ati: Isobanuro cy’ijambo (Nta yindi Mana ibaho itari Allah) ko ari Nta Nyagasani w’ukuri usibye Allah? Turavuga tuti: Aya magambo ni ukuri, ariko icyo gisobanuro cy’ijambo “Nta yindi Mana ibaho usibye Allah” icyo ni igisobanuro cya Tawuhidi Rububiyat, kandi abahakanyi batumweho intumwa Muhamadi barayemeye, ariko ntibyatumye baba abayisilamu.

(1) “Vuga (yewe Muhamadi) uti "Yemwe abahawe igitabo! Nimuze ku ijambo riboneye hagati yacu namwe” muri iyi ayat harimo gihamya y’uko kwegeranya amadini atari byo.

Na gihamya yo guhamya ko Muhamadi ari intumwa y’Imana, ni ijambo ry’Imana rigira riti “Mu by’ukuri, mwagezweho n’Intumwa ibakomokamo; iremererwa n’ingorane muhura nazo, ibitaho (kugira ngo muyobohe by’ukuri), kandi ni Inyempuhwe nyinshi, ikaba n’Inyembabazi ku bemera”. Igisobanuro cyo guhamya ko Muhamadi ari intumwa y’Imana: Ni ukumyumvira mubyo yategetse, no kwemera ukuri kw’ibyo yavuze no kugendera kure ibyo yabujije, kandi ko ntawe ugomba gusenga Imana, mu buryo budakurikije ibyo yategetse (2).

(1) Umwanditsi w’igitabo yavuze iyi Ayat nka gihamya yo guhamya ko Muhamadi ari intumwa y’Imana, n’Imana yashimangije ubwo buhamya ibintu bitatu: Indahiro itagaragara, akurikizaho inyuguti ya Lam ndetse n’inyuguti ya Qad.

(2) Umwanditsi yasobanuye igisobanuro cyo guhamya ko Muhamadi ari intumwa y’Imana, ko ari ngombwa kuri buri Muyisilamu n’Umuyislamukazi mugushimangira ubwo buhamya: Kumvira intumwa Muhamadi mubyo yategetse, no kwemera ukuri kw’ibyo yavuze no kugendera kure ibyo yabujije kandi ko Imana itagomba gusengwa bitandukanye n’ibyo intumwa yategetse.

Ibijiya na guhamya ko Muhamadi ari intumwa y’Imana “Nuko ari umugaragu adasengwa, akanaba intumwa ntagomba guhakanwa”

Nuko tugomba kumwumvira muri buri kintu cyose yategetse.

Kuko ariwe utugezaho ibiturutse ku Mana

Kwemera ukuri kwe mubyo avuga.

Kuko niwe munyakuri w’abanyakuri bose.

Kwirinda ibyo yabujije

Ukaba ugomba kwitandukanya n’ibyo intumwa yabujije bikaba kure yawe.

Kandi Allah ntagomba gusengwa bidakurikije ibyo intumwa yazanye.

Iki kikaba ari igisubizo kubanyabihimbano

Na gihamya y’amasengesho, no gutanga amaturo, n’ibisobanuro bya Tawuhidi, ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Kandi (no mu bitabo byabo) nta kindi bari barategetswe kitari ugusenga Allah bamwiyegurira, bahozaho amasengesho, ndetse bakanatanga amaturo. Iryo ni ryo dini ritunganye**” (1).

Na gihamya y’igisibo, ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Yemwe abemeye! Mwategetswe gusiba nk’uko byari byarategetswe abababanjirije, kugira ngo mutinye (Allah)**” (2).

Na gihamya y’umutambagiyo mutagatifu (Hijati), ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Allah yategetse abantu gukora umutambagiyo mutagatifu (Hija) kuri iyo ngori k’ubifitiye ubushobozi. Uzahakana (itegeko rya Hijati), mu by’ukuri, Allah arihagije ntacyo akeneye ku biremwa**” (3).

(1) Inkingi ya kabiri: Amasengesho.

Aribyo bisobanuye gusenga Imana ukoresheje ibikorwa n’amagambo, bitangirwa na Tak’birat bigasozwa na Salamu, isengesho rikaba ari inkingi y’idini, amasengesho yategetswe biturutse ku Mana ahawe intumwa nta muhuza igihe yajyaga mu ijuru.

Inkingi ya gatatu: Gutanga amaturo (Zakat).

Ijambo Zakat mu rurimi rw’icyarabu: risobanuye gutubura no kweza.

Gutanga amaturo bikaba biri mu bwoko bubiri:

–Gutanga amaturo y’umubiri. – Gutanga amaturo y’umutungo.

(2) Inkingi ya kane: Igisibo.

Igisibo mu rurimi rw’icyarabu: Bisobanuye kwigomwa. Naho igisibo mu mategeko y’idini: Ni ugusenga Imana ureka kurya no kunywa, bikajyana n’umugambi, uhereye mu museke kugeza izuba rirenze. Igisibo ni bumwe mu bwoko bw’amasengesho ahambaye kuko akubiyemo amoko atatu yo kwihangana, no mubigaragaza ubuhambare bw’igisibo n’uko Imana Nyagasani ariwe ubwe uzagitangira ibihembo.

(3) Inkingi ya Gatanu: Gukora umutambagiro mutagatifu (Hijab).

Hijab mu rurimi rw'icyarabu: bisobanuye gusenga Imana, ukora imigenzo yaturutse ku intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha).

Gukora umutambagiro mutagatifu: Ni itegeko kuri buri Muyisumu rimwe mu buzima bwe.

Urwego rwa Kabiri: Ni Ukwemera, kukaba kurimo ibice mirongo irindwi na bingahe, igisumba byose muri byo, ni ukuvuga ijamba rigira riti “Nta yindi Mana ibaho ikwiye gusengwa mukuri, usibye Allah” noho igice giciriritse muri byo, ni ugukura igisitaza mu nzura, ariko no kugira isoni ni kimwe mu bice byo kwemera.

Inkingi zo kwemera ni Esheshatu:

Ni ukwemera Imana, n'abamalayika bayo, n'ibitabo byayo, n'intumwa zayo, no kwemera umunsi w'imperuka no kwemera igeno ry'ibibi n'ibyiza ko rituruka ku Mana.

Gihamya y'izo nkingi esheshatu, ni ijamba ry'Imana rigira riti “**Tbikorwa byiza ntabwo ari ukwerekeza gusa uburanga bwanyu ahagana iburasirazuba n'iburengerazuba (musenga); ahubwo ukora ibyiza ni uwemera Allah, umunsi w'imperuka, abamalayika, ibitabo n'abahanuzi**”. Naho gihamya y'igeno ry'Imana, ni ijamba ry'Imana rigira riti “**Mu by'ukuri, buri kintu twakiremeye igeno ryacyo**”.

Urwego rwa Kabiri: Ukwemera

Ukwemera (Imani) mu rurimi rw'icyarabu: Ni ukwemeza. **Naho mu mategeko y'idini:** Ni ukuvugisha ururimi, no kwemera ku mutima no gukoresha ibihimba by'umubiri n'inkingi –ku mutima- ukwemera kongerwa no kumvira Imana, kukagabanywa no kuyibomekaho.

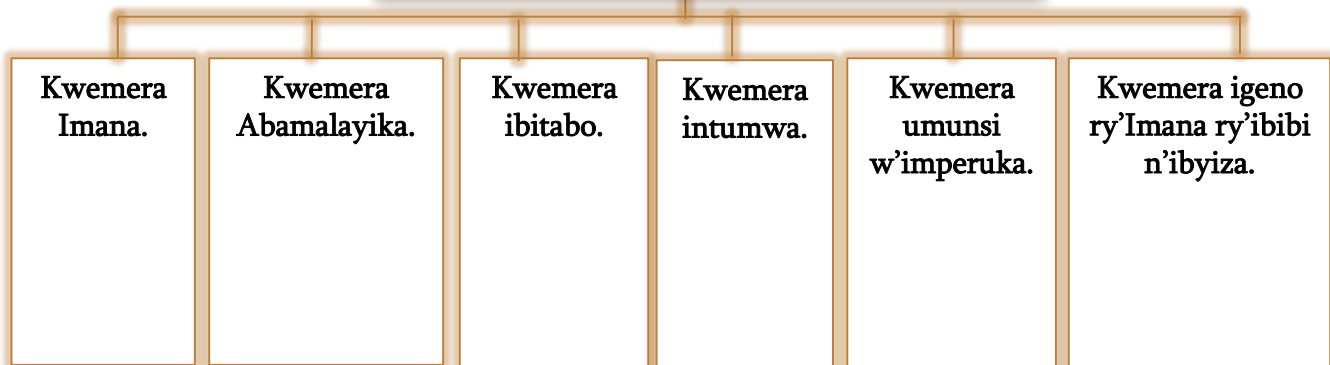
Ukwemera mu mategeko y'idini kugomba kugendana n'ibintu bitanu, iyo hagize kimwe muri byo kiburamo, icyo gihe ntabwo biba bicyiswe ukwemera hashingiwe ku bisobanuro by'abamenyi ba Ahalu Suna.

Gihamya y'ibyo bintu uko ari bitanu ni iyihe?

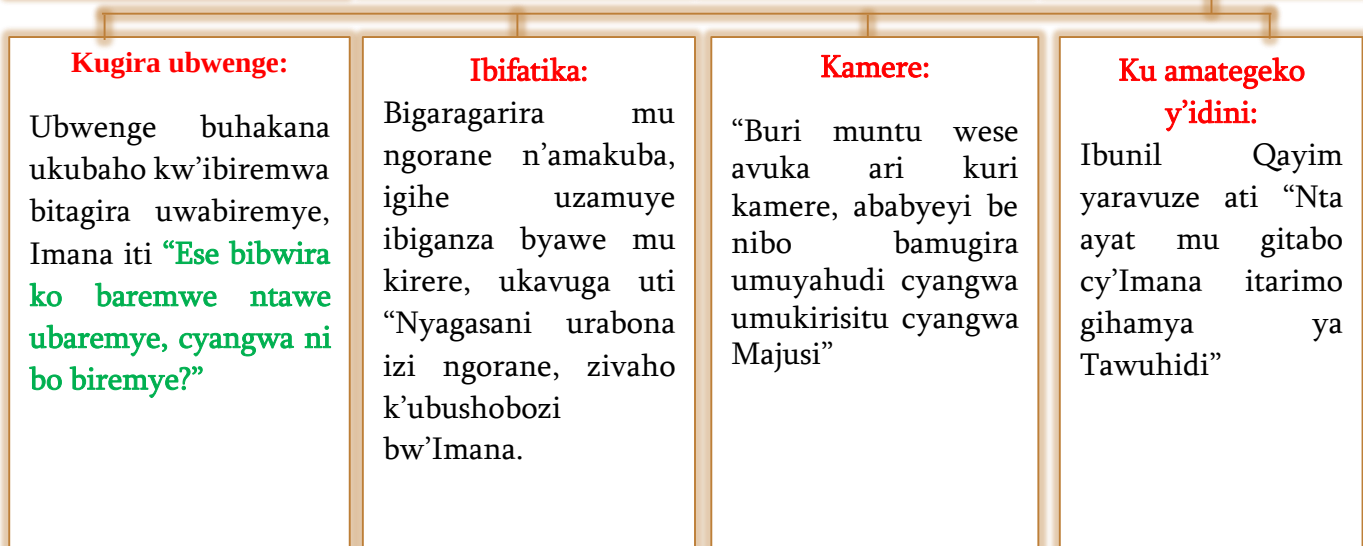
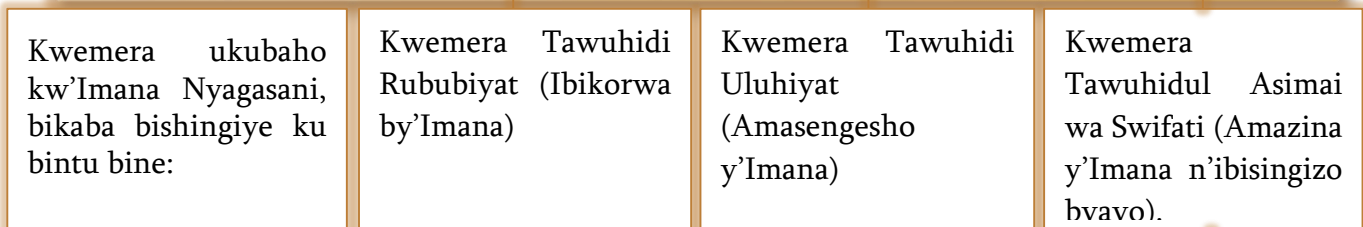
Intumwa Muhamadi yaravuze ati “**Igice gisumba ibindi mu kwemera, ni ukuvuga ijamba “Nta yindi Mana ibaho ikwiye gusengwa mu kuri usibye Allah” iyi ni gihamya y'amagambo. “Naho igice giciriritse muri byo ni ugukura igisitaza mu nzira” iyi ikaba ari gihamya y'ibikorwa by'umubiri. “No kugira isoni” iyi ikaba ari gihamya y'umutima.**

Ni ijambo ry’Imana rigira riti **“Ni nde muri mwe iyi (sura) yongereye ukwemera?”** iyi ni gihamya igaragaza ko ukwemera kwiyongera, niba rero ukwemera kwiyongera ni ngombwa ko kunagabanyuka, hari n’imvugo yaje igaragaza ko idini y’umuntu igabanyuka, mi ijambo ry’intumwa Muhamadi rigira riti **“Ntabwo ndabona abafite ubwenge buke n’idini nke”** bityo rero idini nayo iragabanyuka.

Inkingi zo kwemera esheshatu

Inkingi ya mbere: Kwemera Imana. Bikaba bigomba ibintu bine:

Inkingi ya Kabiri: Kwemera Abamalayika

Abamalayika: Ibi ibiremwa bitagaragara, Imana yabaremye mu mucyo, bumvira Imana kandi ntibanyuranya n'amabwiriza yayo, bafite roho "Roho mutagatifu" banafite imibiri, Imana yaravuze iti "We wagize abamalayika intumwa zifite amababa, abiri, atatu ndetse n'ane, Imana yongera ku kurema kwayo icyo ishaka", banafite kandi imitima n'ubwenge, Imana yaravuze iti "(Iyo Allah avuze, abamalayika barakangarana bakagwa igihumure) kugeza ubwo imitima yabo ishiriye ubwoba, (bamwe) bakavuga bati "Nyagasani wanyu yavuze iki?" twemera Abamalayika, ndetse n'amazina yabo Imana yatwigishije nka (Jibril, Mikail, Israfil) tukanemera ibisingizo byabo ko "Batajya banyuranya nibyi Imana ibategetse ahubwo bakora ibyo bategetswe byose" tunemera kandi ibikorwa byabo nko (kwikorera Arishi), tukanemera n'izindi nkuru zose zivuga kuri bo, muri rusange ndetse no kuburyo burambuye.

Inkingi ya Gatatu: Kwemera Ibitabo

Tugomba kwemera ko ibikubiye mu bitabo ari amagambo y'Imana by'ukuri atari inyereramucyamo, tukanemera ko yamanuwe ataremwe, tukemera ko Imana yohereje buri ntumwa iyihaye igitabo, ibyo byose tugomba kubyemera tukanemera amazina yabyo Imana yatubwiye, tukanemera amategako abirimo muri rusange ndetse no m'uburyo burambuye, igihe cyose hataje ikibisimbura, tukanemera ko Qor'an yasimbuye ibitabo byose byayibanjirije, aribyo: Tawurat – Injili – Zaburi – Suhufi ya Ibrahimu n'iya Mussa (Imana ibahe amahoro).

Inkingi ya Kane: Kwemera Intumwa

Tugomba kwemera ko intumwa zari abantu, nta kintu cy'umwihariko cy'ubumana bari bafite, tukanemera ko bari abagaragu b'Imana batasengwaga, ko Imana yabatumye ikanabahishurira, ikabashyigikiza ibitangaza, tukemera ko basohoje indagizo bahawe kandi bagira Imana abantu banabagezaho ubutumwa, barwana mu nzira y'Imana nyabyo, tugomba kubemera rero, tukanemera amazina yabo Imana yatwigishije ndetse n'ibisingizo byabo n'amakuru yabo yatugezeho muri rusange no m'uburyo burambuye, tukemera ko umuhanuzi wa mbere yari Adam, naho intumwa ya mbere ikaba yari Nuhu, naho uwasozereje intumwa n'abahanuzi akaba ari Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha), tukemera ko amategako yabanjirije aya Qor'an yose yasimbuwe n'amategako ya Qor'an, kandi tukemera ko intumwa ziswe (Ulul Azimi) ari eshanu, zavuzwe muri Surat Shura na Surat Al Ah'zabu, arizo (Muhamadi – Nuhu – Ibrahimu – Mussa – na Issa).

Inkingi ya Gatanu: Kwemera Umunsi w'imperuka.

Kwemera Umunsi w'imperuka, bijyana no kwemera ibyo intumwa Muhamadi yavuze bizaba nyuma yo gupfa, nk'ibihano byo mu mva, kuvuza impanda, abantu kuzuka bava mu mva zabo, iminzani, ibitabo bizahabwa bene byo, Siratwa, ikizenga (Hawudwu), ubuvugizi (Shafaa), ijuru, umuriro, abemera kuzabona Nyagasani wabo ku munsi w'imperuka mu ijuru, n'ibindi byose biri mu nkuru z'ibyihishe.

Inkingi ya Gatandatu: Kwemera igeno ry'ibyiza n'ibibi

Kugira ubumenyi:

Kwemera ko Imana Nyagasani izi buri kintu cyose mu buryo buri rusange n'uburyo burambuye.

Kwandika mu gitabo:

Ni ukwemera ko Imana yanditse mu gitabo buri kintu kizabaho kuzageza ku munsi w'imperuka.

Ugushaka:

Ni ukwemera ko icyo Imana ishaka kibaho, n'icyo idashaka kitabaho, no kwemera ko umuntu afite ubushake ariko bukaba buri munsi y'ubushake bw'Imana Nyagasani.

Ukurema:

Ni ukwemera ko umuntu ari ikiremwa we n'ibikorwa bye, ndetse n'ibindi bintu byose biriho, na gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Imana yaremye buri kintu"** n'ijambo ry'Imana rigira riti **"Kandi Imana niyo yabaremye ndetse n'ibyo mukora"**

Urwego rwa Gatatu: Al Ih'san, ni inkingi imwe, ariyo "Kuba ugomba gusenga Imana nkaho uyireba, n'ubwo waba utayireba umenye ko yo ikureba".

Na gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Mu by'ukuri, Allah ari kumwe na babandi bamutinya, ndetse na babandi bakora ibyiza". N'ijambo ry'Imana rigira riti "Kandi ujye uniringira (Allah), Ushobora byose, Nyirimbabazi" "We ukureba igihe uhagaze ukora Amasengesho" "Ndetse n'ibyo ukora (wunama, ununamuka) uri kumwe n'abasenga" "Mu by'ukuri (Allah), ni Uwumva bihebuje, Umumenyi uhebuje". Ndetse n'ijambo ry'Imana rigira riti "Ntacyo waba ukora cyose (yewe Muhamadi) cyangwa ngo ube usoma Qur'an, ndetse nta n'igikorwa icyo ari cyo cyose mwaba mukora ngo tubure kubagenzura igihe mugikora".

Urwego rwa Gatatu: Al Ih'sani Ikaba arirwo rwego rukuru rw'idini, ikaba ari inking imwe bikaba bikubiyemo inzego ebyiri:

Amasengesho agaragara

Ni amasengesho agizwe n'urukundo no gushaka no kwifuza ibihembo byo ku Mana.

Urugero rwabyo: Ni nko gusenga abahanuzi n'intumwa, birashoboka ko abatari bo bagera kuri uru rwego.

Amasengesho yo gucunga

Ni amasengesho yo gutinya no guhunga, Uru rwego nta muyislamu uvamo.

Gusobanura: Ntabwo bisobanuye ko nyiri uru rwego, afite urukundo rw'Imana gusa ariko nta bwoba afitiye Imana Nyagasani, ariko muri uru rwego impamvu ikomeye ituma umuntu asenga Imana ni: Gukunda Imana Nyagasani, harimo n'ijambo ry'intumwa Muhamadi rigira riti "Ese singomba kuba umugaragu ushimira".

Na gihamya muri Hadith: Ni Hadith ya Jibril ijwi cyane, imvugo yaturutse kuri Umar (Imana imwishimire) yaravuze ati “Mu gihe twari twicaye ku intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n’imigisha) umunsi umwe umuntu adutungukamo, wambaye imyambaro year cyane, n’imisatsi yirabura cyane, nta kimenyetso cy’urugendo kimugaragaraho, kandi nta muntu numwe umuzi muri twe, nuko yicara iruhande rw’intumwa Muhamadi amavi ye ayegereza intumwa Muhamadi, ashya ibiganza bye ku bibero, maze aravuga ati: Yewe Muhamadi, mbwira ku byerekeye Islam? Intumwa Muhamadi aravuga ati **“Islam: Ni uguhamya ko nta yindi Mana ibaho ikwiye gusengwa mu kuri usibye Allah, ukanahamya ko Muhamadi ari intumwa y’Imana, ugahozaho amasengesho, ugatanga amaturo, ugasiba ukwezi kwa Ramadhani, ugakora umutambagiro mutagatifu ku nzu y’Imana igihe ushoboye kugerayo”**. Uwo muntu aravuga ati: Uvuze ukuri. Umar ati: Turamutangarira kuba abajije yarangiza akemeza. Uwo muntu ati: Mbwira kubyerekeye Ukwemera (Iman)? Intumwa Muhamadi ati **“Ni ukwemera Imana, n’abamalayika bayo, n’ibitabo byayo, n’intumwa zayo, no kwemera umunsi w’imperuka hanyuma ukanemera igeno ry’ibibi n’ibyiza ko bituruka ku Mana”** uwo muntu ati: Uvuze ukuri. Ati: Mbwira ku byerekeye Ih’sani? Intumwa Muhamadi aravuga ati **“Ni ugusenga Imana nkaho uyireba, kuko niba utayireba yo irakureba”**. Uwo muntu ati: Mbwira kubyerekeye imperuka? Intumwa Muhamadi ati **“Ntabwo uyibazwa ayifiteho ubumenyi kurusha ubaza”**. Uwo muntu ati: Ngaho mbwira ibimenyetso byayo? Intumwa Muhamadi aravuga ati **“Ni igihe umujakazi azabyara Sebuja, ukanabona abantu batambaye inkweto bambaye ubusa b’abakene babashumba b’intama barushanwa kubaka amazu”**. Umari ati: Nuko aragenda, intumwa Muhamadi amara akanya gato, maze aravuga ati **“Yewe Umar! Uzi awabazaga uwo ariwe?”** ndavugaga nti: Imana n’intumwa yayo niba bamuzi. Intumwa Muhamadi aravuga ati **“Uriya ni Jibril waje kugira ngo abigishe idini ryanyu”**.

Iyi Hadfith ni gihamya y’inkingi za Islam no Kwemera ndetse na Ih’san.

Mu ijambo ry’intumwa Muhamadi rigira riti **“Ntabwo ubazwa kubyerekeye imperuka, abizi kurusha ubaza”** iki ni gihamya ko intumwa Muhamadi atarazi igihe imperuka izabera, kizwi na Allah wenyine.

**Ijambo rye rigira riti
“Umujakazi kubyara Sebuja”**

Bisobanuye ko:
Gusuzugura bizaba byinshi

Abacakara kuba ari benshi

Ibihe kuzahinduka

Ko umwami azarongora mu bacakara bakamubyarira umwana, uwo mwana akazaba umwami nyuma yo gukwa kwa se, bityo akaba ariwe Shebuja wa Nyina.

Inyungu dukura muri Hadith ya Jibril

1. Nuko umunyeshuri afite uburenganzira butandatu: Ukuri kwe ubwe, ukuri k'umwarimu we, ukuri kw'ahantu yigira, ukuri kw'abagenzi be ari kumwe nabo, ukuri kw'igitabo cye, n'ukuri k'ubumenyi yiga.

- Ukuri kwe ubwe: Ubumenyi ni amasengesho (kwiyezeza Imana no gukurikira), kurikiza abatubanjirije by'ukuri, gutinya, gukurikira, kwibombarika no kwirinda kwiyezera. Guhazwa n'ibyo ufite no kudakunda iby'isi cyane, kurangwa no gukunda ubumenyi, no koroha, kurangwa n'indangagaciro ya kigabo no kwirinda amaraha. Kwirinda ibyicarwo bidafite agaciro no kurangwa no korohera abandi ndetse no gushikama. Kugira umwete mu gushyira ubumenyi, gukora urugendo rwo kubushaka, kubugenderaho, kububungabunga. Kumenya gutandukanya ibintu bitoya mu binini (amashami n'igiti) guhungira ku Mana, kurangwa n'indagizo mu bumenyi ndetse n'ukuri. Ingabo y'umunyeshuri igomba kuba ijamba (ntabwo mbizi) kubungabunga igishoro (igihe) kwiteza imbere (kugira ubumenyi rusange) gusoma neza kandi yubahiriza inyajwi. Kumenya kubaza neza, hanyuma kumva neza, hanyuma gusobanukirwa hanyuma gushyira mu bikorwa, akamenya kuja impaka zitari iza ngo turwane, gusubiramo amasomo, kuba hagati ya Qor'an na Hadith ndetse n'ubumenyi bwabyo, kuzuza ibikoresho bya buri bumenyi. Gukora mu guhunga gukunda ubuyobozi no kwamamaza ku isi. Agomba kurangwa no kwiyekeza amababa no kugirira neza abantu. Amaturo y'ubumenyi: Ni ukwamamaza ukuri, ateguka gukora ibyiza ubuza gukora ibibi, kumenya kugereranya hagari y'ibifite inyungu n'ibifite ingaruka, yamamaza ubumenyi no gukunda ibifite akamaro gushiraho umwete no kuvuganira neza abayisumu ahakeneye ukuri n'ibyiza. Kugira icyubahiriro, no gucunga ubumenyi no kubana nta kuryarya no kureka kwiga bya nyirarushya no kureka kwishyira imbere igihe kitageze. Kurangwa no gukumira ibinyoma n'ibiteza urujijo ntube ucamo abantu ibice cyangwa gushyira abantu mudutsiko.

- Ukuri k'umwarimu we: Abantu kuri iki barimo ibice bibiri ndetse n'icyo hagati, nkuko turi buze kubibona nuko ibangikanya rya mbere ryabaye ku isi ryatewe n'ibiteye urujijo ndetse no gukabya mu kubaha abantu beza, ni byiza ko twarangwa no kudakabya mu kubaha abamenyi, ntitubazamure cyane kandi ntitubashyire hasi cyane.

- Ukuri kw'aho yigira.

- Ukuri kwa mugenzi we: Imana yaravuze iti **"Muri umuryango uboneye watoranyirijwe abantu"** n'intumwa Muhamadi yaravuze ati **"Ntabwo umwe muri mwe azaba umwemera w'ukuri, atanje gukunda mugenzi we nk'uko yikunda"**.

- Ukuri kw'igitabo: Nuko agomba kubungabunga ibitabo, kuko Imana yaduhaye inema z'ibitabo ni ngombwa rero kubibungabunga.

- Ukuri k'ubumenyi: Ni ugufata ubumenyi neza no kubuzirikana iteka ubusubiramo no kubukoresha, kuko ari ngombwa k'umuntu wize kubukoresha, yarangiza akabuhamagarira abantu. Kuko iyi ari inema kandi agomba gushimira Imana kuri iyo nema.

2. Mu muco mwiza wo kubaza: Ni umuntu kubaza ibifite akamaro ndetse n'inyungu.
3. Umunyeshuri kandi agomba kurinda uko agaragara imbere y'abantu.
4. Nyuma yo gupfa kw'intumwa Muhamadi ntabwo byemewe kuvuga ngo: Imana n'intumwa yayo nibo babizi, ahubwo baravuga bati: Imana niyo ibizi.

Umusingi wa Gatatu: Ni ukumenya intumwa yanyu Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha).

Akaba ari Muhamadi mwene Abdullah, mwene Abdul Mutwalib, mwene Hashimu, na Hashimu akaba ari umukurayishi kandi abakurayishi bakaba ari abarabu, n'abarabu bakaba ari urubyaro rwa Ismail mwene Ibrahim umukunzi w'Imana (Imana ibahe amahoro n'imigisha).

Intumwa Muhamadi: Yari afite imyaka mirongo itandatu n'itatu, harimo mirongo ine yabayeho mbere y'uko aba intumwa na makumyabiri n'itatu yabayeho ari intumwa n'umuhanuzi.

Yari umuhanuzi kubera ijamba ry'Imana ryamubwiye ngo (Soma). Aba intumwa kubera ijamba ry'Imana rigira riti (Yewe uwitwikiriye).

Igihugu cyeye: Ni Makka anikukira Madina.

Iki gice gikubiyemo incamakeye y'amateko y'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) hakubiyemo: izina rye, imyaka ye, na bikeye mu ivugabutumwa rye.

Ni ngombwa ko tumenya ku intumwa Muhamadi ibi bikurikira:

Izina rye n'igisekuru cye:

Akaba ari Muhamadi mwene Abdullah, mwene Abdul Mutwalib, mwene Hashimu, na Hashimu akaba ari umukurayishi kandi abakurayishi bakaba ari abarabu, n'abarabu bakaba ari urubyaro rwa Ismail mwene Ibrahim umukunzi w'Imana (Imana imuhe amahoro n'imigisha).

Imyaka ye:

Intumwa Muhamadi: Yari afite imyaka mirongo itandatu n'itatu, harimo mirongo ine yabayeho mbere y'uko aba intumwa na makumyabiri n'itatu yabayeho nyuma y'ubutumwa.

Igihe cy'ubutumwa bw'intumwa Muhamadi kigabanyijemo ibice bibiri:

Igice cya Makka:

Cyamaze imyaka cumi n'itatu

Igice cya Madinat:

Cyamaze imyaka icumi

Ese intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'igisha) yari umuhanuzi cyangwa yari intumwa?

Intumwa Muhamadi yari umuhanuzi akaba n'intumwa, umuhanuzi kubera ijambo (Soma) hanyuma aba intumwa kubw'ijambo ry'Imana (Yewe witwikiriye).

Incamake y'amateka y'Intumwa Muhamadi

Imana yamwohereje azanye ububurizi ku ibangikanyamana, anahamagarira abantu gusenga Imana imwe rukumbi. Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Yewe uwitwikiriye (uvugwa aha ni Intumwa Muhamadi)! Haguruka uburire (ibiremwa), Unahe ikuzo Nyagasani wawe. Unasukure imyambaro yawe. Unitarure ibigirwamana. Ntukanatange (ikintu) ugamiye indonke"**. Igisobanuro cy'ijambo **(Haguruka uburire)** ni ukuburira abantu kureka ibangikanya, akanahamagarira gusenga Imana imwe. Naho igisobanuro cy'ijambo **(Unahe ikuzo Nyagasani wawe)** ni ukumukaza ushingiye kuri Tawuhidi. Naho igisobanuro cy'ijambo **(Unasukure imyambaro yawe)** sukura ibikorwa byawe ntibirangwemo ibangikanya. Igisobanuro cy'ijambo **(Unitarure ibigirwamana)** ni ukubihungira kure byo ubwabyo ndetse na bene byo, ibi byatwaye imyaka icumi ahamagarira abantu Tawuhidi, nyuma y'imyaka icumi yajanywe mu ijuru maze ahabwa itegeko ry'amasengesho atanu, intumwa yasengaye Makka imyaka ibiri nyuma yaho ategekwa kwimukira Madina.

Ivugabutumwa mu gihe cya Makka, ryibandaga kugushimangira Tawuhidi no guhamagarira abantu kureka ibangikanya, ndetse no kwereza Imana yonyine amasengesho, iri vugabutumwa ryarakomeje rimara imyaka 13.

Hanyuma intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'igisha) itagekwa kwimukira Madina, naho ivugabutumwa ryakomeje kwibanda kuri Tawuhidi hiyongereyeho kumanuka kw'andi mategeko y'idini yaba ayarebana n'amasengesho ndetse n'arebana n'imikoranire ndetse n'arebana n'ubuzima muri rusange.

Usibyeke uwitegereje mu mateka y'intumwa Muhamadi, cyane cyane mu ivugabutumwa rye asanga guhamagarira abantu Tawuhidi byarakomeje kuranga intumwa Muhamadi kugeza apfuye, aha hakaba harimo igisubizo ku bantu bagandisha abantu ntibige Tawuhidi, bababwira ko kwiga Tawuhidi bitarenza iminota mikeya.

Ijambo ry'umwanditsi rigira riti (Nuko ajyanwa mu ijuru) twungukamo ibi bikurikira:

1. Nuko ibyo intumwa Muhamadi yavuze byerekeranye n'inkuru z'ibyihishe, tugomba kuvuga tuti: Turemeye tunahamije ukuri kwabyo kandi tuvuye ku izima.
2. Agaciro k'amasengesho atanu y'itegeko, ubwo Imana yayamutegekeye mu ijuru.

Kwimuka: Ni ukuva mu gihugu cy'ibangikanya ukajya mu gihugu cya kislamu. Kwimuka ni itegeko ku bayislamu bava mu gihugu cy'ibangikanya bagana mu gihugu cya Kislamu, bikaba bizahoroho kuzageza ku munsu w'imperuka.

Gihamba ni ijambo ry'Imana rigira riti "Mu by'ukuri, babandi bihemukiye, abamalayika babakuramo roho zabo bababwira bati "Mwari mu biki?" Bakabasubiza bati "Twari abanyanteye nke tunatotezwa ku isi". Hanyuma (abamalayika) bababwira bati "Ese isi ya Allah ntiyari ngari ngo mwimukire ahandi?" Abo, ubuturo bwabo ni mu muriro wa Jahanamu kandi ni ryo herezo ribi" "Uretse abanyanteye nke mu bagabo, abagore n'abana badashoboye kwirwanaho cyangwa kuyoboka inzira (yo kwimuka)" Ndetse n'ijambo ry'Imana rigira riti "Yemwe bagaragu banjye bemeye! (Niba mubuzwa gusenga Allah, muzimuke kuko) mu by'ukuri, isi yanjye ni ngari. Bityo, mube ari njye musenga nyenye".

Al Baghawiy yaravuze ati: Impamvu iyi ayat yamanutse ku bayislamu bari Makka batimutse, Imana yabahamagaye mu izina ry'abemera.

Na gihamba ishimangira ukwimuka muri Hadith, ni ijambo ry'intumwa Muhamadi rigira riti "Ntabwo kwimuka bizahagarara ukwicuza kudahagaze, kandi ntabwo ukwicuza kuzahagarara izuba ritarasiye iburengerazuba"

Kwimuka bigabanyijemo ibice bitatu:

Kwimuka uva mu gihugu cy'abahakanyi ugana mu gihugu cy'abayislamu
Ibyi itegeko ryabo: Ni ngombwa.

Kwimuka uva Makka ujya Madina: Uku kwimuka kwarangiranye no gufungura umujyi wa Makka.

Kwimuka uhunga ibyo Imana yategetse byose ko byimukwa:
Byaba ari igikorwa, cyangwa uwagikoze, igihe ndetse n'ahantu.

Igikorwa cyimukwa: Ni buri kintu cyose Imana yaziririje, no kwisonga yibyo bikorwa ni ibangikanya.

Ugikora ugomba kwimukwa: Ni abahakanyi n'indiyarya n'abandi.

Igihe kigomba kwimukwa: Ni ukwimuka ibihe abahakanyi bakoramo iminsi mikuru.

Ahantu: Kwimuka ahantu hose abahakanyi bakorera iminsi mikuru.

* Ukurangira ko kwicuza ni kimwe mu bintu bibiri:

1. Izuba kurasira iburengerazuba.
2. Kugerwaho n'urupfu. Imana yaravuze iti "Babandi bakomeza gukora ibikorwa bibi ntibajya bakirirwa ukwicuza kwabo, kugeza ubwo umwe muri bo agerwaho n'urupfu, maze akavuga ati "Mu by'ukuri, ubu ndicujije"; ndetse na babandi bapfuye ari abahakanyi (ukwicuza kwabo nako ntikwakirwa)".

***Ijambo ry'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) rigira riti "Nta kwimuka kwemewe nyuma yo gufungura umujyi wa Makka".** Bisobanuye kwimuka uva Makka ujya Madina. Muri iyi mvugo y'intumwa harimo ikimenyetso cy'uko Makka itakongera kuba igihugu cy'abahakanyi.

Intumwa imaze gutuza Madina, yategetswe andi mategeko ya Islam, urugero: Gutanga Zakat (1), gusiba, gukora umutambagiro mutagatifu (Hija), kurwana Jihadi na adhana, gutegeka gukora ibyiza no kubuza gukora ibibi n'andi mategeko ya Islam.

Ibi byamaze imyaka 10, nyuma yaho intumwa Muhamadi yitabye Imana (2).

Idini ye iracyariho, iyo niyo dini ye, nta kiza atamenyesheje abantu be, nta n'ikibi ataburiye abantu be.

Ikiza yagejeje ku bantu be: Ni Tawuhidi ndetse n'ibintu byose Imana ikunda ikanabyishimira.

Naho ibibi yatuburiye: Ni ibangikanya, ndetse n'ibindi byose Imana yanga kandi itishimira (3).

(1) Sheikh Ibun Uthayimin yaravuze ati “Zakat yategetswe bwa mbere Makka, ariko nta gipimo cyashyizweho ndetse n'ibyo umuntu agomba kuyitangamo, naho Madina hashyizweho ibipimo ndetse n'ibyo igomba gutangwamo”.

(2) Intumwa Muhamadi yapfuye mu mwaka wa 10 nyuma yo kwimukira Madina ashyingurwa mu cyumba cya Aisha (Imana imwishimire).

(3) “Nta kiza na kimwe intumwa Muhamadi atamenyesheje abantu be, nta n'ikibi atababuriye” Ni ngombwa rero guhamya ko intumwa yasohojwe indagizo, ikanageza ubutumwa ku bantu, ikagira inama abantu, ikarwana inkundura mu nzira y'Imana, akadusigira idini yera.

Ibiziririjwe bihambaye:

Ibangikanya rikuru
(rikura umuntu mu buyislamu)

Ibangikanya ritoya
(ridakura umuntu mu buyislamu)

Ibyaha bikuru (Ni ibyaha byagenewe ibihano byihariye)

Ibyaha bitoya (Ni buri icyaziririjwe cyase kitagenewe igihano cyihariye)

Imana yatumye intumwa Muhamadi ku bantu bose, inatega abantu n'amajini kumwumvira.

Gihamya yabyo ni ijamba ry'Imana rigira riti **"Vuga (yewe Muhamadi uti): Yemwe bantu! Njyewe ndi intumwa y'Imana kuri mwebwe mwese"** (1) Imana kandi niwe yuzurishije idini. Gihamya ni ijamba ry'Imana rigira riti **"Uyu muni mbuzurije idini ryanyu, n'inema zanjye kuri mwe ndazikwije kandi nishimiye ko Islam iba idini ryanyu"** (2). Na gihamya y'urupfu rw'intumwa Muhamadi, ni ijamba ry'Imana rigira riti **"Mu by'ukuri, wowe uzapfa, kandi nabo (abantu) bazapfa"** **"Hanyuma mu by'ukuri, mwese ku muni w'imperuka muzaburanira kwa Nyagasani wanyu"**

(1) Intumwa Muhamadi yatumwe ku bantu bose, ibyo bikaba byarahanaguye andi mategeko yose yariho mbere ye, bityo Abayahudi n'abakirisitu bo ku gihe cy'intumwa Muhamadi ndetse n'abo kuri iki gihe cyacu, ubutumwa buramutse bubagezeho ntibayoboke Idini ya Islam, icyo gihe baba ari abahakanyi kabone nubwo baba bakurikiza ibyo Musa ya Issa yazanye.

1- Gihamya y'ibyo ni ijamba ry'Imana rigira riti **"Vuga (yewe Muhamadi) uti "Yemwe abahawe igitabo! Nimuze ku ijamba riboneye hagati yacu namwe; ry'uko tutagomba kugira uwo dusenga utari Allah, kandi ntitugire icyo tumubangikanya na cyo"**.

2- N'ijamba ry'Imana rigira riti **"Mujye murwanya babandi batemera Allah n'umuni w'imperuka, batanziririza ibyo Allah yaziririje ndetse n'ibyo intumwa ye yaziririje, (munarwanye) bamwe mu bahawe igitabo batayobotse idini ry'ukuri (Islamu)"**.

3- Ijamba ry'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) rigira riti **"Ndahiye k'uwo umutima wanjye uri mu biganza bye, ntabwo Umuyahudi azanyumva ndetse n'umukirisitu hanyuma ngo babure kunyemera, usibye ko bazaba mu bantu bo mu muriro"**.

(2) Iyi ayat harimo igisubizo ku abanyabihimbano.

Abantu bapfuye bazazurwa, Gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “Twabaremye tubakomoye mu gitaka, ni nacyo tubasubizamo (igihe mwapfuye), ndetse ni nacyo tuzongera kubavanamo ku yindi nshuro (igihe cyo kuzurwa)”.

N’ijamba ry’Imana rigira riti “Kandi Allah yabakujije abakuye mu butaka nk’ibimera”. No mu ijamba ry’Imana rigira riti “Hanyuma azabubasubizamo (igihe cyo gupfa) ndetse anabubasohoremo (ku muni w’izuka)”.

Nyuma y’izuka bazabarurirwa kandi bahemberwe ibikorwa byabo bakoze. Gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “Kandi ibiri mu birere n’ibiri mu isi ni ibya Allah, (yashyizeho ayo mategeko) kugira ngo ahane inkosi z’ibibi kubera ibyo zakoze, ndetse anahemba ibyiza (ijuru) abakora ibyiza” (1).

Uhakanye izuka aba ari umuhakanyi, gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “Abahakanyi bakeka ko batazazurwa (ngo babazwe)? Vuga (yewe Muhamadi) uti “Yego! Ndahiye ku izina rya Nyagasani wanjye, rwose muzazurwa maze mubwirwe ibyo mwakoze, kandi

kuri Allah ibyo biroroshye.” (2).

Kandi Imana yohereje intumwa gutanga inkuru nziza no kuburira, gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “(Izo) ntumwa zitanga inkuru nziza zinaburira”. Uwazibanjirije ni Nuhu, n’uwazisozereje ni Muhamadi niwe musozo w’intumwa zose. Gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “Mu by’ukuri, twaraguhishuriye nk’uko twahishuriye Nuhu ndetse n’intumwa zaje nyuma ye” (3).

(1) Abantu bese bazasogongera k’urupfu uko byagenda kose, kandi bazurwe k’umuni uhambaye, ariwo umuni w’imperuka, nyuma yaho babarurirwe banahembwe buri wese hakurikijwe ibikorwa bye.

(2) Uhakanye izuka ndetse no kubarurirwa, uwo aba ari umuhakanyi, kuko aba ahakanye imwe mu nkingi zo kwemera.

(3) Nuhu niwe ntumwa ya mbere, gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “Mu by’ukuri, twaraguhishuriye nk’uko twahishuriye Nuhu ndetse n’intumwa zaje nyuma ye”. Naho umuhanuzi wa mbere yari Adam (Amahoro y’Imana aye kuri we), gihamya nuko intumwa Muhamadi yabajijwe kubyerekeye Adam, ko yaba yari umuhanuzi? Aravugaga ati “Yari umuhanuzi Imana yavugishije”. Uwasozereje intumwa n’abahanuzi ni Muhamadi (Imana imuhe amahoro n’imigisha), gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti “Ntabwo Muhamadi yari se w’uwo ariwe wese muri mwe, ahubwo ni intumwa ya Allah akaba n’uwasozereje abahanuzi”.

Bityo buri wese waza yiyita intumwa cyangwa umuhanuzi nyuma y’intumwa Muhamadi aba ari umunyakinyoma akaba n’umuhakanyi, ndetse n’uwemeye uwo munyakinyoma mubyo avugaga nawe aba ari umuhakanyi nkawe.

Imana yategetse abantu bose, guhakana ibigirwamana no kwemera Imana. Ibunil Qayim yaravuze ati **“Twaghut: bisobanuye buri kintu cyose umuntu yarengeraho imbibi z’Imana, haba mu bisengwa cyangwa ibiyobokwa ndetse n’ibyumvirwa”**.

Buri muryango w’abantu Imana yawoherejemo intumwa, guhera kuri Nuhu kugeza kuri Muhamadi, zibatega gusenga Imana imwe rukumbi zinababuza gusenga ibigirwamana. Gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti **“Kandi rwose buri muryango (umat) twawoherejemo intumwa (kugira ngo ibabwire iti) "Nimusenge Allah (wenyine) kandi mwirinde (gusenga) ibigirwamana"**.

Kandi ibigirwamana ni byinshi, ariko ibiri ku isonga ni bitanu: Ibilis (umuvumo w’Imana ube kuri we), umuntu usengwa akabyishimira, uhamagarira abantu kumusenga, uvuga ko azi bimwe mu bumenyi bw’ibiyihishe ndetse n’uyoboresha amategako atari ay’Imana. Gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti **“Nta gahato mu kwinjira mu idini (ya Islamu); inzira y’ukuri yamaze kugaragara itandukana n’ubuyobe. Bityo uhakana ibigirwamana akemera Allah, aba afashe umurunga ukomeye (inzira y’ukuri)”**. Iki nicyo gisobanuro cy’ijamba (La ilaha ila llahu), Hadith iragira iti **“Umutwe wa buri kintu ni ubuyislamu, n’inkingi zacyo ni Iswala, n’agasongero kabyo ni ukurwana jihadi mu nzira y’Imana”**

Imana yatumye intumwa n’abahanuzi, kugira ngo batange inkuru nziza banaburire abantu, bose bari bahuriye kuguhamagarira abantu Tawuhidi no kugendera kure ibigirwamana n’ibangikanya mu moko yaryo yose, gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti **“Kandi rwose buri muryango (umat) twawoherejemo intumwa”** bisobanuye muri buri gatsiko k’abantu **“(kugira ngo ibabwire iti) "Nimusenge Allah (wenyine)"** ni mumugire umwe **“Kandi mwirinde (gusenga) ibigirwamana"**. Bisobanuye ngo nimwitandukanye n’ibigirwamana, iyi mvugo irarenze mu kubuza akaba ari ugushimangira kwitandukanya n’ibangikanya ndetse n’abarikora. Imana ikaba yarategetse abantu bose guhakana ibigirwamana, bakemera Imana, ni ngombwa rero kubanza guhakana ibigirwamana mbere yo kwemera Imana, Imana iti **“Uzahakana ibigirwamana maze akemera Imana”**.

Twaghut: bisobanuye buri kintu cyose umuntu yarengeraho imbibi z’Imana, haba mu bisengwa (nk’amabuye n’ibiti) cyangwa ibiyobokwa (nk’abamenyi babi) ndetse n’ibyumvirwa (nk’abayobozi batumvira Imana).

Ibishobora kwitwa Twaghut: Ni nyinshi, ariko ibiri ku isonga ni bitanu: Ibilis umuvumo ube kuri we (Sheikh hano yavumye Shitani mu rwego rwo kuvuga gusa), ikindi gishobora kwitwa Twagut ni: Usengwa nawe akabyishimira, n’uhamagarira abantu kumusenga, n’uvuga ko afite ubumenyi bw’ibiyihishe ndetse n’uyoboresha amategako Imana itamanuye.

Gutegekesha amategeko Imana itamanuye harimo ibisobanuro:

Ubuhakanyi bukuri:

Igihe umuntu yemera ko amategeko yashyizweho n'abantu ameze nk'ayi Mana cyangwa se aruta ay'Imana.

Ubuhakanyi buri muni y'ubukuru:

Ni igihe umuntu yemera ko gutegekesha amategeko Imana itamanuye atari byo, ariko akayategekesha kubera irari cyangwa gukunda ubuyobozi cyangwa izindi mpamvu.

Ibnil Qayim yagabanyije Jihadi mo inzego enye:

Jihadi yo umuntu kurwanya umutima we:

Iyo ibaho hakoreshejwe ubumenyi n'ibikorwa no guhamagarira abantu inzira y'Imana no kwihangana

Jihadi yo kurwanya Shitani:

Iyo ibaho hakoreshejwe kureka Shubuhati (ibangikanya n'ibihimbano) no kureka irari (ibyaha bikuru n'ibito).

Jihadi yo kurwanya abahakanyi n'indyarya:

Iyo ibaho hakoreshejwe umutima n'ururimi, umutungo ndetse n'umubiri.

Jihadi yo kurwanya abakuru bamahugu n'ibihimbano n'ibibi byose:

Iyo ibaho hakoreshejwe amaboko, ururimi ndetse n'umutima.

UMUSOZO

Ni ngombwa kuri buri wese ufite ubwenge ko agomba gutekereza kuri iyi nyandiko ihambaye, akayitaho cyane by'umwihariko, kubera iminsi ihambaye ikubiyemo umuntu wese akeneye mu mva ye.

Aha niho ndangirije, Imana niyo ifite ubumenyi buhambaye, amahoro y'Imana abe ku intumwa Muhamadi n'abiwe n'abasangirangendo be.

INCAMAKE

IMISINGI ITATU (YO NI INCAMAKE Z'IBIBAZO BYO MU MVA) NA GIHAMYA ZAYO, NI KUKI TWIGA TAWUHIDI? NI KUKI TWIGA IMISINGI ITATU? NI IYIHE NYUNGU DUKURA MU KUYIGA?	IBINTU BINE NA GIHAMYA YABYO (SURAT AL ASWIR)	Kugira Ubumenyi	Ukumenya Imana, no kumenya intumwa yayo no kumenya idini ya Islam ushingiye kuri za gihamya (bisobanuye Imisingi itatu)
		Kubukoresha	“Ubumenyi buhamagara ibikorwa byabwitaba bikabana bitabwitaba bukigendera” N’umumenyi udakoresheje ubumenyi bwe – uwo azahanwa mbere y’abasenga ibigirwamana.
		Kubuhamagarira abantu	Ibisabwa kugira ngo ukore Daawat: Ni ukwiyereza Imana, kugira ubumenyi bw’idini, kumenya uko uhamagarwa ameze, kugira ubugenge no kwihangana.
			Icyamba mbere umuntu ahamagarira abandi: Ni Tawuhidi, iryo niryo vugabutumwa ry’abahanuzi n’intumwa. Urwego ruhambaye rw’ivugabutumwa ni ugusenga Imana imwe no kwirinda ibangikanya.
	Kwihanganira ibigeragezo muri byo	Ni ukwihanganira kumvira Imana (nko gusari) no kwihanganira kureka ibyaha (nka Riba) no kwihanganira amageno y’Imana ababaza (nk’ubukene).	
Kwihanganira gushaka ubumenyi, hanyuma kubukoresha hanyuma kubuhamagarira abantu.			
IBINTU BITATU	Tawuhidu Rububiyat (Uwihariye kuba ari Nyagasani), uwo ningombwa kumuharira ubumana. Ndetse na Tawuhidu y’amazina y’Imana n’ibisingizo byayo.		
	Tawuhidu Uluhiyat (Kwiyereza Imana) ko Imana itishimira kuyibangikanya n’icyo aricyo cyose mu masengesho yayo, yaba Malayika uri hafi yayo cyangwa intumwa yatumwe.		
	Kwitandukanya n’ibangikanya ndetse n’abarikora, ku mutima (ni ukwanga abahakanyi), ku rurimi (ni ukuvuga uti: (Mu by’ukuri, njyewe nitandukanyije nibyo musenga), no ku mubiri (Ni ukutifatanya nabo mu minsi mikuru yabo no kwirinda kwisanisha nabo).		

IMISINGI ITATU (YO NI INCAMAKE Z'IBIBAZO BYO MU MVA) NA GIHAMYA ZAYO, NI KUKI TWIGA TAWUHIDI? NI KUKI TWIGA IMISINGI ITATU? NI IYIHE NYUNGU DUKURA MU KUYIGA?	KUKI TWIGA TAWUHIDI	(Al Hanafiyat): bisobanuye umugenzo utandukanye n'ibangikanya ukaba ushingiyeye ku kwiyezeza Imana ndetse na Tawuhidi.
	IMISINGI ITATU	Kumenya Imana Nyagasani: Nyagasani wawe ni inde? N'iki cyakumenyesheje Nyagasani wawe? Nyagasani: Bisobanuye usengwa amasengesho anyuranye, itegeko rigenga umuntu ukorera igikorwa cy'amasengesho utari Imana, na gihamya yabyo.
		Kumenya idini ya Islam ushingiyeye kuri za gihamya: Kumenya igisobanuro cya Islam, inzego z'idini, inkingi za Islam, kumenya igisobanuro cy'ubuhamya (Shahada), inkingi zo kwemera, ibice bigize ukwemera, Ih'sanu, gihamya y'inzego z'idini, ibimenyetso by'imparuka.
		Kumenya intumwa y'Imana Muhamadi: Bisobanuye kumenya igisekuru cye, ukuvuka kwe, imyaka yapfuye afite, ubutumwa bwe, igihugu cye, impamvu yatumye atumwa, igihe yamaze ahamagarira abantu Tawuhidi, urugendo yakoze rwa Israu na Miiraji, aho iswala yategekewe n'igihe yategekewe? Kwimukira Madina itegeko ryabyo n'igihe byabereye, ni ryari andi mategeko yategekewe? Igihe intumwa yakoreye ivugabutumwa, igihe intumwa yapfiriye, ibyo yazanye bikubiye mu idini, kuba ubutumwa bwe ari rusange ku bantu n'amajini no kuba idini yuzuye ndetse n'inema z'Imana zikwiye.

IMISINGI ITATU (YO NI INCAMAKE Z'IBIBAZO BYO MU MVA) NA GIHAMYA ZAYO, NI KUKI TWIGA TAWUHIDI? NI KUKI TWIGA IMISINGI ITATU? NI IYIHE NYUNGU DUKURA MU KUYIGA?	UMUSOZO		Ukuzuka nyuma yo gupfa n'ibibarura ku bikorwa, n'ubuhakanyi k'umuntu wese uhakana izuka, inshingano z'intumwa n'ivugabutumwa ryabo, intumwa ya mbere n'iya nyuma, inkingi ebyiri za Tawuhidi: arizo guhakana ibigirwamana no kwemera Imana imwe, igisobanuro cy'ibigirwamana, ibigirwamana biri ku isonga, uburyo bwo guhakana ibigirwamana, igisobanuro cy'ijambo La ilaha ila llahu, Islam kuba ariwo mutwe w'idini, inkingi z'idini ikaba iswala naho agasongero k'idini ikaba Jihadi mu nzira y'Imana.	
	Types of Struggle	Kurwana Jihadi n'umutima wawe	Ikorwa hashingiwe ku byaje muri Surat Al Aswir (Ubumenyi no kubukoresha no kubuhamagarira abandi ndetse no kwihangana).	
		Jihadi yo kurwanya Shitani	IRARI	Ni ibyaha bikuru (aribyo buri cyaha cyagenewe igihano bwite).
				Ibyaha bitoya (aribyo buri kintu cyaziririjwe ariko kitagenewe igihano bwite).
			IBIDASOBANUTSE	Ibangikanya rikuru (rikura umuntu mu idini ya Islam).
				Ibangikanya ritoya.
		Jihadi yo kurwanya abahakanyi n'indyarya	Ibihimbano	
	Jihadi yo kurwanya abanyamahugu bakuru n'ibihimbano n'ibibi byose		Ikorwa ku mutima, k'ururimi, ibihimba by'umubiri n'umutungo	
	Ibigirwamana	Iyo ikorwa yakoreshejwe amaboko, ururimi ndetse n'umutima		
		Ibigirwamana: ni buri kintu gituma umuntu arengera imbibe z'Imana, mu bisengwa (nk'ibiti n'amabuye) cyangwa ibiyobokwa (nk'abamenyi babi) ndetse n'ibyumvirwa (nk'abayobozi bigometse ku kumvira Imana).		
Ibigirwamana (Twaghut) ni byinshi, ariko ibiri ku isonga ni bitanu: Ibilis umuvumo w'Imana ube kuri we, n'umuntu usengwa abyishimiye, n'uhamagarira abantu kumusenga, n'uvuga ko afite ubumenyi bw'ibiyihishe ndetse n'utegekesha amategeko Imana itamanuye.				
Imana niyo ifite ubumenyi buhambaye kandi amahoro y'Imana n'imigisha yayo bisakare ku intumwa Muhamadi n'abiwe no ku abasangirangendo be.				

Ikizamini ku misingi itatu na gihamya zayo

Hitamo igisubizo cy'ukuri mu biri hagati y'udukubo tubiri:

- 1: Umwanditsi w'igitabo imisingi itatu: (Muhamadi mwene Sulayiman Atamimiy – Muhamadi mwene Abdul wahabi – byose ibyatambutse).
- 2: Imisingi itatu mu ncamake ni ibibazo byo mu mva (Nibyo – Sibyo).
- 3: Umwanditsi w'igitabo yasabiye ubusabe umusomyi mu gitabo imisingi itatu (ahantu habiri – abantu hatatu).
- 4: Igitabo cy'umwanditsi kirangwa no kuba (gifite interuro zoroshye – kuvuga mu ncamake yarangiza agasobanura- gutanga gihamya muri Qor'an na Hadith – gusabira umunyeshuri – gusubiza ibiri mu rujijo by'iki gihe – kubisobanura cyane – kuzana ibibazo bya ngombwa no kubisubiza – kuba Imana yarabihaye kwemerwa – ibyatambutse byose).
- 5: Birashoboka ishakiro ry'igitabo imisingi itatu kurigabanya mo ibice (bitanu – bitandatu)
- 6: Kwiga Tawuhidi: (Ni itegeko ritari rusange ku bantu bose – ni itegeko kuri buri muntu).
- 7: Gihamya y'ibintu bine: (Ni Surat Al Aswir – ni Surat Al Ikh'lasw).
- 8: Umuntu wize ubumenyi maze ntabukoreshe: (asa n'umukirisitu – umuyahudi – abo bose).
- 9: Kwihangana bigabanyijemo ibice: (bibiri – bitatu).
- 10: Igisobanuro cy'ijambo rya Imamu Shafiy kuri Surat Al Aswir nuko (ihagije kuba gihamya – irahagije ku zindi surat).

11: Umuntu wemeye igice kimwe mu bice bigize Tawuhidi, ibindi akabyihorera uwo ntabwo aba ari umwemera (Nibyo – Sibyo).

12: Kwitandukanya n'ibangikanyamana ndetse n'abarikora bikorwa (ku mutima no ku rurimi ndetse n'umubiri – ni ukwitandukanya n'igikorwa ndetse n'ugikora- byose hamwe).

13: Ikigambiriwe ku musigiti mu ijoambo ry'Imana rigira riti: Imisigiti yose n'iyi Mana (Ni imisigiti yubatswe – ibihimba umuntu yubamaho – ubutaka umuntu yubamaho- byose hamwe).

14: Uburyo bw'abakurambere (Ni ugutanga gihamya hanyuma ukwemera – ni ukwemera hanyuma gutanga gihamya).

15: Umumenyi wacu wayobye aba ameze (nk'umuyahudi – umukirisitu).

16: Uzayoba mu basenga cyane bacu uwo ameze (nk'umuyahudi – umukirisitu).

17: Ibintu bitatu nibyo misingi itatu: (Nibyo – Sibyo).

18: Ubusabe bugabanyijemo ibice (ubusabe bw'amasengesho n'ubusabe bwo gusaba icyo ukeneye – ubusabwe bw'ururimi rwako kanya n'ubw'ururimi rwivugira gusa).

19: Ubusabe bwo gusaba icyo ukeneye burimo ibice (bibiri – bine).

20: Abantu mu kwemera impamvu bagabanyijemo ibice (impande ebyiri n'icyo hagati – ibangikanya rikuru n'irito n'igice cyemewe).

21: Biremewe kwitabaza ibiremwa (mu buryo busesuye – mubyo bishoboye – mu byo bishoboye hashingiwe ku bintu bine).

22: Igisobanuro cy'ijambo La ilaha ila llahu ni (ushobora guhanga – ntawe ukwiye gusengwa usibye Allah - ntawe ukwiye gusengwa mukuri usibye Allah – ibyabanje byose).

23: Kwegerana kw'amadini (Biremewe – ni icyaha gikuru – ni ubuhakanyi).

- 24: Gihamya zemeza ko Imana iriho muri rusange (ni nyinshi – ni enye).
- 25: Ese abamalayika bafite imitima (Nibyo – Sibyo).
- 26: Ihuriro rya Tawuhidi no kwemera, nuko ukwemera ari rusange naho Tawuhidi ikaba ari igice muri uko kwemera (Nibyo – Sibyo).
- 27: Inkingi zo kwemera ni (5,6,8).
- 28: Ababangikanyamana bafite amasengesho bakorera Imana (Nibyo – Sibyo).
- 29: Uzasengwa mu mwanya w’Imana ariko we atabyishimiye aba ari (Twaghut – ntabwo ari Twaghut).
- 30: Guharira Imana kugenza ibiriho no kumanura imvura iyo niyo Tawuhidi (Al Uluhiyat – Rububiyat – Al Asimau wa Swifatu).
- 31: Mu bishobora gusenya Tawuhidi (ibangikanya rikuru – iritoya – ibihimbano).
- 32: Itegeko rya ngombwa kuruta andi ni: Ukugirira ineza ababyeyi bombi (Nibyo – Sibyo).
- 33: Ibiziririjwe bihambaye cyane: Ni ubusambanyi no kwica umuntu Imana yaziririje kwicwa: (Nibyo – Sibyo).
- 34: Urugendo rwa Miiraji ni urwo intumwa yakoze ava Makka ajye Iyerusaremu (Nibyi – Sibyo).
- 35: Intumwa Muhamadi yatumwe ku (bantu be by’umwihariko – yatumwe ku bantu n’amajini).
- 36: Intumwa Muhamadi (yarapfuye – abahanuzi ntabwo bajya bapfa).
- 37: Uhakanye izuka aba ahakanye ubuhakanyi (bukuru – butoya).
- 38: Idini y’intumwa n’abahanuzi (ni imwe – buri ntumwa yagiraga idini ryayo).

39: Kwimuka (kwarangiranye no gufungura umujyi wa Makka – kuracyahari kuzageza ku muni w'impera).

40: Kwimuka ni (ukwimuka uva mu gihugu cy'abahakanyi ugana mu gihugu cy'abayisumu – ni ukureka ibyo Imana yaziririje).

41: Idini ya Islam yaruzuye usibye ibibaho nk'inzozi z'ukuri (Nibyo – Sibyo).

42: Gukorera amasengesho ikitari Imana ni ibangikanya: (Rikuru – ritoya).

43: Ningombwa gutandukanya hagati y'itegeko rigenga igikorwa n'itegeko rigenga uwagikoze (Nibyo – Sibyo).

44: Intumwa ya mbere yari (Nuhu – Adam).

45: Intumwa yacu Muhamadi yari (intumwa – umuhanuzi)

**TORANYA MU MBONERAHAMWE YA MBERE ICYO BIJYANYE MU MBONERAHAMWE
YA KABIRI.**

Imbonerahamwe ya mbere	No	No	Imbonerahamwe ya kabiri
		1	Imvugo ya Ahmad igira iti: Iyo mbonye umuhakanyi mpumbya amaso yanjye kugirango ntareba umwanzi w’Imana.
Tawuhidi mu rurimi rw’icyarabu		2	Hakubiyemo kwemera buri kintu cyose kizaba nyuma yo gupfa
Tawuhidi mu mategeko y’Idini		3	Ni ukuvugisha ururimi no kwemera ku mutima no gukoresha umubiri yiyongera kubera ibikorwa byiza ikanagabanyuka kubera kwigomeka
Tawuhidu Uluhiyat		4	Islam no kwemera na Ih’san
Tawuhidu Rububiyat		5	Kubera Imana no kubera ikitari Imana
Tawuhidul Asimau wa Swifatu		6	Ni itegeko, iremewe iraziririjwe
Al Hanafiyat		7	Ni uburyo bwamategeko n’ubufatika
Impamagaro ya mbere n’integeka ya mbere muri Qor’an		8	Ibibazo byo mu mva
Nidu		9	Ubumenyi no kubukoresha no kubuhamagarira abantu no kwihangana
Gutinya (Al Khashiyat)		10	Gukora buri gikorwa kubera Imana no gukurikiza intumwa Muhamadi
Kwiringira (Tawakul)		11	Ni ukugira ukwemera k’ukuri ku Mana no kuyizera hanyuma ugashyiraho impamvu
Ibisabwa bibiri kugira ngo ibada yemerwe		12	Ni ubwoba bushingiye ku kumenya ubuhambare bw’ubwuwo utinya n’ubwami bwe bwuzuye
Ibintu bine mu ncamake		13	Ni ukugereranya no gusanisha
Ibintu bine mu ncamake		14	Muri Surat Al Baqarat
Impamvu zirimo ibice:		15	Ni ukutabogamira ku ibangikanyamana, gushingiye ku kwereza Imana ibikorwa no kuyisenga yonyine
Umuhigo urimo ibice		16	Ni uguharira Imana amazina yiyise ubwayo n’ibisingizo yisingije ubwayo mu gitabo cyayo ndetse no ku rurimi rw’intumwa yayo, tukabikora dushimangira ibyo Imana yihamirije ubwayo kuri yo tunahakana ibyo Imana yahakanye ubwayo kuri yo, tutabisobanura uko

			bitari cyangwa ngo kubipfobye cyangwa ngo tubisanishe n'ibyi biremwa.
Kubaga birimo ibice:		17	Ni uguharira Imana amasengesho yose
Kugira ubwoba birimo ibice:		18	Ni uguharira Imana ukurema ubwami no kugenza ibiriho
Islam		19	Ni uguharira Imana ibyo yihariye
Inzego z'idini		20	Ni igicumbi cy'inshinga wahada bisobanuye kugira ikintu kikaba kimwe rukumbi
Ukwemera		21	Ni iziba kurasira iburengerazuba cyangwa kugerwaho n'urupfu
Kwemera umunsi w'imperuka bikubiyemo:		22	Ni igituma umuntu arengera imbibe z'Imana mu bisengwa cyangwa ibiyobokwa cyangwa ibyumvirwa
Gushimangira kwitandukanya n'ibangikanya		23	Tawuhidu Rububiyat n'amazina y'Imana n'ibisingizo byayo na Tawuhidu Al Uluhiyat no kwitandukanya n'ibangikanyamana ndetse n'abarikora.
Igihe kwicuza bizahagararira		24	Ni ukwicisha bugufi ku Mana uvisenga yonyine no kuyumvira no kwitandukanya n'ibangikanyamana ndetse n'abarikora.
Twaghut		25	Ni ibisengwa bifite ishusho bitari Imana.

IGICE CYA: 2

القواعد الأربع

“IBINTU BINE SHINGIRO”

KU IZINA RY'IMANA NYIRIMPUHWE NYIRIMBABAZI

Ishimwe n'ikuzo bikwiye Imana, niyo dusingiza ni nayo dusaba inkunga n'imbabazi z'ibyaha, tunayikingaho ngo iturinde ibibi by'imitima yacu n'ingaruka z'ibikorwa byacu bibi, uwahisemo kuyoboka Imana ikamutera inkunga ntawamuyobya, n'uwayobejwe n'irari ry'umutima we ntawamuyobora. Ndahamya ko nta yindi Mana ikwiye gusengwa mu kuri usibye Allah wenyine nkanahamya ko Muhamadi ari intumwa y'Imana akaba n'ubugaragu wayo, nyuma y'ibyo:

INTANGIRIRO Y'UMUSOBANUZI W'IGITABO

UMWANDITSI W'IYI NYANDIKO

Ni Sheikhul Islam akaba n'umugandurambaga wo guhamagarira abantu kugana Tawuhidi, Imamu: Muhamadi mwene Abdul Wahab mwene Sulaiman A Tamimiy. Witirirwaga: Abul Husein. Yavukiye Uyyayinat mu mwaka wa (1115H) apfa mu mwaka wa (1206H).

Ibintu bine Shingiro ni inyandiko ya kabiri igomba kwigwa mu ruhererekane rw'inyandiko umunyeshuri agomba kwiga, kwita kuri iyi nyandiko byatewe ni mpamvu nyinshi zimwe muri zo:

Inama twagiriwe n'abamenyi bacu zo kwita kuri iyi nyandiko

Gukurikiza abamenyi beza batubanjirije

Harimo gusenya urujijo rugenda ruterwa n'abiki gihe

Kubera ko iyi nyandiko ari incamake y'igitabo Kashifu Shubuhati (gushyira ahagaragara urujijo)

Duhereye kuri iyi nyandiko mbere y'uko duhera ku gitabo Kashifu Shubuhati, kugira ngo hatagira urujijo na rumwe rusigara mu mutima w'umunyeshuri uwo ariwe wese.

Amashakiro y'igitabo Ibintu bine Shingiro Iyi nyandiko igabanyijemo ibice bitatu aribyo:

1. Intangiriro
(Ikiranga umunezero)

2. Agaciro ko kwiga
Tawuhidi

3. Ibintu Shingiro

ICYA MBERE: ITANGIRIRO (IKIRANGA UMUNEZERO)

KU IZINA RY'IMANA NYIRIMPUHWE
NYIRIMBABAZI

(1) Ndasaba Imana Nyir'ubuntu, Nyagasani w'intebe ihambaye y'icyubahiro, ko yagukunda hano ku isi ndetse no ku mperuka (2) Kandi ko yaguha umugisha aho uzaba uri hose (3).

Impamvu umwanditsi yatangije inyandiko ye izina ry'Imana

1. Ni ugukurikiza igitabo cy'Imana n'intumwa n'abahanuzi (amahoro y'Imana abe kuri bo).

2. Kugendera ku bamenyi bamubanjirije bari bafite umuco wo gutangiza ibitabo byabo izina ry'Imana.

3. Ni mu rwego rwo gushakira umugisha ku izina ry'Imana Nyir'ubuntu

Sheikhul Islam Ibun Tayimiyat yaravuze ati “Iyo umuntu ari umwemera atinya Imana aba ari inshuti y'Imana” na gihamya yabyo ni ijambo ry'Imana rigira riti **“Nta gushidikanya ko mu by'ukuri, inshuti magara za Allah zitazigera zigira ubwoba ndetse n'agahinda”** (Abo ni babandi bemeye kandi bakaba baratinyaga Allah”

Al Baraka: Bisobanuye gukura no kwiyongera.

A Tabaruku: Bisobanuye gusaba gukura no kwiyongera.

Al Mubaraku: Ni umuntu ufite umugisha aho ari hose.

Gusaba umugisha birimo ibice bibiri:

Kandi Imana ikugire mubahabwa bakabasha gushimira (1).

Gusaba umugisha byemewe

Gusaba umugisha kutemewe, ariko ukutaraje haba mu mategeko y'idini cyangwa kutigeze kubaho, ubu buryo bukaba ari ibangikanyamana ritoya.

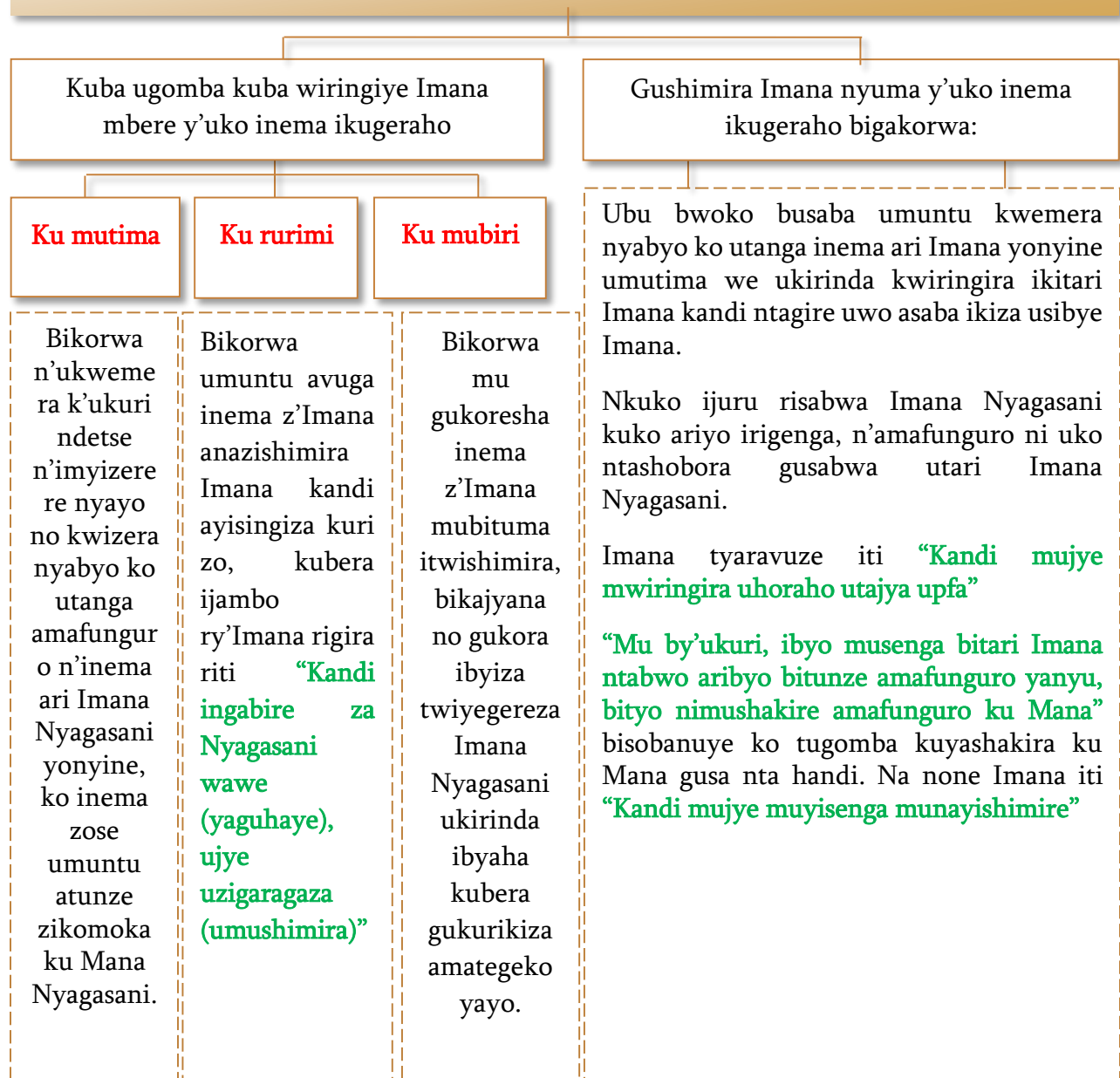
Gusaba umugisha kwaje mu mategeko y'idini: Nko gusarira mu Musigiti wa Makka cyangwa uwa Madinat

Gusaba umugisha kuriho: N'ubumenyi, ubusabe, n'ibindi nkabyo, umuntu ashobora gusaba umugisha yifashishije ubumenyi bwe n'ubusabe bwe bw'ibyiza, ibyo bikaba umugisha kuri we kuko twamubonyeho ibyiza byinshi. Nk'ibitabo bya Sheikhul Islam n'abandi bamenyi Imana yashyize mu bitabo byabo imigisha ndetse n'ibyiza maze bikagirira abantu akamaro.

(1) Inema yose iba ari ikigeragezo, gihamya z'ibyo ni nyinshi, muri zo twavugaga ijamba ry'Imana rigira riti **"Kandi tuzabagerageresha ibibi n'ibyiza"** N'ijamba ry'Imana rigira riti **"Nuko (Sulayimani) ayibonye iteye imbere ye, aravugaga ati "Ibi ni ku bw'ingabire za Nyagasani wanjye kugira ngo angerageze (arebe) niba nshimira cyangwa ntashimira! Kandi ushimira aba ashimira ku bw'inyungu ze, naho uhakana (aba yihemukiye). Mu by'ukuri, Nyagasani ni Umukungu, Umunyabuntu". Ni ijamba ry'Imana rigira riti "Iyo Nyagasani agerageje umuntu, akamwubahisha akanamuhundagazaho ingabire, aravugaga ati "Nyagasani wanjye yanyubahishije".**

Na Hadith iragira iti **"Abantu batatu mu bayisraheli Imana yashatse kubagerageza....."**

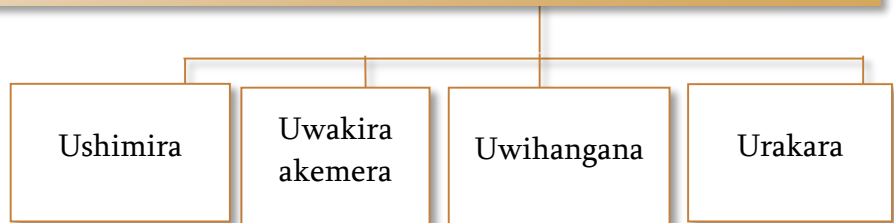
Inema zose zishingira kuri Tawuhidu Rububiyat na Tawuhidu Ululiyat, kuzishimira birimo ibice bibiri:

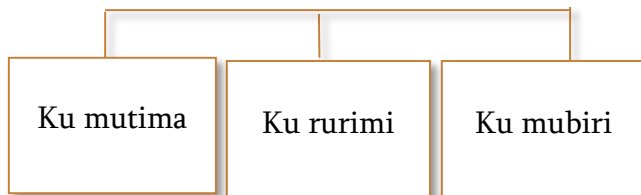
Kandi iyo ageragejwe arihangana (1)

(1) Kubera ko kwihangana ari itegeko nk'uko abayislamu bose babyemeranyijweho.

Abantu mu bijyanye no kugerwaho n'amakuba hano ku isi barimo ibice bine aribyo:

1- **Kurakara:** Ni ikizira kandi ni icyaha mu byaha bikuru, ibyo bibaho ku:

- **Kurakara ku mutima:** Imamu Ibunil Qayimu A Jawuziyat yaravuze ati “Bamwe mu bantu ntibashobora kugira ubutwari bwo kuvuga kururimi, arimo imitima yabo iba ibihamya ko bakekera Nyagasani wabo ugukeka kubi, akavuga mu mutima we ati: Nyagasani wanjye yarampuguje, Nyagasani yaranyimye..... ari uwahawe bikeye cyangwa byinshi. Shakisha mu mutima wawe urebe ko ibyo bintu utarangwa nabyo, niba nta biri mu mutima wawe uzaba urokotse ikintu gihambaye.

- **Kurakara ku rurimi:** Bibaho igihe umuntu avuza induru aboroga yisabira ukurimbuka no korama avuma cyane anatuka.

- **Kurakara ku mubiri:** Bikorwa umuntu yikubita akiciraho imyenda no kwipfura imisatsi.

2- Kwihangana: Ni itegeko nk'uko abayislamu bose babyemeranyijweho. Ningombwa ko umuntu yihangana abikoresheje umutima we, ururimi rwe, n'umubiri we. Imamu Ahmad yaravuze ati “Ijambo kwihangana muri Qor'an ryajemo ahantu hagera kuri mirongo cyenda, kandi kwihangana ni itegeko nk'uko byemeranyijweho n'abayislamu bose, kukaba ari kimwe mu bice byo kwemera, kuko ukwemera kurimo ibice bibiri: (Igice cyo kwihangana n'igice cyo gushimira).

3- Uwakira akemera: Ni byiza, ikaba ari urwego rwo hejuru kuruta ukwihangana.

4- **Gushimira:** Nabyo ni byiza, kukaba ari urwego ruhambaye kandi rwuvuye.

ICYA KABIRI: IBINTU BINE SHINGIRO

KU IZINA RY'IMANA NYIRIMPUHWE NYIRIMBABAZI

Imana ikuyoboze ku kuyumvira menya ko: Al Hanafiyat ariyo dini ya Ibrahimu: Gusenga Imana yonyine uyiyereza idini, kandi ibyo nibyo Imana yategetse abantu bose, akaba ari nacyo yabaremeye, nk'uko Imana yabivuze igira iti **“Kandi nta kindi twaremeye amajini n'abantu asibye kugira ngo bansenge” (1).**

Uramutse rero umenye ko Imana yakuremeye kuyisenga, ugomba kumenya ko amasengesho atitwa amasengesho atarimo Tawuhidi, nk'uko Iswala itakwitwa Iswala itari kumwe no kwisukura. Bityo iyi ibangikanya ryinjiye mu masengesho arononekara, nk'uko gutakaza isuku iyo bibaye mu isuku yangirika, ubwo rero numara gusobanukirwa ko iyo ibangikanyamana ryivanze n'amasengesho riyonona rikanagira ibikorwa inpfabusa maze nyirabyo akazaba mu muriro ubuzira herezo, icyo gihe uzaba umenye ko ikintu kingenzi ugomba kumenya ari icyo, wenda Imana yagukiza icyo cyorezo, ari cyo ibangikanyamana, Imana yavuzeho igira iti **“Mu by'ukuri, Imana ntibabarira uyibangikanya, ariko ibabarira ibitari ibyo k'uwo ishaka”.**

Ibyo bikaba bisaba kumenya ibintu bine shingiro, Imana yabivuze mu gitabo cyayo.

IKINTU CYA MBERE SHINGIRO: Ni ukumenya ko abahakanyi intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yarwanyije, bemera ko Imana ariyo Umuremyi, Umugenga wa byose, ariko ibyo ntibyabashije kubinjiza muri Islam, gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti **“Vuga (yewe Muhamadi) uti “Ni nde ubaha amafunguro aturutse mu kirere (imvura) no mu isi (ibimera)? Ni nde ugenga kumva no kubona? Ni nde ukura ikizima mu cyapfuye akanakura icyapfuye mu kizima? Ni na nde ugenga gahunda z'ibintu byose? Bazavuga bati “Ni Allah”. Vuga uti “Ese ntimutinye (ibihano bya Allah ku bwo kumubangikanya)?” (2).**

(1) Umwanditsi w'igitabo (Imana imugirire impuhwe) arasobanura impamvu twiga Tawuhidi?

(2) Abahakanyi batumwemo intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) bemeraga Tawuhidi Rububiyat, ariko intumwa Muhamadi yarabarwanyije, guhangana hagati yabo n'intumwa Muhamadi byaterwaga n'uko batemeraga Tawuhidu Uluhiyat, bityo buri wese ugira igikorwa cy'isengesho akorera ikitari Imana aba ari umubangikanyamana n'umuhakanyi.

IKINTU CYA KABIRI SHINGIRO: Ni uko abo bahakanyi bavuga bati: Twebwe ntabwo dusenga ibitari Imana ahubwo tubinyuraho tugamiye gusaba ko bitwegereza Imana no kutuvuganira.

Gihamya yo kwegereza Imanani ijamba ry’Imana rigira riti “**Naho babandi bishyiriyeho ibigirwamana mu cyimbo cye, (baravuga bati) “Nta yindi mpamvu ituma tubisenga itari ukugira ngo bitwegereze Allah”. Mu by’ukuri, Allah azabakiranura ku byo batavugagaho rumwe. Rwose Allah ntayobora umunyabinyoma, umuhakanyi wa cyane” (1).**

Naho gihamya y’ubuvugizi, ni ijamba ry’Imana rigira riti “**Banasenga ibitari Allah bitagira icyo byabaturwaga cyangwa ngo bigire icyo byabamurira, bakanavugaga bati “Aba ni abavugizi bacu kwa Allah”.**

Ubuwugizi burimo ibice bibiri: Ubuwugizi bubujijwe, n’ubuvugizi bwemewe. **(2).**

(1) Ababangikanyamana ndetse n’abahakanyi bahakana ko badasenga ibigirwamana byabo bitemewe bakanavugaga ko batigera babyerekeraho usibye gusa mu gihe cyo gusaba ko bibegereza ku Mana no kubakorerwa ubuvugizi, ibyo byatumye intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n’imigisha) abafata ko ari abahakanyi ndetse arabarwanya.

(2) Ubuwugizi: mu rurimi rw’icyarabu: Ni ugufatanywa no kugira ikintu cyari kimwe kikaba bibiri.

Naho Ubuwugizi mu mategeko y’idini: Ni ukunyura k’uwundi ugamiye kukuzanira icyiza cyangwa kugukuriraho ikibi.

Ibice bigize ubuvugizi (Shafaa):

Ubuuvugizi bwemewe:

Ni bwabundi busabwa Imana.

Ukaba ugomba kuba wujuje ibi bikurikira:

- 1- Kuba ubukora abifitiye uburenganzira buturutse ku Mana bwo gukora ubwo buvugizi.
- 2- Kuba ukorerwa ubwo buvugizi abyemera.
- 3- Kuba hari ubusabirwa.

Gukora ubuvugizi mu bintu ibiremwa byashobora:

Bene ubu buvugizi kugira ngo bwemerwe hagomba ibintu bine:

- 1- Kuba ubukora ahari.
- 2- Kuba ubukora ari muzima.
- 3- Kuba ubukora afite ubwo bushobozi.
- 4- Kuba hari impamvu.

Ubuuvugizi bwemewe:

Ni ubuvugizi Qor'an yanze, aribyo ubukorerwa ikitari Imana kandi mubyo ubukora adashoboye, usibye Imana yonyine.

Itegeko ry'ubu buvugizi:

Ni uko ari ibangikanya rikuru.

Ubu buvugizi ni umwihariko w'intumwa Muhamadi gusa ntawe abufatanyije nawe n'umwe.

Ubuuvugizi buri rusange ku intumwa zose n'abahanuzi ndetse n'abamalayika n'abemera n'abana bato.

Ubuuvugizi buhambaye

Ubuuvugizi azakorera Se wabo Abu Twalibi, kugira ngo yoroherezwe ibihano.

Ubuuvugizi azakora kugira ngo imiryango y'ijuru ifungurwe.

Kugira ngo abemerwa bazamurwe mu nzego

Ubuuvugizi ku bantu b'abemera bagombaga kujya mu muriro ngo batawujyamo

Ubuuvugizi ku bemera binjiye mu muriro kugira ngo bawuvemo

Ubuwugizi butemewe: Ni bwabundi busabwa utari Imana mubyo atashobora usibye Imana yonyine, gihamya ni ijambo ry’Imana rigira riti “**Yemwe abemeye! Mutange mu byo twabahaye mbere y’uko hazaumunsi utazabaho ubucuruzi, ubucuti cyangwa ubuvugizi. Kandi abahakanyi ni bo nkozi z’ibibi**”.

Ubuwugizi bwemewe: Ni bwabundi busabwa Imana, ubusaba akaba ari umuntu wahawe ubwo buvugizi.

Ukorerwa ubuvugizi: Ni umuntu Imana yishimira amagambo ye n’ibikorwa bye, nyuma y’uko Imana itanga uburenganzira bwo kumukorera ubuvugizi, nkuko Imana yabivuze igira iti “**Ni nde wagira uwo atakambira (ku Mana) uretse ku bushake bwayo?**”

IKINTU CYA GATATU SHINGIRO (1): Ni uko intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yatumwe ku bantu bari banyuranye mu misengere, harimo abasengaga abamalayika, hakabamo abasengaga intumwa n'abantu beza, hakabamo abasengaga ibiti n'amabuye, hakabamo abasengaga izuba n'ukwezi, intumwa Muhamadi yabarwanyije bose uko bakabaye atarobanuye.

Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Munabarwanye kugeza ubwo ubuhakanyi burangiye, maze ugusengwa kose guharirwe Allah (wenyine)"**.

Gihamya yo gusenga izuba n'ukwezi, ni ijambo ry'Imana rigira riti **"No mu bimenyetso bye (Allah) harimo ijoro n'amanywa, ndetse n'izuba n'ukwezi. Bityo, ntumukubamire izuba cyangwa ukwezi, ahubwo muje mwubamira Allah we wabiremye, niba koko ari we wenyine musenga"**.

Gihamya yo gusenga Abamalayika, ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Ndetse nta n'ubwo yabatega kugira abamalayika n'abahanuzi ibigirwamana"**.

Gihamya yo gusenga abahanuzi, ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Unibuke ubwo Allah azavuga ati 'Yewe Issa (Yesu), mwene Mariyamu (Mariya)! Ese ni wowe wabwiye abantu uti 'Njye na mama nimutugire imana ebyiri mu cyimbo cya Allah?' (Yesu) azavuga ati 'Ubutagatifu ni ubwawe. Ntibikwiye kuri njye ko nabwira (abantu) ibitari ukuri. Iyo nza kuba narabivuze, rwose wari kubimenya. Uzi ibiri mu mutima wanjye, nyamara njye sinshobora kumenya amabanga yawe. Mu by'ukuri, ni wowe Mumenyi uhebuje w'ibiyihishe"**.

Na gihamya yo gusenga abantu beza, ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Abo basenga (bababangikanyije na Allah) nabo ubwabo (basenga Allah) bakanashaka uburyo bwo kumwiyegereza, bizera impuhwe ze ndetse bakanatinya ibihano bye"**.

Naho gihamya yo gusenga ibiti n'amabuye, ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Ese ntumutekereza (ku bigirwamana musenga); Laata na Uza" "Ndetse na Manaata, ikindi (kigirwamana) cya gatatu?"**.

No muri Hadith yaturutse kuri Abi Waqidi A Layithiy (Imana imwishimire) yaravuze ati **"Twajyanye n'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) Hunayini icyo gihe twari tukiri bashyashya mu idini, tunyara kubabangikanyamana bafite igiti kinini bashakiraho umugisha bakimanikaho intwara zabo cyitwaga Dhata aniwatw, nuko tuza kongera kunyura ku kindi giti, turavugaga tuti 'Yewe ntumwa y'Imana! Natwe dushyirireho igiti twajya dusabiraho umugisha nk'uko bariya nabo bagifite...."** Hadith.

(1) Iki kintu cya gatatu Shingiro: Ni gihamya igaragara isubiza umuntu wese uvugaga ko ibangikanyamana riba gusa mu gusenga ibishushanyo, kuko gihamya z'idini zaje zivugaga ibishushanyo ndetse nibindi byose bisengwa bitari ukuri muri ibyo bihe, ntabwo intumwa Muhamadi yigeze abitandukanya ahubwo byose uko byakabaye yabishyize mu bigirwamana maze arabarwanya atarobanuye kugira ngo amasengesho yose aharirwe Imana yonyine.

IKINTU CYA KANE SHINGIRO: N’uko ababangikanyamana bo muri iki gihe turimo, ibangikanya ryabo rikaze kuruta iry’abo hambere, kuko abo hambere babangikanyaga mu bihe by’umunezero, naho mu bihe by’ingorane bakagarukira Imana, ariko ababangikanyamana b’iki gihe ibangikanya ryabo n’iry’ibihe cyose, haba mu gihe cy’umunezero cyangwa mu gihe cy’ingorane. Gihamya ni ijambo ry’Imana rigira riti **“N’iyo bagiye mu bwato (bagahuriramo n’ingorane), basaba Allah bamwibombaritseho. Maze yabageza imusozi amahoro, bagahita bamubangikanya” (1).**

Imana niyo ifite ubumenyi kurushaho, amahoro n’imigisha nibisakare ku intumwa Muhamadi no ku bantu b’iwe n’abasangirangendo be bose.

(1) Umwanditsi w’igitabo (Imana imugirire impuhwe) muri iki cyangombwa cya kane yasobanuye mo uburyo ababangikanyamana bo muri iki gihe cyacu bakaze kurusha abo hambere, kuko ab’iki gihe babangikanya Imana mu bihe byiza ndetse n’ibihe bibi, naho aba kera bo babangikanyaga mu bihe by’umunezero naho mu bihe bikaze bakamenya ko Imana iriho kandi ari imwe rukumbi.

Niba rero abahakanyi intumwa Muhamadi yatumweho, ibangikanya ryabo ndetse n’ubuhakanyi byabo riciye bugufi kuruta iry’abubu, wavuga iki ku bantu ibangikanya ryaro ribaho mu bihe byose by’aba ibihe byiza cyangwa ibihe bibi, birumvikana no aba aribo bahakanyi bakomeye.

INCAMAKE:

IBINTU BINE SHINGIRO ARIBYO NCAMAKE Y'IGITABO CYITWA KASHIFU SHUBUHATI (GUSHYIRA AHAGARAGARA IBITEYE URUJJO)		INTANGIRIRO IRIMO IKIRANGO CY'UMUNEZERO		IKIRANGO CY'UMUNEZERO	
		Iyo ahawe arashimira	Inema yose ni ikigeragezo, gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "kandi tuzabagerage resha ibibi n'ibyiza. Ndetse iwacu ni ho muzasubizwa"	Gushimira inema	Ibijyana na Tawuhidu Rububiyat
Uburyo abantu bifata mu byago byabagezeho				Ibijyana na Tawuhidu Al Ulubiyat	Gusaba ijuru ntawundi risabwa usibye Imana kuko ariyo nyiraryo, ndetse n'amafunguro ntawundi asabwa usibye Imana, bityo rero ni ngombwa guhora wiringiye Imana.
					Umuntu ashimira ku mutima we: Yemera kandi ahamya ko inema zose afite zikomoka ku Mana yonyine. Gushimira ku rurimi ni ijambo ry'Imana rigira riti "Ibi ni ku bw'ingabire za Nyagasani wanjye kugira ngo angerageze (arebe) niba nshimira cyangwa ntashimira!" Umuntu gushimira akoresheje umubiri we: Ni ugutanga inema yahawe mu gushimira Imana, buri nema hakurikijwe uko iteye. Gushimira ku mutungo: Ni ukuwutanga mu nzira y'Imana, naho gushimira ku bumenyi: Ni ukubwigisha ababukeneye akoresheje ururimi cyangwa inyangiko.
					Uwo ibyago bigeraho akabirakarira: Itegeko ryabyo ni icyaha gikuru gishobora no kugera ku rwego rw'ibangikanya ritoya, uko kurakara byakorwa ku mutima, ku rurimi no ku mubiri. Uwihangana: itegeko ryo kwihangana: Ni ngombwa nk'uko byemeranyijweho n'abayisumu bese, bishobora gukorwa n'umutima, ururimi n'umubiri, kwihangana ni nk'izina ryabyo birasharira, ariko ingaruka zako ziraryoha kurusha ubuki.

			Kwakira no kwishimira ibyago: itegeko ryabyo nuko ari byiza no kuzuza ukwishimirwa n’Imana nuko aba azi neza ko ibyago byamubayeho byose bikomoka ku Mana kandi ko ibyo Imana yageneye umuntu byose ari ibyiza. Gushimira: uru nirwo rwego rwo hejuru kandi nirwo rwego abantu basabwa kubaho kuba ari abagaragu b’Imana bayishimira.
		Iyo akoze icyaha asaba imbabazi	
		KUKI TWIGA TAWUHIDI N’UBUBI BW’IBANGIKANYA	Al Hanafiyat: Niyo dini ya Ibrahimu, ko Imana yakuremye kugira ngo uyisenge, kandi isengesho ntabwo ryitwa isengesho ritari kumwe na Tawuhidi, n’ibangikanya iyo ryivanze n’amasengesho rirayonona igikorwa kikaba inpfabusa, nyiracyo akazaba mu muriro ubuziraherezo, iki ni ikintu cya ngombwa ugomba kumenya.
	IBINTU BINE SHINGIRO	IKINTU CYA MBERE SHINGIRO: Nuko abahakanyi intumwa Muhamadi yarwanyije bemeraga Tawuhidi Rububiyat ariko ntibemeraga Tawuhidu Uluhiyat, ariko ibyo ntibyabagize abayisumu.	
		IKINTU CYA KABIRI SHINGIRO: Ni uko abahakanyi bajyaga basenga ibigirwamana kugira ngo bibegereze Imana cyangwa ngo bibavuganire kuri yo.	
		IKINTU CYA GATATU SHINGIRO: Ni uko intumwa Muhamadi yatumwe ku bantu basengaga ibintu bitandukanye ariko intumwa ntiyigeze atandukanya ibangikanya ryabo.	
		IKINTU CYA KANE SHINGIRO: Ni uko ibangikanya ry’ababangikanyamana b’iki gihe rihambaye kurusha iry’aba kera.	

Ikizamini ku bintu bine Shingiro

Izina:	
Ingano y'ibyo wafashe mu mutwe mu gitabo cya Tawuhidi:.....	Ese waba warafashe mu mutwe ibintu bine Shingiro:.....

Igikorwa	Gihamya muri Qor'an na Hadith
Inema yose ni ikigeragezo	
Abahakanyi kuba bemera Tawuhidu Rububiyat	
Gusaba kwegerezwa Imana	
Ubuwugizi bubujijwe	
Gihamya yo gusenga izuba n'ukwezi	
Gihamya yo gusenga abahanuzi	
Gihamya yo gusenga abantu beza	
Gihamya yo gusenga amabuye	
Gihamya yo gusenga ibiti	
Kuba ababangikanyamana biyereza Imana mu bihe bikaze bakayibangikanya mu bihe by'umunezero	
Gihamya y'ibangikanyamana	

Andika icyo uzi kuri ibi bintu bikurikira:	
Ni kuki twiga Tawuhidi?	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
Ni kuki twiga ibintu bine Shingiro?	1. 2. 3. 4.
Ibintu bine Shingiro bigabanyijemo ibice:	1. 2. 3.
Ibintu bine Shingiro ni incamake y'igitabo :	

Kuki tutiga igitabo Kashifu Shubuhati (gushyira ahagaragara ibiri mu rujijo)?	
Ibirango by'umunezero	1. 2. 3.
Al Hanafiyat ni:	
Inyungu zo kwiga ibintu bine Shingiro	
Abakunzi b'Imana ni:	Sheiyikhul Islam yaravuze ati:
Gihamya y'ibyo	Ni no kubera iki:
Ni gute gushimira inema bikorwa, unatange ingero	1. 2. 3.
Umuntu yiringira ate?	
Uburyo abantu bifata igihe bagezweho n'ibyago, itegeko ryabyo ni irihe?	1. Itegeko ryabyo: Bikorwa na: 2. Itegeko ryabyo: Bikorwa na: 3. Itegeko ryabyo: Bikorwa na : 4. Itegeko ryabyo: Bikorwa na:
Ubuwugizi mu rurimi rw'icyarabu:	Ubuwugizi mu mategeko y'idini:
Ubuwugizi bugabanyijwemo ibice	1. 2.
Ibyo ubuwugizi bwemewe bugomba kuba bwujuje	1. 2. 3.
Ubuwugizi bwemewe bugabanyijemo ibice:	1. Bugabanyijemo : 2. Bugabanyijemo:
Ikintu cya mbere Shingiro	
Ikintu cya kabiri Shingiro	

Ikintu cya gatatu Shingiro	
Ikintu cya kane Shingiro	
Itegeko ry'igikorwa cyivanzemo ibangikanya	Gihamya:

IGICE CYA: 3

شرح متن نواقض الإسلام

**“IBISOBANURO BY’INYANDIKO
Y’IBYONONA UBUYISLAMU BW’UMUNTU”**

Cyanditswe na

IMAMU MUHAMMAD MWENE ABDUL-WAHHAB

Imana imugirire impuhwe

(1115-1206AH/1703-1792CE)

Cyasobanuwe na:

SHEIKH HAYTHAM MWENE MUHAMMAD SARHAN

Uwahoze ari umwarimu mu ishuri ry’isumbuye mu Musigiti w’intumwa,

akaba n’umuyobozi wa website:

[http:// attasseel – alelmi.com](http://attasseel-alelmi.com)

Cyasemuwe mu Kinyarwanda na

Sheikh TWAGIRAMUNGU Mudathir

**INYANDIKO Y'IBYONONA
UBUYISLAMU BW'UMUNTU**

Edition ya mbere

Uburenganzira bwose kuri iki gitabo bwihariwe na nyiracyo usibye gusa umuntu waba ashaka kugicapa cyangwa kugisemura kugirango gitangirwe Ubuntu, uwo yabikora amaze guhabwa uburenganzira na Nyiracyo.

Mushobora kutwandikira kuri:

islamtorrent@gmail.com

Sheikhul Islam Muhamadi mwene Abdul Wahab (Imana imugirire impuhwe) yaravuze ati: **KU IZINA RY'IMANA NYIRIMPUHWE NYIRIMBABAZI** Menya ko ibyonona Ubuyislamu bw'umuntu ari ibintu icumi:

Icyamba mbere: Kubangikanya Imana Nyagasani mu masengesho, Imana Nyagasani yaravuze iti “Mu by’ukuri, Allah ntababarira icyaha cyo kumubangikanya, ariko ababarira (ibindi) bitari icyo k’uwo ashaka” Na none Imana iti “Mu by’ukuri, ubangikanya Allah, rwose Allah yamuziririje (kuzinjira mu) Ijuru ndetse icyicaro cye kizaba mu muriro. Kandi inkosi z’ibibi ntizizabona abazitabara”, muri uko kubangikanya hinjiramo no kubagira ikitari Imana nko kubagira ijini cyangwa imva.

Icyamba Kabiri: Ni umuntu gushyira hagati ye n’Imana abahuza, akajya abasaba ubuvugizi kandi akabiringira, umuntu nk’uwo aba ahakanye nk’uko byemeranyijweho.

Icyamba Gatatu: Umuntu udahamya ubuhakanyi ababangikanyamana, cyangwa akaba agishidikanya k’ubuhakanyi bwabo ndetse no kubona ko umurongo bariho ari ukuri, uwo nawe aba ari umuhakanyi.

Icyamba Kane: Umuntu kwemera ko umuyoboro w’undi muntu utari intumwa Muhamadi wuzuye kuruta uw’intumwa Muhamadi, ndetse no kwemera ko amategako y’undi muntu ariyo meza kuruta amategako ye, n’kumuntu guhitamo amategako y’ibigirwamana akareka ay’intumwa Muhamadi, uwo nawe aba ari Umuhakanyi.

Icyamba Gatanu: Umuntu kwango ikintu icyo aricyo cyose mu byazanywe n’intumwa Muhamadi, kabone n’iyo yaba abigenderaho.

Icy a Gatandatu: Umuntu usuzugura akanatesha agaciro ikintu icyo aricyo cyose kiri mu idini ry'intumwa Muhamadi, cyangwa ibihembo by'Imana ndetse n'ibihano byayo, aba ari umuhakanyi. Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Vuga uti "Ese ubu koko Allah n'amagambo ye ndetse n'Intumwa ye nibyo mwajayaga musuzugura?" "Ntimugire urwitwazo, rwose mwamaze guhakana nyuma yo kwemera kwanyu".

Icy a Karindwi: Uburozi, ukoze uburozi cyangwa akabwishimira uwo nawe aba ahakanye. Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Kandi (abo bamalayika) nta we bigishaga batabanje kumubwira bati "Mu by'ukuri, twe turi ikigeragezo, uramenye ntube umuhakanyi".

Icy a Munani: Gufasha no gutera inkunga abahakanyi, mu kurwanya abayisumu. Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Kandi uzabagira inshuti magara muri mwe, uwo azaba abaye umwe muri bo. Mu by'ukuri, Allah ntayobora abantu b'inkozi z'ibibi"

Icy a Cyenda: Umuntu wemera ko abantu bamwe na bamwe kwitandukanya n'amategeko y'intumwa Muhamadi ntacyo bitwaye, nk'uko Khidri yitandukanyije n'amategeko ya Musa, uwo aba ari umuhakanyi.

Icy a Cumi: Gutera umugongo idini ry'Imana Nyagasani, ntayige kandi ntanagendere ku mategeko yayo. Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti "Ni na nde nkozi y'ibibi kurusha uwibutswa amagambo ya Nyagasani we maze akayatera umugongo? Mu by'ukuri, tuzahana inkozi z'ibibi".

Nta tandukaniro riri hagati y'ibi byonona ubuyisumu, haba k'umuntu w'umunyantega nke cyangwa umunyembaraga ndetse n'umunyabwoba, usibye gusa uwashyizweho agahato, byose birahambaye cyane, kandi bikunze kubaho, ni ngombwa rero ko umuyisumu abyirinda kandi akabigendera kure, twikinze ku Mana ngo iturinde ibyatuma iturakarira ndetse n'ibyatuma tugerwaho n'ibihano byayo bibabaza. Amahoro y'Imana abe ku intumwa Muhamadi no ku muryango we ndetse no ku basangirangendo be.

IBISOBANURO BY'INYANDIKO

INTANGIRIRO Y'UMWANDITSI W'IGITABO

KU IZINA RY'IMANA NYIRIMPUHWE NYIRIMBABAZI

Menya ko ibyonona Ubuyislamu bw'umuntu ari ibintu icumi:

Kubera iki abamenyi batangizaga izina ry'Imana mu bitabo byabo?

Ni ukubera
kwigana igitabo
cy'Imana
gitagatifu ndetse
no kwigana
intumwa
n'abahanuzi
(amahoro y'Imana
abe kuri bo)

Ni no kugendera
ku byaje muri
Hadith igira iti
“Buri kintu cyase
gifite akamaro
kidatangijwe izina
ry'Imana.....”
Nubwo iyi Hadith
nta mbaraga ifite

Ni no kwigana
abamenyi
batubanjirije
(Impuhwe z'Imana
zibe kuri bo).

Ni no gushakira
umugisha ku
gutangiza izina
ry'Imana
Nyagasani.

Iyo imibare ivuzwe muri Qor'an na Hadith

Iyo tutabonye muri Qor'an na Hadith umubare uruta uwavuzwe, icyo gihe umubare wavuzwe uba ufite icyo usobanuye: Bisobanuye ko utagomba kuwurenza, nk'inkingi z'ubuyislamu n'izo kwemera nkuko biri muri Hadith ya Jibril.

Naho iyo dusanze muri Qor'an na Hadith, umubare uruta uwo, icyo gihe uwo mubare nta gisobanuro uba ufite, bisobanuye ko ushobora kurenzaho ibyavuzwe muri Qor'an na Hadith, urugero ni ijambo ry'intumwa Muhamadi rigira riti "Ibintu bitanu biri mu bintu bya kamere" n'ijambo rye rigira riti "Nimwirinde ibintu birindwi byoreka.."

Ni ukubera iki umubare ushobora kuvugwa rimwe na rimwe ntugire igisobanuro?

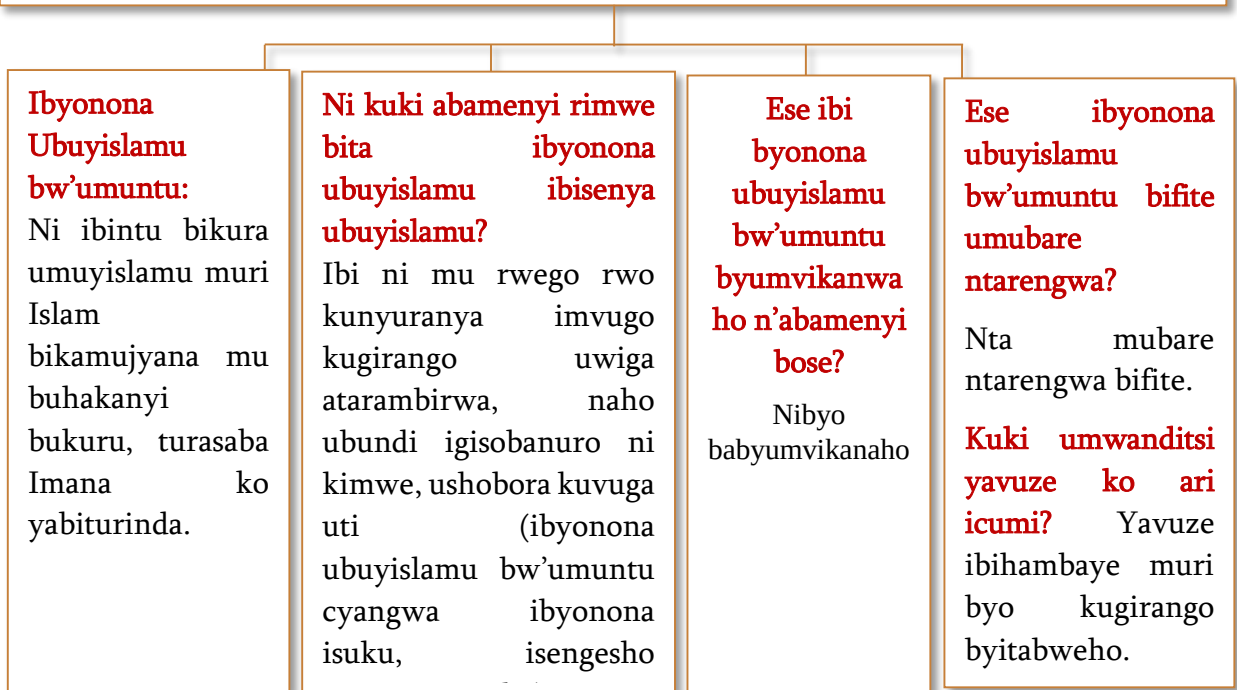
Ibi ni uburyo bwiza intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yigishagamo, kuko aba agamije ko uwiga ndetse n'uwumva afata ibyavugiye aho mu kicaro, k'uburyo bimworohereza kuzacyibuka na nyuma y'igihe, nk'ijambo ry'intumwa Muhamadi rigira riti "Ibintu bitatu ndabibarahiriye kandi ndabibabwiye ni mubifate mu mutwe: Ntabwo gutanga ituro bigabanya mu mutungo w'umuntu" Ubu buryo nibwo umwanditsi w'igitabo yagendeyeho.

Ni ukubera iki twiga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu?

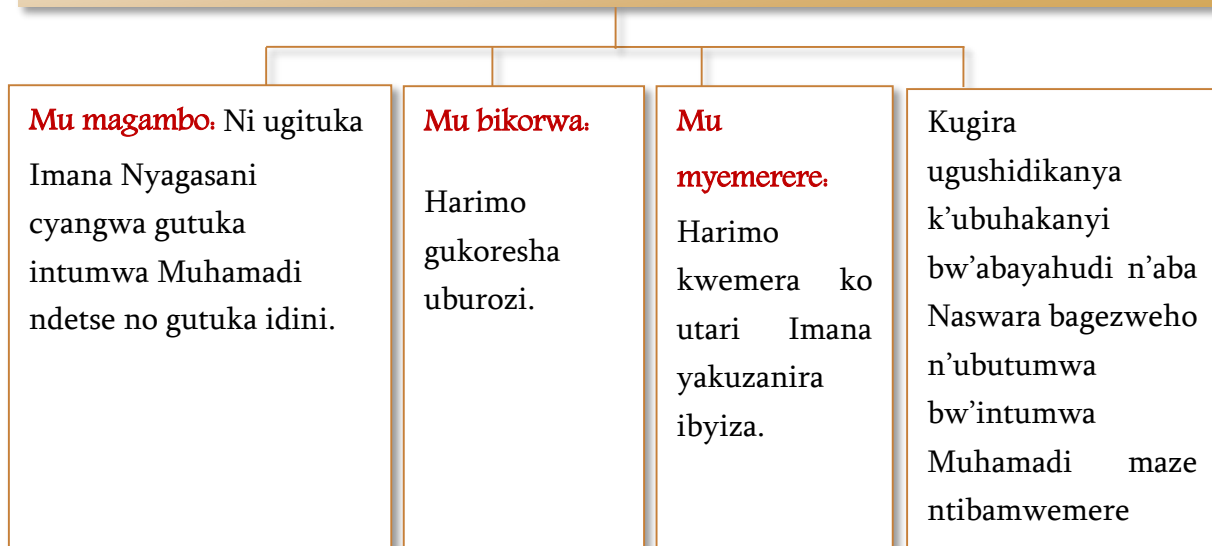
Twiga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu kugira ngo tutazabigwamo, kubyiga bifite akamaro gahambaye ahubwo ni nayo nyungu ikomeye, nk'uko twiga ibyangiza isuku kugira ngo bitatwangiriza isuku yacu, tukaniga ibyangiza Iswala kugirango bitatwangiriza Iswala zacu. Imvugo yaturutse kuri Hudhayifatu mwene Yamani yaravuze ati "Abantu bakundaga kubaza intumwa Muhamadi, ibikorwa byiza bakora, ariko njyewe ngakunda kumubazi ibintu bibi ntinyako nabigwamo".

Ni ibiki byangiza ubuyislamu bw'umuntu?

Ibyangiza ubuyislamu bw'umuntu ni ibimukura mu idini ya Islam bikamushyira mu buhakanyi bukuru, Islam rero ni (Ukwicisha bugufi ku Mana uyiharira amasengesho, kandi ukiyoroshya mu kuyumvira, no kwitandukanya n'ibangikanyamana ndetse n'abarikora).

Ese birashoboka guhetura ibyangiza ubuyislamu bw'umuntu muri rusange?

Ese intumwa Muhamadi yaba yaravuze ibyonona ubuyislamu bw'umuntu uko ari icumi? Gihamya ni iyihe?

Nibyo, intumwa Muhamadi yavuze kuri kintu cyase cyonona ubuyislamu bw'umuntu, ndetse buri kintu gifite na Gihamya muri Qor'an na Hadith, Imana yaravuze iti **“Uko ni nako dusobanura ibimenyetso, kugira ngo inzira y'inkozi z'ibibi isobanuke”**

Ukoze ikintu kimwe mu byonona ubuyislamu b'umuntu, ese umubonye cyangwa ubimenye yamwita umuhakanyi?

Ntabwo ariko bimeze, ahubwo uwo muntu agomba kwegera abamenyi akababaza ndetse n'urukiko rwa kislamu mu kuvuga ko ikintu runaka ari ubuhakanyi, intumwa Muhamadi yaravuze iti **“Umuntu uzabwira mugenzi we ati: Wa muhakanyi we, azamenye ko ubwo buhakanyi buba buri kuri umwe muri bo”**

Ni bande banditse ibitabo ku bintu bwonona ubuyislamu bw'umuntu?

Buri wese wanditse ku bijyanye na Fiqihi (amategeko y'idini) yavuzemo ibyonona ubuyislamu bw'umuntu, mu isomo rigira riti **“Itegeko ry'umuntu wavuye muri Islam”** ariko uyu mwanditsi w'iki gitabo niwe wenyine nanditse igitabo cyihariye ku byonona ubuyislamu bw'umuntu.

Ese no mu byonona ubuyislamu bw'umuntu ni ngombwa gutandukanya hagati y'igikorwa n'uwagikoze?

Ni ngombwa gutandukanya hagati y'igikorwa n'uwagikoze, kuko buri wese uguye mu gikorwa cy'ubuhakanyi siko aba abaye umuhakanyi, kandi ni ngombwa mu kwita ikintu runaka ubuhakanyi, kuba hari ibihamya bigaragara nta kwitiranya birimo, umwanditsi kuvuga ibi ntabwo ari ukwita umuhakanyi abantu runaka, ariko ikigamijwe ni ugutinyisha abantu ibyonona ubuyislamu, kandi ibi biri mu rwego rwo kugira imana abayislamu.

Ni iki umaze kwiga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu asabwa gukora?

Ni ngombwa ko umuyislamu aburira kandi agatinyisha umutima we ibyonona ubuyislamu, naho guca iteka ku bantu no gusohora itegeko ibyo bikorwa n'abamenyi bakuru ndetse n'abanyamategeko y'idini.

Imana yaravuze iti **“Mu by’ukuri, mwagezweho n’Intumwa ibakomokamo; iremererwa n’ingorane muhura nazo, ibitaho (kugira ngo muyobohe by’ukuri), kandi ni Inyempuhwe nyinshi, ikaba n’Inyembabazi ku bemera”** **“Ariko nibatera umugongo, uvuge (yewe Muhamadi) uti “Allah arampagije.”** Nta yindi mana ikwiye gusengwa uretse we. Ni we niringiye, kandi ni we Nyagasani w’intebey’ubwami ihambaye”.

Ikintu cyamba mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:

Ni ibangikanyamana mu masengesho, Imana yaravuze iti **“Mu by’ukuri, Allah ntababarira icyaha cyo kumubangikanya, ariko ababarira (ibindi) bitari icyo k’uwo ashaka”** **“Mu by’ukuri, ubangikanya Allah, rwose Allah yamuziririje (kuzinjira mu) Ijuru ndetse icyicaro cye kizaba mu muriro. Kandi inkosi z’ibibi ntizizabona abazitabara”**. Mu urwo rwego: Harimo no kubagira ikitari Imana, nk’umuntu kuba yabagira ijini cyangwa imva.

Ubwoko bw’ibangikanyamana:

Ibangikanyamana rikuru:

(Ari naryo umwandi w’igitabo agamije hano) uko riteye ni ukuba umuntu yakwemera ko ikitari Imana gifite ubushobozi bwa rwihishwa bwo kugenza ibiri ku isi cyangwa ko ashobora kugira icyiza azana akaba yanakumira ikibi ntikibeho.

Ibangikanyamana ritoya:

Uko riteye: Ni ukuba umuntu yagira impamvu ikintu Imana itagize impamvu, na buri kintu cyose gishobora kugeza umuntu ku ibangikanyamana rikuru icyo kintu kiba ari ibangikanyamana ritoya.

- Ibangikanyamana rikuru: Rikura umuntu mu buyisumu.
- Rituma ibikorwa byose biba impfabusa.
- Rituma amaraso y'umuntu, umutungo we bizirurwa ku buyobozi.
- Rituma umuntu azaba mu muriro ubuziraherezo.
- Iyo ryiswe mu mategeko rikuru.
- Iyo ijamba Shiriku cyangwa Kufuru rije ririho inyuguti ya (Alifu na Lam) mu mategeko y'Idini riba ari ibangikanya, rikuru.

- Ibangikanyamana ritoya: Ntirikura umuntu mu idini.
- Rituma ibikorwa bimwe na bimwe aribyo biba impfabusa.
- Ntirituma amaraso y'umuntu n'umutungo we bizirurwa.
- Ntarituma umuntu azaba mu muriro ubuzira herezo.
- Iyo ryiswe mu mategeko y'idini ritoya.
- Buri kintu cyose amategeko y'idini yise ibangikanya cyangwa ubuhakanyi ariko ntikizeho inyuguti ya (Alifu na Lam) kiba ari ibangikanya ritoya.

Ese ibangikanyamana rikuru rizababarirwa?

Ntabwo umuntu upfiriye mu ibangikanyamana rikuru ababarirwa, kubera ijamba ry'Imana rigira riti **"Mu by'ukuri, Allah ntababarira icyaha cyo kumubangikanya"** ariko iyo aramutse yicujije arababarirwa, kubera ijamba ry'Imana rigira riti **"Vuga (yewe Muhamadi) uti "Yemwe bagaragu banjye bihemukiye! Ntimwihebe kuko impuhwe za Allah zikiriho. Mu by'ukuri, Allah ababarira ibyaha byose. Kandi ni Nyirimpuhwe, Nyirimbabazi"**. Igihe cyose izuba ritari ryarasira iburengeravuba, kubera ijamba ry'intumwa Muhamadi rigira riti **"Nyabwo ukwimuka kuzarangira ukwicuza kutari kwarangira, kandi ntabwo ukwicuza kuzarangira izuba ritararasira mu burengerazuba bwaryo"** cyangwa mu gihe urupfu rutari rwamugeraho, Imana yaravuze iti **"Babandi bakomeza gukora ibikorwa bibi ntibajya bakirirwa ukwicuza kwabo, kugeza ubwo umwe muri bo agerwaho n'urupfu, maze akavuga ati "Mu by'ukuri, ubu ndicujije"**.

Ibice bigize ibyaziririjwe:

Ibangikanya rikuru.

Niryo risumba ayandi

Ibangikanya ritoya.

Ryo riri muni y'irikuru ariko rikaba riruta ibyaha bikuru

Ibyaha bikuru.

Ibyaha bikuru ni buri cyaha cyagenewe igihano cyihariye, cyaba ukuvumwa, cyangwa kwirukanwa cyangwa idini kuba ntaho ihuriye n'uwagikoze, cyangwa kuba uwagikoze abarirwa mu bahakanyi cyangwa ababangikanyamana, cyangwa kuba atari mu bemera cyangwa kuba agereranywa n'inyamaswa mbi kuruta izindi

Ibyaha bitoya.

Ni buri cyaha cyaziririjwe n'amategako y'idini ariko ntikigenerwe igihano cyihariye.

Umubare w'ibyaha bikuru.

Ibyaha bikuru nta mubare bigira ariko birazwi bifite uko biteye birangwa n'ibyo byavuzwe hejuru

Itegeko ry'uwakoze icyaha gikuru.

-Uwo muntu aba ari umwemera ariko w'ukwemera guke, cyangwa akaba ari umwemera w'ukwemera afite akaba n'umwononnyi kubera icyo cyaha yakoze gikomeye.
-Agomba gukundiwa uko kwemera afite, akanangirwa icyo cyaha.
-Igihe arimo gukora icyo cyaha ntawe ugomba kwicarana nawe.

Inzego z'ibyaha bikuru.

Ibyaha bikuru birarutana kubera ijamba ry'intumwa Muhamadi rigira riti **"Icyaha kiruta ibindi...."**

Itegeko ry'icyaha gikuru.

Ningombwa ko uwagikoze yicuza, kubera ijamba ry'intumwa Muhamadi rigira riti **"Umugore uboroga aramutse apfuye aticujije..."** indi Hadith **".....Igihe yirinze ibyaha bikuru...."**

Ibice byo Kubaga:

Kubaga kubera Imana.

Ni nabyo byategetswe n'idini, habagwa ibitambo ndetse n'amatungo y'ituro.

Kubagira ikitari Imana kubera urukundo no kugikuza.

(Iki gihe nicyo umwanditsi agamije) kikaba ari ibangikanya rikuru, nko kubagira amajini cyangwa abantu bo mu mva.

Kubaga byemewe.

Nko kubaga intama yo kurya no kuzimana abashyitsi, gucuruza n'ibindi.

Icyamba mu byonona ubuyisumu bw'umuntu:

Ni umuntu gushyira hagati ye n'Imana abahuza, akajya abasaba ubuvugizi kandi akabiringira, umuntu nk'uwo aba ahakanye nk'uko byemeranyijweho.

Ibice bigize ubuvugizi:

Gusaba ubuvugizi ku byashoborwa n'ikiremwa.

Ibyi byemewe hakurikijwe ibintu bine:

- 1: Kuba ubusabwa ahari.
- 2: Kuba ari muzima.
- 3: Kuba afite ubushobozi.
- 4: Kuba yemera ko we ari impamvu.

Gusaba ubuvugizi kubitashoborwa n'undi utari Imana.

Ubuuvugizi bwemewe.

Ni bwabundi Imana yihamyaho ubwayo ntawundi busabwa usibye Imana bukaba bukurikiza ibintu bikurikira:

1. Kuba Imana yatanze uburenganzira bwo kubukora.
2. Ubukora kuba abyemera.
3. No kuba yemera ko ubusaba ubukorerwa.

Ubuuvugizi bwemewe.

(ari nabwo umwanditsi agamije) ni bwabundi Qor'an yanze bukorerwa ikitari Imana mubyo kidafitiye ubushobozi usibye Imana, bukaba ari ibangikanya rikuru.

Ubuuvugizi bw'umwihariko ku intumwa Muhamadi.

1. Ni ubuvugizi buhambaye.
2. Ubuuvugizi azakorera Se wabo Abi Twalib kugira ngo agabanyirizwe ibihano.
3. Ubuuvugizi azakora kugira ngo ijuru rikingurwe.

Ubuuvugizi rusange bw'intumwa zose n'abahanuzi n'abamalayika n'abemera n'abana batoya.

1. Ubuuvugizi kukuzamura inzego abemera.
2. Ubuuvugizi ku bemera bagombaga kwinjira mu muriro, kugira ngo batawinjiramo.
3. Ubuuvugizi ku bemera binjiye mu muriro kugira ngo bawuvemo.

Ese biremewe ko umuntu yabwira umuvandimwe we ngo “Nsabira ku Imana”?

Igihe muri ubwo busabe hagaragara mo ikintu kimeze nko kuba ubikeneye cyane, ibi biri mu ibangikanyamana ritoya, naho iyo gusaba ubusabe bikozwe ku muntu uhari muzima kandi ufite ubushobozi, kandi wemera ko we ari impamvu gusa, ibyo biremewe, ariko ibyiza ni ukubireka.

Kwiringira Imana:

Bisobanuye kwizera by’ukuri Imana kandi ukayigirira icyizere hanyuma ugakora n’ibisabwa n’amategeko y’idini.

Ibangikanyamana rikuru, iyo

bikorewe utari Imana.

(Ari nacyo umwanditsi w’igitabo agamije), kwiringira ni kimwe mu bikorwa by’amasengesho kandi cyo kwicisha bugufi. Aribyo kwiringira gusesuye uwo wiringiye, k’uburyo yizera ko uwo yiringiye yemera ko hari icyiza yazana n’ikibi yakumira, bijyanye no kumukenera cyane, nko kwiringira abapfuye.

Ibangikanyamana ritoya.

Aribyo kwiringira umuntu muzima uriho bijyanye no kumukenera, nk’umuntu kwiringira umuntu muzima ku mafunguro ye akaniringira ko we aruta impamvu.

Kwiringira byemewe.

Aribyo kwiringira umuntu uriho mubyo yahawe uburenganzira bwo gukora, ariko nta kumukenera cyane birimo, nk’uko wakwizera umuntu ukamushinga kukugurishiriza ikintu.

Ese biremewe ko umuntu yavuga ati (Niringiye kanaka) cyangwa (Niringiye Imana hanyuma na kanaka)? Icy’ukuri ni ikihe?

Ntabwo byemewe ko wavuga uti: Niringiye kanaka, nta nubwo byemewe ko wavuga uti: Niringiye Imana hanyuma kanaka, kuko iki gikorwa ni gikorwa cy’umutima kidakorera utari Imana, ahubwo umuntu akwiye kuvuga ati: Mpaye kanaka uburenganzira, nk’uko intumwa Muhamadi yashinze bamwe mu basangirangendo bimwe mu bikorwa bye bya rusange ndetse n’iby’umwihariko.

Icyga Gatatu mu byonona ubuyisilamu bw’umuntu:

Umuntu udahamya ubuhakanyi ababangikanyamana, cyangwa akaba agishidikanya k’ubuhakanyi bwabo ndetse no kubona ko umurongo bariho ari ukuri, uwo nawe aba ari umuhakanyi.

Itegeko ry’ababangikanyamana muri Islam:

Buri wese ugezweho n’ubutumwa bw’intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n’imigisha) hanyuma ntabwemere uwo aba ari umuhakanyi w’ubuhakanyi bukuru, kubera ijamba ry’Imana rigira riti “**Uzahitamo idini ritari Isilamu, ntabwo azaryakirirwa, kandi ku muni w’imperuka azaba mu banyagihombo**”.

Ese abahawe igitabo nabo binjira mu mubare w’ababangikanyamana?

Nibyo abahawe igitabo binjira mu mubare w’ababangikanyamana iyo baramutse batemeye intumwa Muhamadi, kubera ijamba ry’Imana rigira riti “**Mujye murwanya babandi batemera Allah n’umuni w’imperuka, batanziririza ibyo Allah yaziririje ndetse n’ibyo intumwa ye yaziririje, (munarwanye) bamwemu bahawe igitabo batayobotse idini ry’ukuri (Islam), kugeza batanze Jiziyat ubwabo (badahagarariwe) kandi baciye bugufi**”. Ndetse n’ijamba ry’intumwa Muhamadi rigira riti “**Ndahiye k’uwo roho ya Muhamadi iri mu maboko ye, nta muntu numwe muri uyu muryango (umat) yaba umuyahudi cyangwa umukirisitu uzanyumva, hanyuma agapfa atameye ibyo nazanye, usibye ko azaba mu bantu bo mu muriro**”.

Ese ibi bisobanuye ko tutagomba kubahiriza amasezerano twagiranye nabo?

Uwari usanzwe afitanye natwe amasezerano tugomba kuyubahiriza, kugira ngo tubone urukundo rw’Imana, Imana yaravuze iti “Igihe cyose bazabatunganira (bubahiriza amasezerano), namwe muzabatunganire (muyubahirize). Mu by’ukuri, Allah akunda abamutinya”. Kandi abantu mu gukorana n’ababangikanyamana barimo ibice bitatu:

Igice kimwe cyifatanya n’abahakanyi mu minsi mikuru yabo n’imihango yabo.

Ikindi gice kibakorera ubugizi bwa nabi kikabica no kubambuara kubashimuta no kubakubita.

Igice cyo hagati aricyo cya ahalu Sunat wal Jamaat, nticyifatanya nabo mu minsi mikuru yabo, kandi cyubahiriza amasezerano cyagiranye nabo, ntikibagirira nabi, kigakorana nabo mu bucuruzi kandi kikabahamagarira gusenga Imana imwe.

Icyi Kane mu byonona ubuyisumu bw’umuntu:

Umuntu wese wemera ko umuyoboro utari uw’intumwa Muhamadi ariwo wuvuye kuruta umuyoboro w’intumwa Muhamadi, cyangwa akemera ko amategeko atari ay’intumwa ariyo meza kuruta aye – nk’umuntu arutisha amategeko y’ibigirwamana ay’intumwa Muhamadi- uwo aba ari umuhakanyi.

Ibice byo kuyoboresha amategeko atari ay’Imana:

Ni umuntu kurutisha amategeko y’ibigirwamana ay’Imana, yizera ko amategeko y’Imana adakwiye, umuntu nk’uwo aramutse yizera gutyo aba ari umuhakanyi w’ubuhakanyi bukuru bukura umuntu mu idini ya Islam. Imana yaravuze iti **“Bagize ibigirwamana abamenyi babo n’abihayimana muri bo”**.

Ariko aramutse yemera ko amategeko y’Imana ari ngombwa ko akurikizwa kandi ko ariyo meza ku bihugu n’abantu, ariko agakoresha amategeko y’ibigirwamana kubera irari ry’umutima we cyangwa akabikora kubera gukunda ubuyobozi n’ibindi, ibi biba ari ubuhakanyi ariko butaribwo, ubuhakanyi butoya n’ubwononnyi, aramutse agize ukuri k’umuyisumu atwara bitewe n’ayo mategeko, icyo gihe aba ari umunyamahugu wenda kugwa mu buhakanyi bukuru bukura umuntu muri Islam.

Icyi Gatanu mu byonona ubuyisumu bw’umuntu:

Umuntu wese wanga icyo aricyo cyose mubyazanywe n’intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n’imigisha) n’ubwo yaba agikora, uwo aba ari umuhakanyi.

Gihamba y’iki cyonona ubuyisumu bw’umuntu:

Imana yaravuze iti **“Ibyo ni ukubera ko bahakanye ibyo Allah yahishuye (Quran), maze ibikorwa byabo akabigira impfabusa”**. N’ijambo ry’Imana rigira riti **“Oya! Ndahiye ku izina rya Nyagasani wawe! Ntibazigera bemera by’ukuri, keretse babanje kukugira (yewe Muhamadi) umucamanza mu makimbirane yavuka hagati yabo, hanyuma ntibasigarane ingingimira mu mitima yabo kubera uko wabakiranuye, kandi bakabyakira banyuzwe”** Ndetse n’ijambo ry’Imana rigira riti **“Kandi uwo Allah ashatse kuyobora yagurira igituza cye Isilamu, ndetse n’uwo ashatse kurekera mu buyobe, afunganya igituza cye cyane akamera nk’uwihatira kuzamuka ajya mu kirere. Uko ni ko Allah ashyira mu gihano babandi batemera”**.

Gukunda no kwanga kubera Imana:

Gukunda no kwanga kubera Imana ni bimwe mu bintu bya ngombwa, ndetse ahubwo ni

Ni iki umuntu agomba gukunda kubera Imana?

Ibikorwa Imana Nyagasani ikunda, aribyo ibyaje byose mu mategeko y'idini nka Tawuhidi	Ubikora nk'intumwa n'abahanuzi, abamalayika, abasangirangendo na buri mwemera.	Ibihe Imana Nyagasani ikunda nka Layilatul Qadri n'igice cy'ijoro cyanyuma.	Ahantu hakundwa n'Imana Nyagasani nka Makka na Madinah.
--	---	---	--

Ni iki kigomba kwangwa kubera Imana?

Buri gikorwa kirakaza Imana Nyagasani, aribyo ibyo Islam yabujije byose nk'ibangikanyamana	Ukora ibyo bikorwa nk'ababangikanya mana, indyarya n'amashitani	Ibihe Imana Nyagasani yanga nk'ibihe risengwamo izuba.	Ahantu Imana Nyagasani yanga, nk'ahantu hakorerwa ibangikanya.
---	--	---	--

Ese umugore yaba umuhakanyi kubera kwanga guharikwa?

Ikiriho ni uko umugore adakwiye kwanga amategeko y'idini, ariko ntiyishimira ko umugabo we amuharika, ariko ibyo ntiyabiveberwa.

Icyo Gatandatu mu byonona ubuyislamu bw’umuntu:

Umuntu wese ugize icyo asuzugura cyangwa atesha agaciro mu idini ryazanywe n’intumwa Muhamadi, cyangwa ibihembo by’Imana n’ibihano byayo, uwo aba ari umuhakanyi. Gihamya ni ijamba ry’Imana rigira riti **“Vuga uti “Nonese koko mwannyegaga Allah n’amagambo ye ndetse n’Intumwa ye?” Ntimugire urwitwazo, rwose mwamaze guhakana nyuma y’uko mwemeye”**

Umuntu usuzugura akanatesha agaciro:

Igisobanuro cye n’itegeko rimugenga:

Gusuzugura ni ugutesha agaciro, itegeko ry’umuntu usuzugura akanatesha agaciro cyangwa utuka, uwo aba ahakanye uguhakana ko kwigomeka, kukaba ari ubuhakanyi bukuru bukura umuntu muri Islam, nyirabwo akaba agomba kuzaba mu muriro ubuzira herezo, Imana iwuturinde.

Umuntu wumvise umuntu utuka idini ni ngombwa ko amwamagana cyangwa akava muri icyo kicaro, ni kimwe n’umubona cyangwa akavuga inkuru ze nta kumwamagana, kubera ijamba ry’Imana rigira riti **“Kandi rwose mwahishuriwe mu gitabo ko igihe muzajya mwumva amagambo ya Allah ahakanwa cyangwa se akerenswa, mutazajya mwicarana na bo (abayahakana n’abayakerensa), kugeza ubwo bahinduye bakajya mu bindi biganiro bitari ibyo. (Nimutagenza mutyo) ni ukuri, muzaba mubaye nka bo”.**

Ukwicuza kwabo kwakirwa iyo kujuje ibi bikurikira:

- Kuba agomba gusingiza Imana ibisingizo biyikwiye.
- Kuba ugomba kwitandukanya n’amagambo y’agasuzuguro yavuze.
- Ibimenyetso byo kwicuza bigomba kumugaragaraho kandi ukuri kwe kukamenyekana.

Naho umuntu utuka intumwa Muhamadi, uwo ukwicuza kwe ku Mana kwemerwa iyo yicujije by’ukuri, umuyobozi akamwica kubera icyo gikorwa cye.

Ese umuntu usuzugura akanatesha agaciro, amagambo ye aramutse afashwe nk'aho yatukanye, uyu yaba ari umuhakanyi?

Umuntu nk'uyu arasobanurirwa yakwicuza tukamureka, atakwicuza ikibazo cye kukagezwa mu bucamanza bwa kislamu (Qadwa) no ku bamenyi bakuru.

Icyo Karindwi mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:

Kuroga, umuntu ukora uburozi cyangwa akemera kubukorerwa, uwo aba ari umuhakanyi. Gihamya ni ijambo ry'Imana rigira riti **"Kandi (abo bamalayika) nta we bigishaga batabanje kumubwira bati "Mu by'ukuri twe turi ikigeragezo, uramenye ntuzabe umuhakanyi".**

Uburozi:

Itegeko ry'uburozi:

Kuroga, ni ubuhakanyi bukuru, kubera ijambo ry'Imana rigira riti **"Kandi (abo bamalayika) nta we bigishaga batabanje kumubwira bati "Mu by'ukuri twe turi ikigeragezo, uramenye ntuzabe umuhakanyi".**

Ibiranga umurozi:

- Ni ukunyuranya n'ibigomba kubahirizwa kugira ngo Ruqiya yemewe ikorwe.
- Kwandika inyuguti z'ibice bice, n'amagambo adasobanutse.
- Kureba ku nyenyeri, gusoma mu ntoki no mu igerasi.
- Guhambira amafundo no kuyavuma mo.
- Gutegeka umurwayi gukora ibinyuranye n'amategeko y'idini, nko gukora ibyaziririjwe cyangwa kureka iswala cyangwa kureka kuvuga izina ry'Imana agiye kubaga.
- Kumubaza amazina ya nyina.
- Kuvuga ko afite ubumenyi bw'ibyihishe....

Kujya gushaka umurozi ni itegeko ryabyo:

Ikigamijwe mu kujya gushaka umurozi, ni ukwicarana nawe cyangwa ukamutumaho umuntu cyangwa ukamwandikira, ndetse no kureba za TV n'imbuga za internet (website) no gusoma ibinyamakuru birimo ubumenyi bw'inyenyeri no gusoma mu kiganza no mu igerasi

Itegeko ryo kujya ku murozi: Ugiye ku murozi amasengesho ye y'iminsi mirongo ine (40) ntiyakirwa, nk'uko byavuzwe muri Hadith. Noneho iyo wemeye ibyo akubwiye, intumwa Muhamadi yaravuze iti **“Umuntu uzajya ku muraguzi akemera ibyo avuga, uwo azaba ahakanye ibyahishuriwe intumwa Muhamadi”** keretse gusa ugiye ku murozi agamije ku muhinyuza no kumwamagana kandi akaba ari umuntu ubishoboye.

Kuburizamo uburozi:

Kuburizamo uburozi bw'uwarozwe bigabanyijemo ibice bikurikira:

Ibyemewe n'amategeko:

Aribyo kuburizamo uburozi bikoze kuri Riqiya yemewe n'imiti iziruye ndetse n'ubusabe.

Ibibujijwe:

Aribyo ibikoze harimo bumwe mu bwoko bw'uburozi, intumwa Muhamadi yaravuze iti **“Mu by'ukuri, byo ni bimwe mu bikorwa bya Shitani.**

Gusubiza umuntu uvuga ko byemewe kuburizamo uburozi ukoresheje ubundi:

1. Kuburizamo uburozi ukoresheje ubundi binyuranyije na Qor'an na Hadith, ndetse n'ibyo abasangirangendo bari bariho n'abandi bose batubanjirije mu kwemera.
2. Harimo gutesha agaciro kwivuga ukoresheje Qor'an n'ubusabe bundi bwaje muri Hadith z'intumwa Muhamadi.
3. Harimo kandi gutiza umurindi uburozi n'abarozi no kubashyigikira mu maso y'abantu.
4. Harimo kandi kwirengagiza ibyemewe byizewe, aribyo kwivuza ukoresheje Qor'an n'ubundi busabe bwaturutse ku intumwa ugakoresha ibitizewe aribyo uburozi.
5. Kuburizamo uburozi mu muntu warozwe ni ngombwa ko ubikora n'ubikorera babanza kwiyegezeza Shitani bakoresheje ibyo ikinda kugira ngo iburizemo uburozi.
6. Uwarozwe aramutse yihanganye, uwo igihembo cye ni ijuru nkuko byavuzwe n'intumwa Muhamadi.
7. Kuburizamo uburozi ukoresheje ubundi, byongerera uwarozwe uburozi hejuru y'ubwo yarafite.
8. Intumwa Muhamadi yararozwe ariko ntiyivuje akoresheje uburozi, ahubwo yakoresheje Ruqiya yemewe n'amategeko.

Icyamba Munani mu byonona ubuyisumu bw'umuntu:

Gufasha no gutera inkunga ababangikanyamana mu kurwanya abayisumu, gihamya ni ijamba ry'Imana rigira riti “Kandi uzabagira inshuti magara muri mwe, uwo azaba abaye umwe muri bo. Mu by'ukuri, Allah ntayobora abantu b'inkozi z'ibibi”.

Gufasha no gutera inkunga ababangikanyamana mu kurwanya abayislamu:

Ni ngombwa ko umuyislamu yitarura ababangikanyamana n'ibyo bayobotse kandi akabihakana, ni ngombwa kandi kugira inshuti abemera no gukunda idini yabo, n'uzakunda kandi akishimira ubuhakanyi cyangwa agafasha ababangikanyamana mu kurwanya abayislamu, uwo aba ari umuhakanyi w'ubuhakanyi bukuru bukura umuntu muri Islam. Gufasha ababangikanyamana kurwanya abayislamu birimo ibice bihiri:

Ibitera ubuhakanyi no kuva muri Islam:

Gufasha no gutera inkunga ababangikanyamana mu kurwanya abayislamu no kubakunda ukanga abayislamu, ukifuza ko batsinda abayislamu.

Ibitari ubuhakanyi bukura umuntu muri Islam:

Kuba ibyo ukora atari ugukunda ababangikanyamana no kwanga abayislamu, ahubwo ari ugushaka inyungu za hano ku isi.

Icyacyenda mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:

Umuntu wemera ko abantu bamwe na bamwe kwitandukanya n'amategeko y'intumwa Muhamadi ntacyo bitwaye, nk'uko Khidri yitandukanyije n'amategeko ya Mussa, uwo aba ari umuhakanyi.

Umuntu wemera ko abantu bamwe na bamwe kwitandukanya n'amategeko y'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha):

Uwo aba ari umuhakanyi w'ubuhakanyi bukuru bukura umuntu muri Islam, nk'uko byemeranyijweho n'abamenyi bose, akaba agomba guhabwa igihe akicuza akanasobanurirwa za gihamya, yakwicuza bikaba ari byiza atakwicuza akicwa. Imana yaravuze iti **"Vuga uti: yemwe bantu, mu by'ukuri, nyewe ndi intumwa y'Imana kuri mwe mwese"**. N'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yaravuze ati **"N'iyi umuvandimwe wanjye Mussa aza kuba ariho ntiyari kubura kunyoboka"**.

Muri abo hinjiramo n'abahawe igitabo babandi bagezweho n'ubutumwa bw'intumwa Muhamadi, kuko nabo ari ababangikanyamana nk'uko twabivuze.

Ese Khidir yitandukanyije n'amategeko ya Mussa? Nta gihamya yatugezeho yemeza ko Khidir yitandukanyije n'amategeko ya Mussa, biramutse byaranabayeho byaba bishoboka ko Khidir yaba atari mu bantu ba Mussa, kuko muri icyo gihe intumwa yatumwaga ku muryango wayo by'umwihariko naho Muhamadi atumwaga ku bantu bose, nta muntu n'umwe rero ukwiye kwitandukanya n'amategeko ye.

Icyi Cumi mu byonona ubuyisumu bw'umuntu:

Gutera umugongo idini ry'Imana Nyagasani, ntayige kandi ntanagendere ku mategeko yayo. Gihamya ni ijamba ry'Imana rigira riti "Ni na nde nkozi y'ibibi kurusha uwibutswa amagambo ya Nyagasani we maze akayatera umugongo? Mu by'ukuri, tuzahana inkozi z'ibibi".

Gutera umugongo idini ry'Imana Nyagasani:

Intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yaravuze ati **"Uwo Imana yifuriza ibyiza imuha gusobanukirwa idini"** n'uwo Imana itageneye ibyiza yirengagiza kwiga idini ry'Imana. Imana yaravuze iti **"Ni na nde nkozi y'ibibi kurusha uwibutswa amagambo ya Nyagasani we maze akayatera umugongo? Mu by'ukuri, tuzahana inkozi z'ibibi"**. Inkozi z'ibibi nibo bantu bo mu muriro.

Itegeko ryo gutera umugongo idini ry’Imana Nyagasani:

Mu by’ukuri, gutera umugongo mu kwima amatwi n’umutima intumwa Muhamadi ntumwemere ntunamuhakanye, ntumukunde ntunamwange, ntashishikazwe n’ibyo yazanye na gato, uwo aba ari umuhakanyi w’ubuhakanyi bukuru bukura umuntu muri Islam. Imana yaravuze iti “**N’iyo babwiwe bati “Nimuze tugane ibyo Allah yahishuye ndetse tunagane intumwa (Muhamadi), ubona ababeshya ko bemera (indyarya) bagutera umugongo”.** Imana kandi yaravuze iti “**Kandi uzirengagiza urwibutso rwa Nyagasani we, azamuhanisha ibihano bihambaye”.**

Umusozo w’umwanditsi

Nta tandukaniro riri hagati y’ibi byonona ubuyisumu bw’umuntu, haba k’umuntu ubikora akina ndetse n’ubikora adakina yewe n’utinya, usibye gusa uwashyizweho agahato, buri cyonona ubuyisumu bw’umuntu gifite ingaruka zikaze, kandi byose bikunze kubaho, ni ngombwa rero ko buri Muyisumu abyirinda umutima we ukabitinya, turasaba Imana ko yaturinda ibyatuma tugerwaho n’uburakari bwayo ndetse n’ibihano bye bibibaza, amahoro y’Imana abe ku intumwa Muhamadi no ku bantu b’iwe n’abasangirangendo be.

Nta tandukaniro riri hagati y’ibi byonona ubuyisumu bw’umuntu ku:

Ubikora akina:

Ni umuntu ukora kimwe mu byonona ubuyisumu bw’umuntu, yarangiza akavuga ko yabikoze akina.

Ubikora abigambiriye adakina:

Ni umuntu ukora kimwe mu byonona ubuyisumu bw’umuntu, abigambiriye nta mpamvu iyo ariyo yose yabimuteye.

Ubikora kubera gutinya:

Ni umuntu ukora kimwe mu byonona ubuyisumu bw’umuntu, yarangiza akabeshya ko yabikoze ari ugutinya ibibi byamubaho haba ku mutungo we cyangwa ku cyubahiro cye, ariko ntawamushyizeho agahato ko kubikora. Imana yaravuze iti “**No mu bantu hari abavuga bati “Twemeye Allah!” Ariko batotezwa bazira Allah, bagafata ibigeragezo by’abantu nk’ibihano bya Allah (bagata ukwemera); nyamara ubutabazi buturutse kwa Nyagasani wawe bwagera (ku bemeramana), (indyarya) zikavuga ziti “Mu by’ukuri, twari kumwe na mwe”. Ese Allah si we uzi neza ibiri mu bituza by’ibiremwa byose?”**

Umuntu ukora ibyonona ubuyislamu bw'umuntu ashyizweho agahato:

Ni umuntu ukora kimwe mu ibyonona ubuyislamu bw'umuntu, ashyizweho agahato uyu ntabwo yitwa umuhakanyi, kugirango byemerwe ko umuntu yashyizweho agahato mu buryo yababwirwa ibyo yakoze, bigomba kuzuza ibi bikurikira:

1. Kuba yashyizweho agahato koko, uwabikoze kubera ubwoba ndetse n'uwabikoze kubera kwigaragaza neza abo ntibababwirwa.
2. Kuba atagomba kurengera, aramutse ashyizweho agahato ko gutuka umuntu umwe ubusanzwe kumutuka ari ubuhakanyi, naho iyo arengereye akabikorera benshi, uyu aba ari umuhakanyi kuko uwo yashyizweho agahato gutuka yari umuntu umwe.
3. Agomba kugerageza kwirengagiza uko ashoboye ntirerure ubuhakanyi.
4. Kuba umutima we ufite ukwemera nyako, akavuga ku rurimi ariko umutima we ufite ukwemera.
5. Ntabwo agahato yashyizweho ku muntu runaka kagomba gutuma atandukira akagera no kuwo atashyizweho agahato, cyangwa ngo abe intandaro yo kuyoba kw'abantu.

Ibyitonderwa by'ingenzi:

Icyamba mbere: Umwanditsi muri iki gitabo ntabwo yaragambiriye kugira uwo yita umuhakanyi mubayislamu, ahubwo icyo yari agambiriye n'uko abantu biga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu, bakabigendera kure kandi bakabitinye, nibaramuka babitinye ukwemera kwabo kuzagenda neza kandi bazarokoka ibihano bibabaza, nk'uko ari ngombwa ku bayislamu ko banabitinyisha abandi kuko ari ibintu biteye ubwoba akaba ari ngombwa kubimenya ngo babyirinde.

Icyamba kabiri: Umuyislamu gutinye ibangikanyamana bibaho iyo yize amategeko y'idini, intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha) yaravuze ati **“Uwo Imana yifuriza ibyiza imuha kugira ubumenyi mu idini”** kugira ubumenyi mu idini rero biri mu bintu by'ibanze mu idini kandi bihambaye, kuko birinda umuntu kugwa mu ibangikanyamana no mu bihimbano ndetse n'ibyaha, uko umuntu arushaho kumenya Nyagasani we bituma arushaho kumwitwararika mu bikorwa akora no mu bihe byose, n'uko umuntu agenda azamuka mu bumenyi niko agenda arushaho kwiyereza Imana n'ukwemera kwe kukuzura, bamwe mu abamenyi baravuze bati: **Twashakishije ubumenyi bitari ukubera Imana, ariko Imana iranga kugira ngo tubushake kubera Imana.**

Icya gatatu: Ntabwo byemewe kwita umuntu runaka umuhakanyi, utabanje guhamya koko ko yakoze kimwe muri ibi byonona ubuyislamu bw'umuntu, bikamuhama koko nta gushidikanya, kandi usohora icyo cyemezo agomba kuba ari umuyobozi w'abayislamu cyangwa umwungirije nk'abacamanza n'abari mu rwego rwabo, naho abandi bantu basanzwe ntibyemewe kugerageza kuvuga ku bintu nk'ibi.

Icya kane: Umwanditsi w'igitabo (Imana imugirire impuhwe) yasoje igitabo cye asaba ubusabe agira ati (**Turasaba Imana ko yaturinda ibyatuma tugerwaho n'uburakari bwayo ndetse n'ibihano bye bibibaza**) ibi bigaragaza umugambi mwiza yari afite no kwiyoroshya ku musomyi, uko ninako abigenza mu bitabo bye byose (Imana imugirire impuhwe) kandi imubabarire ibyaha inamuhe ibihembo byinshi.

SUZUMA UBUMENYI BWawe:

Subiza ibibazo byose bikurikira, buri kibazo mu mwanya cyagenewe:

1. Ni kuki abamenyi batangiza izina ry’Imana?

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....

2. Ibyonona ubuyislamu bw’umuntu bivuga iki?

-
-

3. Kuki abamenyi rimwe na rimwe babyita ibyonona ubuyislamu, ubundi bakavuga ibisenya ubuyislamu bw’umuntu?

-
-

4. Ese ibi bintu byonona ubuyislamu, byemeranyijweho n’abamenyi bose?

-
-

5. Ese ibi byonona ubuyislamu bw’umuntu umubare wabyo urazwi?

- Umubare wabyo urazwi – umubare wabyo ntabwo uzwi – umubare ntabwo uzwi ariko birazwi muri rusange.

6. Kuki umwanditsi w'igitabo yavuze ko ibyangiza ubuyislamu bw'umuntu ari icumi?

.....
.....

7. Iyo muri Qor'an na Hadith havuzwe umubare, ese biba bifite icyo bishaka kuvuga k'uburyo umuntu atawurenza cyangwa?

.....
.....

8. Kubera iki rimwe na rimwe havugwa umubare utagira icyo usobanuye?

.....
.....

9. Tanga urugero rw'umubare ufite icyo usobanuye?

.....
.....

10. Tanga urugero rw'umubare udafite icyo usobanura?

.....
.....

11. Ese umwanditsi w'igitabo asanga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu byarenga icumi?

.....
.....

12. Ibi tubisanga hehe mu magambo ye?

.....
.....

13. Ese birashoboka guhetura ibyonona ubuyislamu bw'umuntu?

.....
.....

14. Ni gute wahetura ibyonona ubuyislamu bw'umuntu?

1.....

2.....

3.....

4.....

15. Kuki twiga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu?

.....
.....

16. Ese hari undi muntu wigeze yandika igitabo ku byonona ubuyislamu bw'umuntu utari uyu mwanditsi w'iki gitabo?

.....
.....

17. Ese mu byonona ubuyislamu bw'umuntu naho tugomba gutandukanya igikorwa n'uwagikoze?

.....
.....

18. Ni iyihe mpamvu tugomba gutandukanya igikorwa n'uwagikoze?

.....
.....

19. Ese intego y'umwanditsi mu kugaragaza ibyonona ubuyislamu bw'umuntu ni ukugira abo yita abahakanyi?

.....
.....

20. Ni iki gisabwa umuntu wize ibyonona ubuyislamu bw'umuntu?

.....
.....

21. Ni irihe bangikanyamana umwanditsi w'igitabo agamije?

.....
.....

22. Ni gute dutandukanya ibangikanya rikuru n'iritoya?

.....
.....

.....
.....
23. Ese ukwicuza k’umuntu wabangikanyije Imana ibangikanya rikuru
kurakirwa? Ni na ryari kutakirwa?
.....
.....

24. Ese niki kiruta ikindi hagati y’ibangikanya ritoya n’ibyaha
bikomeye?
.....
.....

25. Ni ibiki bigenderwaho mu kugaragaza icyaha gikuru?
.....
.....

26. Ese ibyaha bikuru umubare wabyo urazwi?
.....
.....

27. Ni irihe tegeko ry’umuntu wakoze icyaha gikuru? Ese ashobora
gukundwa cyangwa arangwa?
.....
.....

28. Ese umuntu ukora ibyaha bikuru umuntu ashobora kwicarana nawe?
.....
.....

29. Ese ibyaha bikuru biratandukanye? Tanga gihamya?
.....
.....

30. Ese ibyaha bikuru bihanagurwa n’ibikorwa byiza cyangwa ni
ngombwa kwicuza?
.....
.....

31. Ibyaziririjwe birimo ibice bingahe?

.....
.....

32. Ibice by'ibangikanyamana rikuru ni bingahe?

1.....
2.....
3.....
4.....

33. Ni ibihe bice bigize kubaga?

1.....
2.....
3.....

34. Ni ryari kubaga bibarwa mu ibangikanyamana rikuru?

.....
.....

35. Ni ibihe bice by'ubuvugizi?

1.....
2.....
3.....

36. Kwiringira ni iki?

.....
.....

37. Kwiringira bigabanyijemo ibice bingahe?

1.....
2.....
3.....

38. Ese biremewe ko wavuga uti: Niringiye kanaka, cyangwa ukavuga
uti: Niringiye Imana hanyuma na kanaka?

-biremewe – ntibyemewe.

39. icyo umuntu asabwa kuvuga muri urwo rwego ni iki?

.....
.....
40. Ni iyihe gihamya y'ubuhakanyi bw'ababangikanyamana? Ese abahawe igitabo nabo binjiramo?
.....
.....

41. Ese ibyo bisobanuye ko tutagomba kubahiriza amasezerano twagiranye nabo?
.....
.....

42. Vuga ibice by'abantu mu bijyanye n'abo bagiranye amasezerano?

1.....

2.....

3.....

43. Ibice byo kuyoboresha amategeko Imana itamanuye ni ibihe?

.....
.....
44. Ni irihe tegeko ryo gukunda kubera Imana?
.....
.....

45. Ni inde dukwiriye gukunda kubera Imana ni nande dukwiriye kwanga kubera Imana?
.....
.....

46. Umuntu usuzugura akanatesha agaciro idini abarirwa mu buhe buhakanyi?
.....
.....

47. Ese Umuntu usuzugura akanatesha agaciro idini, ashobora kwicuza? Ni ibiki bisabwa kugira ngo yicuze?

1.....

2.....

3.....

48. Ni irihe tegeko ry'umuntu utuka intumwa Muhamadi?

.....

.....

49. Ni irihe tegeko ry'umuntu wumvise utuka intumwa Muhamadi?

.....

.....

50. Tanga gihamya y'uko umurozi ari umuhakanyu?

.....

.....

51. Vuga ibiranga umurozi?

.....

.....

52. Ni irihe tegeko ry'umuntu wagiye ku murozi?

.....

.....

53. Kuja kureba umurozi bikorwa bite?

.....

.....

54. Ni ibihe bice byo kuroga?

.....

.....

55. Ni gute twasubiza uvuga ko byemewe kuburizamo uburozi

ukoresheje ubundi?

1.....

2.....

3.....

4.....

- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
56. Ni irihe tegeko ryo gufasha ababangikanyamana?

57. Ese hari umuntu wemerewe kuba yakwigomeka ku mategeko
 y'intumwa Muhamadi?

58. Ese Khidir yigometse ku mategeko ya Mussa?

59. Ni irihe tegeko ryo gutera umugongo no kwirengagiza?

60. Umunti utinya bisobanuye iki mu magambo y'umwanditsi? Ese ni
 uwashyizweho agahato?

61. Vuga ibisabwa kugira ngo twemere ko umuntu yashyizweho
 agahato?
 1.....
 2.....
 3.....
 4.....
 5.....
62. Garagaza ihuriro ry'umusozi w'igitabo n'ubusabe?

.....
63. Ni gute umuyislamu yatinya kuri we ibangikanyamana?
.....
.....

AMASHAKIRO

Umwanditsi w'iki gitabo.....	2
Ni kuki tugomba kwiga Tawuhidi?	2
Impamvu yo guhitamo iyi nyandiko ngo umunyeshuri abe ariyo aheraho mu kwiga	3
Iyi nyandiko ndetse n'ibitabo bya Sheikh Muhamadi mwene Abdul Wahabi bifite umwihariko ukurikira:	3
Ni izihe nyungu wakunguka wize imisingi itatu ya ngombwa?	3
Ibikubiye mu nyandiko y'imisingi itatu ya ngombwa	4
Iyi nyandiko igizwe n'ibice bitanu aribyo:	4
Ibintu bine Shingiro	4
2. Ibintu bitatu Shingiro	4
3. Agaciro ko kwiga Tawuhidi	4
4. Imisingi itatu.....	5
5. Umusozo.....	5
Icyamba mbere: Ibintu bine Shingiro	5
Kugira ngo uhamagarire abantu inzira y'Imana hari ibyo ugomba kuba wujuje muri byo:	6
Kwihangana.....	7
Imamu Ibunil Qayim (Imana imugirire impuhwe) yagabanyije ukwihangana mo ibice bitatu:	7
Icyamba kabiri: Ibintu bitatu bya ngombwa.....	9
Itangiriro mbere yo gusobanura ibintu bitatu bya ngombwa	9
Tawuhidi (Iyobokamana)	9
Tawuhidi igabanyijwe mo ibice bitatu	9
Incamake ku bintu bitatu bya ngombwa	10
Impamvu Imana yohereje intumwa:	10
Icyamba Gatatu: Agaciro ko kwiga Tawuhidi.....	13
Igisobanuro cya Tawuhidi – Nk'uko twabivuze mbere mu ntangiriro.....	13
Icyamba Kane: Imisingi ya ngombwa itatu	14
Ubusabe.....	16
Bugabangijemo ibice:	16
Ubusabe busanzwe bwo gusaba icyo ukeneye burimo ibice bibiri:	17
Abantu kuberekeye kwemera impamvu barimo ibice bitatu:	17
Ni gute ubusabe bwaba ariyo masengesho?	18

Gutinya birimo ubwoko butatu:	18
(1) Ibisobanuro byo Kwiringira	19
Kubaga bigizwe n’ibice bitatu:	21
(1) Igisobanuro cy’umuhigo (Nadhir)	21
Amoko y’umuhigo (Nadhir)	21
Urwego rwa mbere: Islam	22
Urwego rwa Kabiri: Kwemera	26
Inkingi zo kwemera esheshatu	27
Inkingi ya mbere: Kwemera Imana. Bikaba bigomba ibintu bine:	27
Inkingi ya Kabiri: Kwemera Abamalayika	28
Inkingi ya Gatatu: Kwemera Ibitabo	28
Inkingi ya Kane: Kwemera Intumwa	28
Inkingi ya Gatanu: Kwemera Umunsi w’imperuka.	29
Inkingi ya Gatandatu: Kwemera igeno ry’ibyiza n’ibibi	29
Ni ngombwa ko mu kwemera iyi nkingi bisaba ibintu bine:	29
Urwego rwa Gatatu: Al Ih’sani	30
Ikaba arirwo rwego rukuru rw’idini, ikaba ari inking imwe bikaba bikubiyemo inzego ebyiri:	30
Inyungu dukura muri Hadith ya Jibril	32
Ni ngombwa ko tumenya ku intumwa Muhamadi ibi bikurikira:	33
Igihe cy’ubutumwa bw’intumwa Muhamadi kigabanyijemo ibice bibiri	33
Incamake y’amateka y’Intumwa Muhamadi	34
Kwimuka bigabanyijemo ibice bitatu:	35
Ibiziririjwe bihambaye	36
Icyamba Gatanu: Umusozo	38
UMUSOZO	40
Incamake	41
Ikizamini ku misingi itatu na gihamba zayo	44
INTANGIRIRO Y’UMUSOBANUZI W’IGITABO	51
UMWANDITSI W’IYI NYANDIKO	51
ICYA MBERE: ITANGIRIRO (IKIRANGA UMUNEZERO)	52
ICYA KABIRI: IBINTU BINE SHINGIRO	56

INYANDIKO Y'IBYONONA UBUYISLAMU BW'UMUNTU	68
IBISOBANURO BY'INYANDIKO.....	71
INTANGIRIRO Y'UMWANDITSI W'IGITABO	71
Kubera iki abamenyi batangizaga izina ry'Imana mu bitabo byabo?	71
Iyo imibare ivuzwe muri Qor'an na Hadith	72
Ni ukubera iki umubare ushobora kuvugwa rimwe na rimwe ntugire igisobanuro?	72
Ni ukubera iki twiga ibyonona ubuyislamu bw'umuntu?	72
Ni ibiki byangiza ubuyislamu bw'umuntu?.....	73
Ese birashoboka guhetura ibyangiza ubuyislamu bw'umuntu muri rusange?	73
Ese ibangikanyamana rikuru rizababarirwa?	76
Ibice bigize ibyaziririjwe:	77
Ibice bigize ubuvugizi:	79
Ese biremewe ko umuntu yabwira umuvandimwe we ngo “Nsabira ku Imana”?	80
Kwiringira Imana:	80
Ese biremewe ko umuntu yavuga ati (Niringiye kanaka) cyangwa (Niringiye Imana hanyuma na kanaka)? Icy'ukuri ni ikihe?.....	80
Icy'a Gatatu mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:	81
Itegeko ry'ababangikanyamana muri Islam:	81
Ese abahawe igitabo nabo binjira mu mubare w'ababangikanyamana?	81
Ese ibi bisobanuye ko tutagomba kubahiriza amasezerano twagiranye nabo?	82
Icy'a Kane mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:.....	82
Ibice byo kuyoboresha amategeko atari ay'Imana:.....	83
Icy'a Gatanu mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:	83
Gihamya y'iki cyonona ubuyislamu bw'umuntu:.....	83
Gukunda no kwanga kubera Imana:	84
Ni iki umuntu agomba gukunda kubera Imana?.....	84
Ni iki kigomba kwangwa kubera Imana?	84
Ese umugore yaba umuhakanyi kubera kwanga guharikwa?	84
Icy'a Gatandatu mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:	85
Umuntu usuzugura akanatesha agaciro:	85
Icy'a Karindwi mu byonona ubuyislamu bw'umuntu:	86
Uburozi:	86

Kujya gushaka umurozi ni itegeko ryabyo:	87
Kuburizamo uburozi:	87
Gusubiza umuntu uvuga ko byemewe kuburizamo uburozi ukoresheje ubundi:	88
Icyamba mu byonona ubuyisumu bw'umuntu:	88
Gufasha no gutera inkunga ababangikanyamana mu kurwanya abayisumu:	89
Icyamba mu byonona ubuyisumu bw'umuntu:	89
Umuntu wemera ko abantu bamwe na bamwe kwitandukanya n'amategeko y'intumwa Muhamadi (Imana imuhe amahoro n'imigisha):	90
Icyamba mu byonona ubuyisumu bw'umuntu:	90
Gutera umugongo idini ry'Imana Nyagasani:	90
Itegeko ryo gutera umugongo idini ry'Imana Nyagasani:	91
Umusozo w'umwanditsi.....	91
Nta tandukaniro riri hagati y'ibi byonona ubuyisumu bw'umuntu ku:.....	91
Umuntu ukora ibyonona ubuyisumu bw'umuntu ashyizweho agahato:	92
Ibyitonderwa by'ingenzi:	92
Suzuma ubumenyi bwawe:.....	93

مهملرگان

Email: islamtorrent@gmail.com
Tovuti: <https://alsarhaan.com/>
Tovuti: <https://mahadsunnah.com/>